1. Ouverture de la séance publique

M. Mars Di Bartolomeo, *Président*.- E schéine gudde Mëtteg. Ech maachen heimat d'Sëtzung op a ginn dann direkt der nächster Riednerin, der Fraktiounscheffin vun deene Gréngen, dem Viviane Loschetter, d'Wuert. Madamm Loschetter, et ass un lech.

2. 7200 - Projet de loi concernant le budget des recettes et des dépenses de l'État pour l'exercice 2018 et modifiant:

1° le Code de la sécurité sociale;

2° le Code du travail;

3° la loi modifiée du 27 décembre 1817 sur le droit de succession;

4° la loi modifiée du 16 octobre 1934 sur l'évaluation des biens et valeurs;

5° la loi modifiée du 16 octobre 1934 concernant l'impôt sur la fortune;

6° la loi modifiée d'adaptation fiscale du 16 octobre 1934;

7° la loi modifiée du 1er décembre 1936 concernant l'impôt commercial;

8° la loi modifiée du 17 avril 1964 portant réorganisation de l'Administration des contributions directes;

9° la loi modifiée du 4 décembre 1967 concernant l'impôt sur le revenu;

10° la loi modifiée du 10 mars 1969 portant institution d'une Inspection générale des finances;

11° la loi modifiée du 12 février 1979 concernant la taxe sur la valeur ajoutée;

12° la loi modifiée du 13 juin 1984 portant révision de certaines dispositions législatives régissant la perception des droits d'enregistrement, de succession et de timbre;

13° la loi modifiée du 23 décembre 1998 portant création de deux établissements publics dénommés 1) Centres, foyers et services pour personnes âgées; 2) Centres de gériatrie;

14° la loi modifiée du 9 juin 1999 sur le budget, la comptabilité et la trésorerie de l'État;

15° la loi modifiée du 21 décembre 2001 concernant le budget des recettes et des dépenses de l'État pour l'exercice 2002;

16° la loi modifiée du 4 juillet 2008 sur la jeunesse;

17° la loi modifiée du 17 décembre 2010 fixant les droits d'accise et les taxes assimilées sur les produits énergétiques, l'électricité, les produits de tabacs manufacturés, l'alcool et les boissons alcooliques;

18° la loi modifiée du 12 juillet 2014 relative à la coordination et à la gouvernance des finances publiques;

19° la loi du 25 novembre 2014 prévoyant la procédure applicable à l'échange de renseignements sur demande en matière fiscale;

20° la loi modifiée du 27 juin 2016 concernant le soutien au développement durable des zones rurales;

21° la loi du 29 juin 2016 portant modification d'une disposition en matière d'impôts directs;

22° la loi du 14 décembre 2016 portant création d'un Fonds de dotation globale des communes (suite)

et

7201 - Projet de loi relatif à la programmation financière pluriannuelle pour la période 2017-2021 (suite)

Discussion générale (suite)

Une voix.- Très bien.

Mme Viviane Loschetter *(déi gréng)*.- Si soe schonn „très bien". Erlaabt mer, Här President, léif Kolleeginnen a Kolleegen, dëst Joer mam Bléck vum Budget pluriannuel an dës Budgetsdiskussioun eranzeklammen an eigentlech e ganz bëssen dat ze maachen, wat mer eis eigentlech alleguerte wënschen, datt mer et kéinten am Fréijoer maachen.

Une voix.- Très bien!

Mme Viviane Loschetter *(déi gréng)*.- Zanter 2014 hunn d'Coordination an d'Gouvernance vun de Finances publiques, huet de pluriannuelle Budget eng integral Plaz am legislative Kader vun eiser Finanzpolitik. D'Zil vum Budget pluriannuel, oder méi präzis vun de Gesetzer iwwert d'pluriannuel Programmatioun, déi mir säitdeem hei an der Chamber debattéieren an och votéieren, ass et, fir éischtens mëttelfristeg Budgetsziler fir eis Administration publique festzeleeën, an zweetens, fir d'Statsschold ënnert dem Seuil, an dësem Fall fir Lëtzebuerg, vun 30% vum BIP ze halen.

An der englescher Iwwersetzung schwätze mer vun „multi-year", awer heiansdo och vun „foward looking budget". A perséinlech fannen ech, datt dësen zweete Begrëff, also den „forward looking budget", d'Iddi hannert der pluriannueller Programmatioun immens gutt ëmschreift: „forward" am Sënn vun „no vir kucken an d'Zukunft. Mir plange fir muer a mir plangen och fir iwwermuer.

Dëst erméiglecht eis et, eis Erausfuerderungen ze stellen an och eventuell Problemer ze anticipéieren, ier se iwwerhaapt entstinn. Et erméiglecht eis, Weeër ze fannen, fir dëse Problemer entgéintzewierken oder am beschte Fall souguer verschidde Problemer komplett ze evitéieren. Dat ass notamment dat, wat mer 2013 mam E-Commerce a mam Zukunftspak gemaacht hunn.

E klenge Rappell, vu wou mer hierkommen, an dat unhand vun de Chiffere vum Comité de prévision: Déi lescht véier Joer hu mer et fäerdegbruecht, hei an dësem Land d'Tendenz vun eiser Schold par rapport zum PIB signifikativ ëmzedréien. A politique inchangée wiere mer haut op der Grenz, wann net iwwert der Grenz vun deenen 30% Schold, déi mir, dat heescht déi d'Regierung, déi d'Majoritéit sech als absolutt Limitt gesat hunn. Eng national Limitt, déi natierlech nach wäit ewech ass vun deene 60%, déi d'EU-Regelungen eis imposéieren.

(Interruption)

An dat, andeems mer schonns emol bei engem Defizit vun enger Milliard ugefaangen hunn, déi Milliard, déi mer kompenséiert hunn an enger Rekordzäit, dat heescht ab Januar 2014. Mir hunn eis beweegt säit Januar 2014 an deem präzise Kader, deen eis virgeschriwwe gëtt vun den EU-Normen. An ech soen dat och explizitt, well mer eng gréisser Diskussioun hate wéinst der Bewegung vun dem plus 0,5 eriwwer op de minus 0,5 vum Objectif à moyen terme.

Haut gi mer eis oder musse mer eis mëttelfristeg Ziler ginn - wat iwwregens och de Pilotage à vu eigentlech ferm aschränkt -, op déi mer da konsequent hischaffen, ugefaange bei der Finanzlag vun eisem Land, och am europäesche Kontext, vu wou mer hierkommen a wéi mer eis virstelle kënnen, eis ze entwéckelen. Déi aktuell Situatioun an déi aktuell Previsiounen, esou wéi se schonn am Fréijoer am Pacte de stabilité et de croissance guttgeheescht gi sinn, erlaben eis eng Investitiounsorientéierung fir déi nächst Joren, op alle Fall bis 2021.

An dës Investitiounsorientéierung vun der Finanzlag zu Lëtzebuerg ass d'Resultat vun enger virsiichteger Finanzpolitik vun deene leschte véier Joer, enger virsiichteg Finanzpolitik, déi viru véier Joer d'Geforen erkannt hat vun engem Weiderféiere wéi bis elo, sprich d'Gefore vun der „option à politique inchangée" aus dem Joer 2013. An eis Handlungsfäegkeet haut wier minimal, wa mer näischt doru geännert hätten.

Éierlecherweis muss ech bäifügen, datt d'Konjunktur eis awer och e bësse gehollef huet, an eis Moossnamen hu sécherlech och hiren Deel dozou bäigedroen, fir dës Konjunktur ze stäipen. Déi Moossnamen, déi ergraff gi sinn an déi munchereen esouguer als Austeritéitspolitik betitelt hat, ware finanzpolitesch wichteg an noutwendeg an hunn eis déi Handlungsfäegkeet erëmginn, déi mer brauchen, fir haut wichteg Jalonen ze setze fir muer.

An dësem Sënn erlaben ech mer, e puer Sätz aus dem grénge Budgetsrapport vu virun zwee Joer ze zitéieren. A senger Introductioun schreift de Rapporteur ënnert dem Titel «Mieux vaux prévenir que guérir» näämlech Folgendes: «Le Rapporteur est convaincu qu'une politique budgétaire basée sur la mise en avant du développement durable est plus efficace qu'une politique qui cherche à remédier aux abus, car la durabilité implique de s'attaquer non pas aux symptômes, mais aux causes des problèmes. Cet argument s'applique autant aux questions économiques et sociales qu'à la protection de l'environnement et de la santé.»

Une voix.- Très bien!

Mme Viviane Loschetter *(déi gréng)*.- Nohalteg da gläich am duebele Sënn - an hei och nach eemol e klenge Rappell -, éischtens am Sënn vun der budgetärer Planung: Ënnert dëser Majoritéit gouf, wéi schonns gesot, de relative Prozentsaz vun der Statsschold par rapport zum PIB trotz der Erhéijung vun den Investissementer stabiliséiert. Mat der steigender Tendenz vun der Statsschold gouf gebrach an esou wäert d'Statsschold 2018, de Minister huet et de Moie rappeléiert, hei am Land bei 22,7% leien.

Dat ass net nëmmen däitlech ënnert dem Duerchschnëtt vun der Eurozon, dee bei 87% läit. Ech erënneren lech drun, dat ass och däitlech ënnert zum Beispill dem Prozentsaz an Däitschland, dee bei 61% läit, a Frankräich, dee bei bal 97% läit, oder an der Belsch, dee bei 102,5% läit. Mir stinn also am Verglach exzellent do, emol net guer net esou schlecht, mä exzellent. Voilà.

Mir stinn awer och däitlech ënnert deenen 30%, mir stinn awer och däitlech, dat wëll ech awer hei nach eng Kéier ënnersträichen, ënnert deenen 30%, déi dës Regierung sech ufanks vun der Legislaturperiod als Héchstgrenz festgeluecht hat.

Zweetens ass eise Budget nohalteg am Sënn vun den Investitiounen. Et ass onverkennbar, datt Blo-Rout-Gréng massiv an d'nohalteg Entwécklung vun eisem Land investéiert huet an dat och fir d'nächst Joer virgesinn huet.

Une voix.- Très bien!

Mme Viviane Loschetter *(déi gréng)*.- Ech wëll awer och ënnersträichen, léif Kolleeginnen a Kolleegen, ech wëll ënnersträichen, datt ech den Term „nohalteg Entwécklung" net wéi verschidde Kolleegen oder Kolleeginnen hei am Haus just als Schlagwuert benotzen. Wa mir Gréng vun der nohalteger Entwécklung schwätzen, da menge mir domadder net alles, an heiansdo och nach säi Contraire derbäi. Ganz am Géigendeel: Wa mir vun der nohalteger Entwécklung vu Lëtzebuerg schwätzen, da bezéie mir ons ëmmer op déi dräi Piliere vun der nohalteger Entwécklung, wéi se notamment am Brundtland-Bericht aus dem Joer 1987 definéiert goufen: éischte Pilier Ekologie, zweete Pilier Ekonomie an drëtte Pilier: dat Soziaalt.

(Interruptions)

Dës dräi Theme kënnen haut definitiv net méi lassgeléist gesinn a geplangt ginn, wéi dat nach viru Kuerzem de Fall war. Le tout op den ekonomeschen Aspekt setzen, sech freeën, eleng well mer eng staark Croissance hunn a well onse PIB praktesch keng Konkurrenten an der ganzer EU fënnt, dës Kritären eleng wäerten net méi duergoen, fir Lëtzebuerg vu muer an iwwermuer ze gestalten.

Une voix.- Très bien!

Mme Viviane Loschetter *(déi gréng)*.- Dat theoretescht Konzept vun der nohalteger Entwécklung ass säit dem Brundtland-Bericht aus dem Joer 1987 net stoe bliwwen. Den Här Oberweis kennt dee Bericht. Voilà!

Et sinn zanterhier jo och schonn iwwer 30 Joer vergaangen an esou schwätzt d'UNO hautzudaags och ëmmer méi oft vun engem zousätzleche véierte Pilier, deen nieft deenen dräi traditionelle Piliere vun der nohalteger Entwécklung ëmmer méi wichteg gëtt. Et ass dëst e méi politesche Pilier, näämlech dee vun den Institutiounen a vun der Participatioun.

En zentraalt Element vun dësem Pilier sinn déi participativ Entscheedungsprozesser an d'Strukturen, déi zur Ëmsetzung vun der nohalteger Entwécklung bäidroen. Och hei geet a goung d'Aarbecht vun dëser Majoritéit an och vun ons hei an der Chamber an déi richteg Richtung.

Ech erënneren hei zum Beispill un d'Aarbechtsgruppe beim Rifkin-Prozess ëm d'Debatt ëm d'Gestaltung an de Wuesstum vun onsem Land, an deem jo d'Zivillgesellschaft an awer och d'Gemengen an awer och mir alleguerten heibanne wäitgeeënd matagebonne ginn.

Ech denken awer och un déi sëlleche Petitiounen, déi mir mat de Petitionären hei an dësem Haus debattéieren. An ech denken och un den Onlineforum, op deem d'Biergerinnen an d'Bierger hir Virschléi fir d'Verfassungsreform konnte maachen, un déi Diskussiounen, déi mer mat de Force-viven dozou hei an der Chamber haten, un dee ganz regelméissegen Austausch, an d'Rapportrice huet schonn op déi Wichtegkeet higewisen, mat dem Jugendparlament a mat de Jugendorganisatiounen an der Chamber.

Une voix.- Très bien!

Mme Viviane Loschetter *(déi gréng)*.- Ech denken un eng ganz Rei vu Biergerversammlunge mat deene verschiddene Regierungsmemberen zu verschiddenen aktuellen Themen.

Wa mer also de Budget diskutéieren, virop d'Programmation pluriannuelle, musse mer an Zukunft ëmmer eng ganzheetlech, eng holistesch Approche gebrauchen. Dëst zielt iwwregens och - oder vläicht grad och - an den Debatte ronderëm den Defizit an nach méi ronderëm d'Statsschold. Well et ass einfach, dat Thema Schold aus sengem Kontext erauszehuelen an esou eleng op dës plakeg Zuele mam Fanger ze weisen.

Schold u sech ass jo net onbedéngt eppes Negatives, éischtens, wa se kontrolléiert a solvabel bleift, an zweetens, wann d'Suen net verpufft ginn, mä wa se konkret investéiert ginn.

Une voix.- Très bien!

Mme Viviane Loschetter *(déi gréng)*.- Anescht oder bildlech ausgedréckt: wa mer net domadder an d'Vakanz fueren, mä wa mer domadder fir d'Zukunft onst Haus bauen, sanéieren oder renovéieren.

An dës zwou Prämissen, léif Kolleeginnen a Kolleegen, dës zwou Prämisse stëmmen definitiv, an dat säit véier Joer. Mir konnten ons all Fréijoer beim Plan de stabilité et de croissance an all Dezember bei der Aktualiséierung vun dem Statec sengen Zuele däers versécheren.

Dat erlaabt ons, engersäits den Nachholbedarf a verschiddene Politicken opzehuelen an anersäits no vir ze kucken a Lëtzebuerg vu muer ze gestalten.

Eent ass sécher, Här President, Dir Dammen an Dir Hären: Déi nächst Regierung kritt keen een Dossier iwwerreecht, wou d'Hausaufgaben net ugepaakt gi sinn.

(Brouhaha)

Neen, d'Tiräng wäerten eidel sinn herno, well alles verschafft ginn ass. Bei verschiddenen ass vläicht nach e bëssen do, jo.

M. Gast Gibéryen *(ADR)*.- Dat war éierlech.

Mme Viviane Loschetter *(déi gréng)*.- Mir si jo och net allmächteg.

Mme Octavie Modert *(CSV)*.- Dir sot, eis Tiräng wären eidel gewiescht. Wéi dann elo?

Mme Viviane Loschetter *(déi gréng)*.- Mä da komme mer emol erëm op d'Investissementer vum Stat zréck.

Une voix.- Voilà!

Mme Viviane Loschetter *(déi gréng)*.- 2018 investéiert de Stat 827 Milliounen an den ëffentlechen Transport.

Une voix.- Très bien!

Mme Viviane Loschetter *(déi gréng)*.- Déi kommen also aus dem Tirang: Ausbau vun der Zuchstreck tëschent Hamm a Sandweiler op zwou Linnen, nei Linn tëschent Stad a Beetebuerg, Moderniséierung vun der Nordstreck, Konstruktioun vun dem Pôle d'échange zu Hollerech.

A just fir e klenge Verglach ze maachen: Vun 2018 bis 2021 gi weider 229 Milliounen an den Tram investéiert. An der Period 2013-2023 wäerten 1,3 Milliarden Euro an d'Schinnen investéiert ginn. 1,3 Milliarden Euro! Dat ass dräimol méi wéi an de Joren 2003-2013. An dat huet bal nëmme mam Nachholbedarf ze dinn, well dat, wat mir elo 2013-2023 ausginn, hätte mer scho gradesou gutt kënnen 2003-2013 ausginn.

Une voix.- Très bien!

Mme Viviane Loschetter *(déi gréng)*.- Da géife mer vläicht schonn zéng Joer mam Tram fueren.

(Interruption)

An dëst sinn nëmmen d'Investissementer. Derbäi kommen och nach all Joers iwwer 160 Milliioune fir d'Gestioun vun dësen Infrastrukturen.

A Saachen Nachholbedarf an Zukunftsinvestitioune muss ech hei den Ëmweltschutz, de Waasserschutz an de Klimaschutz zitéieren.

Zum Ëmweltschutz: Nodeems mir am Joer 2016 nach bei 24,5 Millioune louchen, sinn dëst Joer 35,3 Milliounen duerch den Ëmweltfong ausgi ginn. Och 2018 wäert dëst erëm de Fall sinn. An der Period vun 2019 bis 2021 wäerten all Joers iwwer 30 Milliounen duerch dëse Fong ausgi ginn. Vun deenen 30 Milliounen investéiere mer all Joers bal 20 Milliounen an de Volet Loft, Kaméidi, Klima an

Energie - 17 Milliounen an de Klimapakt, dat ass eppes, wat de Gemengen zeguttkënnt - an 13 Milliounen an d'Gestion des déchets.

Do, wou nach ëmmer Nachholbedarf ass, mä wat awer onse kommende Generatiounen zeguttkënnt, dat ass dat, wat mer ausginn am Waassergestiounsfong, an do haaptsächlech an de Waasserschutz, an d'Renaturéierung an an den Iwwerschwemmungsschutz.

Zum Klima an zur Energie, do kann ech just soen: Datt d'Regierung de Klimaschutz elo eescht hëlt, gesäit ee ganz flott beim Total vun den Depensë vum Klima- an Energiefong. Mäi Kolleeg Henri Kox wäert nach drop agoen. Hei ginn d'Ausgaben an den nächste Jore kontinuéierlech erop, Joer fir Joer: d'nächst Joer 123 Milliounen, am Joer 2021 148 Milliounen.

Mir begréissen et ausdrécklech, datt ab 2017 d'Hybridautoen ënner 50 Gramm CO_2 pro Kilometer steierlech gefërdert ginn, dat mat engem Abattement vun 2.500 Euro, en Duerchbroch, dee gutt ukomm ass, mä awer och ganz kloer just en Ufank.

Mir sollen an Zukunft méi op Lenkungsinstrumenter zréckgräifen, zum Beispill iwwert de Wee vun de Steieren, positiv oder negativ, a virun allem am Ëmweltschutz.

(Interruption)

An dësem Fall hei schwätze mer ebe vun enger positiver Lenkungsmoossnam.

Mä dës Majoritéit huet och eng ganz Rei vu Subsideméiglechkeeten agefouert, déi och e Lenkungscharakter hunn an déi als Invest an d'Zukunft ze verstoe sinn. Ech mengen hei Subsiden an der Logementspolitik, fir d'Energieeffizienz ze férderen, an déi de Matbierger hëllefe sollen, hiren Invest fir d'Zukunft besser ze gestalten, oder d'Aide individuelle au logement an d'Subvention de loyer, déi mat 28 Millioune respektiv mat 10 Millioune fir d'nächst Joer budgetiséiert ginn.

Wichteg, an dat wäert Iech net erstaunen, wichteg fir ons sinn och déi Suen, déi weiderhin an d'Kooperatioun fléissen. Dat sinn 2018 bal 330 Milliounen.

Léif Kolleeginnen a Kolleegen, eigentlech gëtt et kee besseren nohaltegen Invest wéi deen an ons Kanner. 2018 ginn 380 Milliounen an d'Chèques-services an an d'gratis Kannerbetreiung investéiert. Dat ass e Méi vun 10% am Verglach zum leschte Joer.

14,5 Milliounen Euro gi fir d'Schoulbicher am Secondaire ausginn. Dat ass näischt, wat ze belächelen ass. Wann ee weess, datt d'Schoulbicher deier sinn, a well ee weess, datt heiansdo e Portmonni kleng ass, ass dat schonn en Invest, deen zur Gerechtegkeet bäidréit.

Une voix.- Très bien!

Mme Viviane Loschetter *(déi gréng)*.- An dann eppes, wat mer immens begréissen, dat ass de Pappecongé, dee mat bal 12 Milliounen am Budget 2018 zu Buch schléit. Dat si fir ons richteg gutt investéiert Suen an eng modern Gesellschaftspolitik.

Une voix.- Très bien!

Mme Viviane Loschetter *(déi gréng)*.- Dat alles ass net nëmmen eng Saach vu sozialer Gerechtegkeet, mä et ass an onsen Aen eng Saach vu Gerechtegkeet tout court.

Et geet bei der Opstellung vum Budget a vum Budget pluriannuel och ëm d'Fro: A wéi enger Gesellschaft wëll ech muer liewen? Wéi eng Gesellschaft wëll ech fir meng Kanner a fir meng Enkelkanner? An, dat muss ech Iech och soen, dat ass eng Fro, déi och mir, säitdeem ech och en Enkelkand hunn, nach méi nogeet wéi virdrun.

Dës Majoritéit huet eng Rei vun Adaptatioune virgeholl a Saache sozial Gerechtegkeet. Si huet verschidde Géisskanemechanismen a Fro gestallt a souguer ofgeschaaft. Mä si huet och am Numm vun der sozialer Gerechtegkeet, vun der Chancëgläichheet a vun der Gerechtegkeet tëscht de Generatiounen nei Politicken ëmgesat, déi onst Zesummeliewen an dësem Land besser a méi gerecht wäerte gestalten.

De REVIS, eng wichteg Reform, déi de Mënsch a seng Efforten, déi e mécht, revaloriséiert, ass e gutt Beispill dofir. D'Finanzementer vun de Mesures d'activation gi graduell an d'Luucht a wäerten am Joer 2021 op 15,9 Millioune klammen. D'nächst Joer sinn et 5,2 Milliounen.

Dir gesitt, léif Kolleeginnen a Kolleegen, wann ech all Kéiers och de virgesinne Budget 2021 hei soen, dann ass et - wann et och dann nach noutwendeg wier -, fir nach eng Kéier ze ënnersträichen, datt den Invest héich bleift, och no 2019, an zwar mat Politicken, déi wichteg sinn an déi zukunftsorientéiert sinn.

Une voix.- Très bien!

Mme Viviane Loschetter *(déi gréng)*.- D'Regierung ass näämlech dobäi, d'Chancëgläichheet fir all Kanner an onse Schoulen ze verbesseren. A mir wëssen alleguerten, datt et do nach vill Sputt no uewe gëtt. Dat kascht net nëmme vill Asaz an Iwwerzeegungskraaft, mä et wäert och vill Aarbechtskraaft kaschten, an déi wäerte mer an de Budgeten erëmfannen.

Dann och nach - an engem zwar ganz anere Kontext - wäert och e méi humane Strofvollzuch säi Präis un Aarbechtskraaft kaschten. Nei Aarbechtskräften, déi eng grouss Erausfuerderung fir d'Fonction publique wäerte ginn, mä déi e wichtegen Invest an d'Zukunft wäerten duerstellen.

Mir beschäftegen ons als Gréng vill mam Thema ronderëm den Aarmutsrisiko an och iwwert d'Aarmut selwer hei zu Lëtzebuerg. Well mir hu vill ze vill Leit, déi tatsächlech an der Aarmut liewen, well se ofgerëtscht sinn an et trotz alle sozialen Hëllefen net fäerdegbréngen, sech ze erkréien, oder zum Deel och, well se keng sozial Hëllefe kréien.

Mir mussen ons méi konsequent drëms këmmeren, wéi et méiglech ass oder méiglech ginn ass, datt hei an dësem Land Leit, Familljen, Kanner esou schlecht liewen, an dat trotz den Hëllefestellungen. Mir mussen dës Mechanismen all opdecken a konsequent dergéint virgoen.

Do ginn et manifestement Politicken, déi nach net genuch gräifen. An natierlech kënne mer eng Diskussioun ronderëm d'Erhéijung vum Mindestloun lasstrëppelen. Mir denken duerchaus, datt et ubruecht ka sinn, de Mindestloun ze erhéijen. Mä dat wäert dëse betraffene Leit gradesou wéineg hëllefe wéi zum Beispill d'Expropriatioun vu Proprietairen, fir de Wunnengsproblem ze léisen, oder wa mer d'Assiette vun der Allocation de vie chère verbreederen, mä genau deene betraffene Leit net méi ginn, wéi se bis elo kréien.

Déi tatsächlech Hëllefestellung ka just fonctionnéieren, dovunner si mer iwwerzeegt, wa mer och do eng ganzheetlech Approche par rapport zur Aarmut an zum Aarmutsrisiko entwéckelen. Mir sinn der Meenung, datt dëst eng gréisser Erausfuerderung gëtt déi nächst Joren.

Une voix.- Très bien!

Mme Viviane Loschetter *(déi gréng)*.- Politicken, ob REVIS, ob Mindestloun, ob Wunnengshëllef, ob Schoulpolitik a Kannerbetreiung, ob Schoulofbriecher, musse gemeinsam eng Äntwert op dëse schläichende Phenomeen an onser Gesellschaft entwéckelen. Et ass och do eng Saach vu Gerechtegkeet a schlussendlech ass et och eng Saach vu sozialem Fridden.

Mir beschäftegen ons am Moment och vill mat der Thematik vun de Renten a wéi nohalteg mer haut opgestallt sinn, fir och muer an iwwermuer de Generatiounevertrag weiderhi kënnen ze assuréieren, dee Vertrag, deen op enger intergenerationeller Solidaritéit baséiert, déi hei jo wuel keen a Fro stellt. Mir Gréng och net!

De Wee, fir dës elementar Form vu Gerechtegkeet weiderhin ze assuréieren, ka jo verschidde sinn. Mir hu jo schonns eng gutt Basis, léif Kolleeginnen a Kolleegen, mat der Rentereform a mat hiren Adaptatiounsméiglechkeeten. Mä mir denken, datt mer ons där Thematik sollen an Zukunft och méi genee unhuelen, léif Kolleeginnen a Kolleegen, well mer ëmmer erëm mierken, datt an den Diskussiounen iwwert d'Zukunft vum Land de Wuesstum schonns praktesch automatesch mat dem Iwwerliewe vun de Renten associéiert gëtt.

Mir Gréng gesinn dat e bësse méi nuancéiert. An éierlech gesot wëlle mir d'Zukunftsgestaltung vun dësem Land anescht thematiséieren, wéi se ze reduzéieren op d'Bezuelbarkeet vun onse Renten an deene vun onse Kanner.

Plusieurs voix.- Très bien!

Une voix.- Aah!

Mme Viviane Loschetter *(déi gréng)*.- Mir denken, léif Kolleeginnen a Kolleegen, datt et ons Aufgab ass, onst Land fir muer an iwwermuer esou opzestellen, datt ons Kanner an Enkelkanner, och mäin Enkelkand, emol fir d'Éischt gutt kënne liewen, wunnen, schaffen, sech gesond ernären an an enger gesonder Ëmwelt liewen. Datt dat keng automatesch Evidenz ass, wäert jo jiddwereen heibanne wëssen.

Mir sinn haut op enger Kräizung ukomm a mir hu vläicht méi eng grouss Verantwortung wéi vläicht an der Vergaangenheet, aus deem einfache Grond, well mer haut an enger Welt liewen, déi sech ëmmer méi séier entwéckelt, a mir dofir och keen Droit à l'erreur méi hunn.

Ech ginn Iech just e puer Zuelen, fir ze ënnermolen, wéi mir ons hei zu Lëtzebuerg entwéckelen. Am virleschte Jorhonnert hu mer 89 Joer gebraucht, fir ons Populatioun ëm 100.000 Awunner ze erhéijen, an dëst trotz industrieller Revolutioun. 89 Joer fir 100.000 Awunner! Dunn, vun 1960 bis 1994: ganzer 34 Joer, fir 100.000 Awunner bäizekréien. Vun 2018, dat heescht vu muer, bis 2025 wäerte mer just siwe Joer brauchen, fir erëm 100.000 Awunner bäizekréien.

Mir denken, datt mer de Wuesstum, wéi en déi lescht 30 Joer war, a Fro musse stellen.

Plusieurs voix.- Très bien!

Mme Viviane Loschetter *(déi gréng)*.- Mir si vill an egal wou gewuess a konnten net bis elo déi néideg Grondviraussetzungen, wéi beispillsweis an der Mobilitéit, liwweren, déi de Wuesstum nogefrot huet. An där haiteger Moyenne brauche mer eelef Joer zum Beispill, fir 100.000 nei Aarbechtsplazen ze schafen. Et kann ee bestëmmt houfreg sinn op esou vill Wirtschaftswuesstum an esou vill Aarbechtsplazen, wann et ëm de Budget geet. Mä dat alles huet och säi Präis. Mir mussen ëmmer méi finanziell Moyene virgesinn, fir de Wuesstum iwwerhaapt ze verkraaften.

Dës kuerz Beschreiwung, léif Kolleeginnen a Kolleegen, fir aus onser Siicht nach eemol ze ënnersträichen, wéi wichteg et ass, haut eng breet, eng objektiv an eng positiv Debatt iwwert d'Gestaltung vun dësem Land ze lancéieren. Et gi Léisungen, et muss ee se just entwerfen an ëmsetzen. Mä et muss een et haut maachen!

De Rifkin-Prozess huet eng noutwendeg Diskussioun lassgetrëppelt, an dat begréisse mir och. Mir sollen dorop weiderschaffen. Déi grouss Erausfuerderung fir déi nächst Jore wäert eng nohalteg Gestaltung vun onsem Land sinn an eng gerecht Organisatioun vum Zesummeliewe vu senge Matbiergerinnen a Matbierger.

Mir hunn nach vill ze entwéckelen an deem Sënn. An all eenzelnen Euro, deen zu dësem grousse Projet wäert bäidroen, ass e gutt investéierten Euro. Mir sinn onse Kanner an Enkelkanner dësen Invest schëlleg. An d'Programmatioun dovunner fänkt, wéi gesot, haut un a steet och am pluriannuelle Budget, steet am Budget 2018.

An deem Sënn kënne mir dëse Budget an dëse Pluriannuel nëmmen ënnerstëtzen. Ech soen Iech Merci fir d'Nolauschteren.

Plusieurs voix.- Très bien!

M. Mars Di Bartolomeo, *Président*.- Merci der Madamm Loschetter. Nächste Riedner ass den Här Gibéryen fir d'ADR.

M. Gast Gibéryen *(ADR)*.- Merci, Här President. Léif Kolleeginnen a Kolleegen, ech wäert zum Schluss vu menger Interventioun Konklusiounen zéien, an dat si praktesch zu honnert Prozent déiselwecht, wéi meng Virriednerin se als Konklusioun gezunn huet, d'Madamm Lorsché.

Mme Viviane Loschetter *(déi gréng)*.- Éischtens „Madamm Loschetter", an zweetens sinn et anerer, déi Dir proposéiert, wéi mir se proposéieren.

M. Gast Gibéryen *(ADR)*.- Madamm Loschetter, entschëllegt, datt ech mech verschwat hunn!

Mme Viviane Loschetter *(déi gréng)*.- Et ass näischt, mir…

M. Gast Gibéryen *(ADR)*.- Et ass net fir d'Éischt, mä ech weess net, wéi dat ass, datt mir zwee eis ëmmer…

(Brouhaha général)

Mä op jidde Fall, mir hunn déiselwecht…

(Interruption)

M. Mars Di Bartolomeo, *Président*.- Fuert weider, Här Reding!

(Hilarité générale)

M. Gast Gibéryen *(ADR)*.- Merci, Här Bodry.

(Hilarité)

M. Mars Di Bartolomeo, *Président*.- Merci fir d'Kompliment.

M. Gast Gibéryen *(ADR)*.- Gär geschitt!

(Hilarité)

Also d'Konklusioune ware wierklech déiselwecht, just d'Konsequenze vun de Konklusiounen, déi sti sech diametral entgéint. Mat deenen dote Konklusioune stëmmen déi gréng de Budget, a mir stëmme mat deeneselwechte Konklusiounen duerfir de Budget net.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, fir d'Éischt wëll ech awer…

(Interruption)

Fir d'Éischt wëll ech awer der Kolleegin Joëlle Elvinger als Rapportrice vun dësem Budget Merci soen. Ech mengen, et gëtt ëmmer vergiess, och wa mer politesch verschidde Meenungen zum Budget hunn an och deelweis emol hefteg driwwer diskutéieren, datt de Rapport, deen awer all Joers zum Budget gemaach gëtt, och dëst Joer erëm e gudde Rapport ass, wou vill Aarbecht dohannertstécht, wou gutt Dokumentatiounen dra sinn, wou Iwwerleeungen dra sinn. An och wann een de Rapport net stëmmt, sou soll dat awer net heeschen, datt een net mat der Aarbecht averstanen ass, déi do gemaach ginn ass, an datt net och wéi an deene Jore virdrun de Rapport vum Budget ëmmer eng gutt Dokumentatioun ass fir zukünfteg Debatten, wou een ëmmer erëm kann drop zréckkucke goen, fir eben déi néideg Chifferen ze fannen an Iwwerleeungen, déi ee brauch. Duerfir Merci un d'Rapportrice!

Här President, ech wëll meng Interventioun zum Budget haaptsächlech an de Kontext vun der Zukunfts- a Wuesstumsfro stellen. Si mir um richtegen oder um falsche Wee? Ass et e Budget an eng Politik fir déi zukünfteg Generatiounen oder ass et eng Politik, déi déi zukünfteg Generatiounen hypothekéiert a se eventuell virun onléisbar Problemer stellt?

Ech wëll duerfir eng Rei vu Punkten analyséieren, déi eis aktuell Situatioun an de Kontext vun deene Perspektive setzen. Ech wëll ufänke mat de Statsfinanzen.

Déi europäesch a weltwäit Konjunktur befënnt sech an engem Opwäertstrend, an domadder och déi Lëtzebuerger. Och wann de Wuesstum kierzlech hei zu Lëtzebuerg no ënne revidéiert ginn ass, bleift en héich. Am Abrëll 2017 war am Programme de stabilité nach eng Croissance vu 5,2% vum PIB fir 2018 virgesinn an haut schwätze mer vun 3,5%, 3,8%. D'Moyenne iwwert déi vergaange Jore war 3,5%, soudatt mer am Fong nach ëmmer an där gudder Moyenne vun deene leschte Jore leien. An dach gesäit de Budget en Defizit an der Héicht vu 545 (veuillez lire: 945) Millioune vir, iwwregens dee Budget mat deem héchsten Defizit an dëser Legislaturperiod. E Budget vu bal enger Milliard Defizit bei staarkem Wuesstum, da muss ee sech dach Froe stellen!

De Finanzminister an d'ganz Regierung soen am Fong, d'Statsfinanze wiere gesond. Bei enger Milliard Defizit ze schwätzen, datt d'Statsfinanze gesond sinn, dat ass net nozevollzéien. Et ass awer net nei, datt de Statsbudget defizitär ass. Am Fong, an den 80er an 90er Joren hate mer héich Iwwerschëss. Mir haten Iwwerschëss alt bis 30, 35 Milliarde Frang an engem Budget, déi mer dann duerno iwwer eng Resolutioun hei an der Chamber op déi verschidden Investitiounsfonge verdeelt hunn.

Mä vun 2003 u bis haut - et war iwwregens no enger grousser Steierreform - ass de Statsbudget defizitär ginn, mat Ausnam vum Joer 2007. 2006 an 2008 ware mer am Equiliber. Mä praktesch ëmmer war de Statsbudget am Defizit. An duerfir muss ee sech generell d'Fro stellen, wéi mer hei zu Lëtzebuerg Finanzpolitik maachen, wa mer iwwer Joren de Statsbudget bei enger héijer Konjunktur ëmmer am Defizit loossen, en Defizit, dee mer jo mussen integral iwwer Emprunte finanzéieren.

Fir d'Joer 2017, wou mer eis elo dra befannen, hate mer 851 Milliounen Defizit am Budget virgesinn. A mir kréien als Cofibu a Comexbu, als Kontrollkommissioun, all dräi Méint vum Finanzminister, vun de Verwaltungen d'Chifferen. Mir haten dat éischt Trimester, also bis de leschte März, en Defizit vu 87,9 Millioune vis-à-vis vun engem Defizit, deen op d'Joer virgesi war, vun 851 Milliounen. Eng äusserst positiv Entwécklung an den éischten dräi Méint.

No sechs Méint ass deen Defizit op 200 Milliounen eropgaangen, wat och nach ëmmer gutt ass vis-à-vis vun deem geplangten Defizit vun 851. An am drëtten Trimester, also de leschte September, ass en dunn awer nees bal explosiounsaarteg an d'Luucht gaangen, well en do vun 200 op 600 Milliounen an dräi Méint eropgaangen ass.

Wéi dat véiert Trimester ausgeet, wësse mer net. De Finanzminister huet eis awer de Moie gesot, datt dat véiert Trimester eng gutt Entwécklung wier an datt ee kéint domat rechnen, datt den Defizit am Joer géif ënner 500 Millioune falen. Dat heescht, deen Defizit vu 600 Milliounen, dee mer Enn September haten, dee géif erëm zréckgoen op ënner 500 Milliounen.

Et ass eis awer och gesot ginn, an ech mengen, dat sollt een hei fairerweis derbäisoen, datt d'Steierverwaltung exceptionnel Recetten elo gemaach hätt, wou, ech weess net, zwee oder dräi gréisser Betriber d'Dekonte réckwierkend gemaach hätten, wou 300 bis 400 Milliounen ausser der Rei erakomm wieren - sou ass et eis op jidde Fall emol an der Finanzkommissioun gesot ginn -, déi iwwregens contestéiert wiere vun deenen Entreprisen. Wann dat esou ass, si mer frou, datt den Defizit erofgeet, mä da wier

et eng eemoleg Recette, eng Recette ausser der Rei, op déi een net kéint an deenen nächste Joer tableieren, wann een d'Progressioune rechent.

Et ass also kloer, an et muss een do och wëssen, datt mir als Finanzkommissioun a mir als Deputéiert net gewuer ginn, wivill Suen datt dann nach esou ausstinn. Wa mer déi Fro stellen, kréie mer keng Äntwert. Da kréie mer elo awer gesot, datt op ee Coup 300 bis 400 Millioune solle réckwierkend encaisséiert gi sinn.

An duerfir ass meng Fro och un den Här Finanzminister, Här President, ob den Här Finanzminister eis ka soen, ob mer do nach méi eng grouss Mouk an de Betriber leien hunn, ob do nach weider Dekonten ze maache sinn a wat eventuell nach do vu Sue ka sinn.

Mir woussten och, virun enger Rei vu Joren, wéi mer nach besser finanziell dostoungen, datt mer grouss Reserven nach an de Betriber leien haten, wou d'Dekonten net gemaach gi waren a wou och kee gefrot huet, datt se sollten encaisséiert ginn, well dat eben eng zousätzlech Mouk war. An déi ass du relativ agefruer ginn, déi Mouk, wéi et de Statsfinanze méi schlecht gaangen ass. Duerfir wier et interessant, gewuer ze gi vum Här Finanzminister, ob do nach eng Mouk läit oder ob dat doten eng eemoleg Recette war, déi mer elo kritt hunn.

D'Evolutioun vum pluriannuelle Plang, Här President, gesäit vir, datt d'Statsfinanze sech géife bis 2021 ganz staark verbesseren. Dat gëtt awer praktesch an allen Avisen, déi mer zu dësem Budget kréien, a Fro gestallt. D'Zentralbank zum Beispill freet sech, wéi dat méiglech wier ouni nei méiglech Konsolidéierungmoossnamen, ouni datt mer eng Progressioun an der wirtschaftlecher Entwécklung hunn. Au contraire, d'Prognose weisen, datt déi soll zréckgoen. Den Emploi geet zréck, de Chômage soll uklammen, an d'Konklusioun vun der Zentralbank ass, datt am Fong eng Incohérence entre les scénarios fiscal et macroéconomique géif bestoen, dat heescht, datt d'Steieren, d'Finanzsituatioun géife besser ginn an all déi aner Tendenze géifen awer no ënne weisen.

Doriwwer eraus gesäit de pluriannuelle Plang vir, datt mer bis 2021 nach all Joers weider Emprunte mussen ophuele bis eng Milliard, fir de Budget an den Equiliber ze brengen. Mir wëssen, datt mer weider Risikoen hunn, déi kee ka genau aschätzen, déi eis awer bekannt sinn, déi och kënnen de Finanzsecteur treffen an domadder d'Statsfinanzen, a wou keen d'Konsequenzen haut ka genau wëssen.

Mir wëssen net, wéi BEPS sech genau auswierkt. Mir wëssen net, wéi op europäeschem Plang d'Konsequenze sinn, wann et géif eng Uniformisatioun gi vun den Assiettë bei der Gesellschaftssteier. Mir wëssen net, wéi et kënnt, ob et kënnt oder wéini datt et kënnt, datt d'Benefisser an deene Länner besteiert ginn, wou d'Benefisser och erwirtschaft ginn.

Mir wëssen, datt d'Fongenindustrie kann - ech soen „kann" - Problemer kréien, wat de Wuesstum ubelaangt, well an Zukunft d'Demanden oder en Deel vun den Demanden zu Paräis bei der ESMA musse gemaach ginn. Mir wëssen net, wat déi richteg Konsequenze vum Brexit sinn. Mir hoffen elo, datt mer eng Rei vu Finanzinstituter op Lëtzebuerg kréien. Mä mir wëssen net, wann England eng Kéier aus der EU eraus ass, wat fir eng Steierpolitik si da maachen a wéi wäit si sech un déi europäesch Richtlinnen dann nach wëllen halen oder net wëllen halen.

Mir wëssen och net, wéi et mam Tanktourismus weidergeet. A mir wëssen, datt haut am Europaparlament iwwert de Panama-Rapport diskutéiert gëtt, wou ënner anerem Lëtzebuerg erëm soll, laut verschiddene Leit, do op eng schwaarz Lëscht kommen. Sécherlech dréit dat net zur Renommee vun eisem Land an eiser Finanzplaz bäi.

Den E-Commerce ass vill diskutéiert ginn. Mir hunn eng Milliard verluer. Mä et muss een awer wëssen, an et ass de Moien och scho gesot ginn, datt, wéi mer deemools déi Steier hei agefouert hunn, keen am Fong wousst, datt dat esou en Erfolleg géif ginn. Well et ass fir d'Éischt jo ugaange mat manner wéi 100 Milliounen, déi mer erakritt hunn, also hate mer eng Progressioun iwwer siwe Joer op eng Milliard pro Joer Recetten. A mir hunn déi Milliard dunn dräi Joer kritt. Och dës Regierung huet nach am Ufank déi Milliard kritt. An déi ass dunn eben zréckgaangen. 2015 hu mer nach 554 Millioune kritt, 2016 383, 2017 84 an d'nächst Joer kréie mer nach 50 Milliarden (veuillez lire: Milliounen). An dann ass et mat där Freed vun der Steier vun dem E-Commerce eriwwer.

Wa mer dann iwwert d'Finanze schwätzen, schwätze mer ëmmer iwwert d'Finances publiques. An dat bréngt d'Leit dobaussen zum Deel op eng falsch Richtung, well d'Leit, mengen ech, net esou richteg d'Differenz verstinn, oder d'Mass vun de Leit net d'Differenz versteet, wa mer vum Statsbudget schwätzen a wa mer vun de Finances publiques schwätzen.

Et ass awer normal, datt eng Regierung léiwer iwwert d'Finances publiques schwätzt, well déi am Equiliber sinn. A bei de Finances publiques, muss ee wëssen, datt dat engersäits de Statsbudget ass, also den Zentralstat, datt dat d'Sécurité sociale ass an datt et d'Gemengen an hirer Totalitéit sinn, wéi déi an engem Exercice ofschléissen.

De Stat läit mat enger Milliard am Defizit, d'Sécurité sociale, a priori d'Pensiounen aus dem Privatsecteur, leie bei enger Milliard Benefiss. A wa mer dat dann ënnereneen austauschen, da si mer gesamt gesinn am Equiliber. Well d'Gemengen och nach e klengen Iwwerschoss maache vun 100, 200 Milliounen, da schreiwe mer souguer do schwaarz Zifferen. Mä dat gëtt, wann een dat net richteg erkläert, de Leit am Land d'Impressioun, wéi wann d'Finanze vum Land an der Rei wieren. Mä de Statsbudget, dat däerf een net vergiessen, ass weiderhin am Defizit, an et ass doriwwer, wou mer haut diskutéieren.

A fir deen Defizit eben ze decken, musse mer als Stat all Joers den Defizit iwwer Emprunte finanzéieren. Et gëtt net all Joers en Emprunt gemaach, mä et ginn Emprunte gemaach, déi dann e bësse méi héich sinn an déi dann d'Defiziter vun zwee oder dräi Joer decken.

Sou geet och d'Evolutioun an dëser Legislaturperiod ëm zwou Milliarden an d'Luucht. Et ass de Moie schonn hei gesot ginn: Dës Regierung huet déi dräi éischt Jore keen Emprunt brauchen ze maachen, wéinst der Regierung virdrun. D'CSV hat sécher net domat gerechent, datt se an d'Oppositioun géif kommen, dunn huet se geduecht: „Da kënne mer en décken Emprunt maachen, da sinn d'Defiziter vun den nächsten zwee Joer scho matfinanzéiert."

Et ass eben domm gaangen. Et ass eben domm gaangen! Do hat Der am Fong d'Defiziter vun der nächster Regierung matfinanzéiert an duerfir kënnen déi sech dann elo haut bretzen, si hätten an den éischte Joer keng Emprunte brauchen opzehuelen. Mä si hunn dunn eben 2017 een opgeholl, woumat se dann och eben elo den Defizit vum Budget 2018 am Prinzip mat ofgedeckt kréien.

Den Här Gramegna huet de Moie gesot, zwou Milliarden Emprunt, dat wier „räsonabel". Mäi Gott, jo, firwat net!? Firwat sollt een och eppes aneres soe wéi: „Et sinn zwou Milliarden, dat ass räsonabel", wann een Defiziter am Budget mécht? Dat ass eng gelungen Astellung - fanne mir! - vun engem Finanzminister, deen dat „räsonabel" fënnt, wann ee bei esou engem Wuesstum och nach muss zwou Milliarden zousätzlech léine goen.

De Conseil national des finances publiques huet a sengem Avis zum Statsbudget gesot, datt bei enger Politique constante d'Verschëldung sech an den nächste Jorzéngten hei zu Lëtzebuerg am Stat géif dramatesch entwéckelen, an dat opgrond vun den Engagementer, déi de Stat haut scho geholl huet. An zwar géif dann den Defizit, deen elo haut bei 21% läit, 2033 bei 30% leien, 2043 bei 60% - dat ass jo déi Grenz, déi d'Kritären aus Europa eis virschreiwen -, an 2060 géife mer bei 161% leien. Dat wiere griichesch Verhältnisser!

Elo muss dat net antrieden. Mä souguer wann nëmmen d'Halschent géif vun deem antrieden, wat de Conseil national des finances publiques seet, wier et fir Lëtzebuerg eng dramatesch Situatioun. Et huet mech gewonnert, datt kee vun de Majoritéitsdeputéierten op déi Remarque aus dem Avis vun dem Conseil national des finances publiques zum Statsbudget agaangen ass. Hei ass ëmmer esou versicht ginn, just Zitater ze fannen, datt - am Ableck! - d'Finanze vis-à-vis vun den europäesche Kritären an der Rei wieren. Awer iwwert déi dote Perspektiven huet keen eppes gesot.

Une voix.- Richteg!

M. Gast Gibéryen *(ADR)*.- Dann ass et och esou, datt mer d'Milliounen ni zréckbezuelen, oder déi Milliarden, déi mer léine ginn. Awer dat muss eng Kéier zréckbezuelt ginn. Wat maache mer elo? Ma mir maachen all Kéiers, wa se fälleg ginn, Refinanzementer, wou mer dann en neien Emprunt ophuelen an dann deen alen Emprunt, deen ofleeft, erëm zéng Joer weiderlafe loossen.

2019 kommen 200 Milliounen, déi fälleg ginn, 2020 zwou Milliarden, 2022 eng Milliard, 2023 zwou Milliarden, 2027 zwou Milliarden, 2028 750 Milliounen, alles Chifferen, déi mer haut scho kennen a wou mer an deene Budgeten, déi dann hei am Land sinn, an deene Joren eleng schonn erëm Emprunte mussen ophuelen, fir déi Milliarden do zréckzebezuelen. A wa mer dann de Plan pluriannuel kucken, dee seet dann, datt mer och an deenen nächsten - zumindest esou wäit, wéi mer elo sinn - fënnef Joer defizitär sinn, also musse mer och zousätzlech Emprunten ophuelen, fir eben en Defizit ze decken.

Mir sinn also elo an enger Etapp, wou mer ëmmer zwee Emprunten ophuelen: een, fir deen alen Emprunt ze refinanzéieren, an een, fir deen neien Defizit ze finanzéieren. A mir kommen domadder an eng Scholdespiral eran, wou et engem muss Angscht gi fir déi kommend Generatiounen, déi awer eng Kéier mussen déi Scholde bezuelen, well de Lëtzebuerger Stat haut seng Scholden net zréckbezilt. E bezilt kee Kapital zréck, e bezilt just Zënsen zréck. D'Kapital mussen eis Kanner an der Madamm Loschetter hiert Enkelkand zréckbezuelen, eng Kéier.

(Interruption)

Bei der Regierungserklärung vum 10. Dezember 2013 huet de Statsminister hei an der Chamber gesot iwwert d'Defiziter an d'Scholden am Statsbudget: „Si bedeiten, dass d'Zukunftschancë vun der jonker Generatioun a Gefor sinn, well duerch d'Scholden an d'Defiziter net méi genuch Moyenen do sinn, fir hir eegen Zukunft ze gestalten." A weider sot hien: „Mir hunn eng verdammte Flicht, déi Zuelen do ze redresséieren."

An déi „verdammte Flicht", déi gesäit dann esou aus bei dëser Regierung, datt se ugefaangen huet mat enger Milliard Defizit an datt se erëm ophält mat enger Milliard Defizit. Also déi „verdammte Flicht" hat absolutt keen Afloss op d'Finanzpolitik vun där Regierung, déi den Här Bettel presidéiert.

Zu de Fonge wollt ech näischt soen, mä well de Kolleeg Bodry awer de Moien hei d'Impressioun ginn hat, wéi wa mer 1,8 Milliarden Euro op de Fongen hätten, déi zwar bis 2020 op 1,5 Milliarde géifen erofgoen, muss ech dat awer erëm eng Kéier hei betounen: Ech hu virdru gesot, datt, wéi mer Plus-valuen haten, mer déi Plus-valuen op Fonge verdeelt hunn. An déi Sue sinn awer an d'Tresorerie eragaangen. An no an no, wéi d'Finanzsituatioun vum Stat méi schlecht ginn ass, hu mer d'Defiziter mat deene Suen aus der Tresorerie gedeckt an déi Sue waren op eemol alleguerte fort, mä déi „écriture administrative", wéi mer ëmmer gesot kréien, déi et wier, déi ass bestoe bliwwen. Haut stinn dann eben och nach ëmmer 1,8 Milliarden do. Mä et ass keen Euro méi vun deenen do!

Wann de Finanzminister déi misst weisen, da misst en zwou Täschen opmaachen, wou keen Euro dran ass. Ech hunn ëmmer gesot, bei der fréierer Regierung: „Et ass kee rouden a kee schwaarzen Euro dran." Haut kann ech derbäisoen: „Et ass och kee gréngen a kee bloen Euro dran. Et ass iwwerhaapt kee méi dran." Also solle mer net higoen an ëmmer nach vu Reserven op Fonge schwätzen, déi just um Pabeier stinn an déi awer an der Realitéit net do sinn.

Ech wëll dann och hei Vergläicher maachen, wat d'Steierrecetten ubelaangt tëschent de Betriber an de Persounen. D'Steierverwaltung huet eis en Dokument ginn am Kader vun dësen Debatten, wou se am Kader vum Pluriannuellen d'Entwécklung vun de Steierrecettë mécht, souwuel vun de Betriber wéi vun de physesche Persounen op de Gehälter an op de Pensiounen.

Bei der Kollektivitéitssteier bei de Betriber kréie mer laut der Steierverwaltung 2017 1.738.000.000 eran an 2021 1.861.000.000. Dat ass eng Progressioun iwwer véier Joer vu 7% bei der Kierperschaftssteier. A bei de Gehälter a Pensioune vun de physesche Persoune geet déi Progressioun vun 2017 vun 3.460.000.000 op 2021 op 5.035.000.000 an d'Luucht. Dat ass eng Progressioun a véier Joer vu 45%. Mir gesinn also, datt deen Equiliber tëschent der Betribsbesteierung an der Besteierung vun de Persounen, dee fréier am Fong ausgeglach war, ëmmer méi wäit auserneegeet. Dat ass och mat der Reform, an dat huet d'Steierverwaltung eis gesot, d'Steierreform wier an deenen Zuelen do mat berücksichtegt. Duerfir huet et mech de Moien e bësse gewonnert, wéi den Här Bodry hei geschwat huet a gesot huet, et misst een awer och emol kënnen iwwert d'Kapital- an d'Betribsbesteierung diskutéieren.

Ech stelle fest, datt an dëser Legislaturperiod d'Forschett tëschent der Besteierung vun de physesche Persounen a vun de Betriber esou wäit auserneegaangen ass, wéi se nach ni virdrun auserneegaangen ass, an datt opgrond vun där Steierreform se an deenen nächste véier Joer nach weider auserneegeet.

Ech erënneren nach eng Kéier dodrun: D'Betribssteier geet 7% an d'Luucht an déi vun de Persoune 45,5%.

Da muss een och wëssen, datt no der Steierreform d'Steierverwaltung d'Avancen net ugepasst huet un déi nei Barèmen. Dat wëllt och domat heeschen, datt mer dëst Joer méi Avancen erakréien am Verhältnis zu den Dekonten an datt domadder d'Dekonten dann och d'nächst Joer an d'iwwernächst Joer kënne méi kleng ausfalen. Och dat muss mat berücksichtegt bleiwen, well d'Avancë wéi gesot net un d'Steierreform ugepasst si ginn.

Iwwert den Zukunftsfong, Här President, schwätze mer hei all Joers. An et ass ëmmer erëm schéin, deen Austausch, dee mer hei maachen, wann d'Majoritéit seet, si géif dat fir eis Kanner maachen. Et ass hei gesot ginn, datt se géifen all Joers 50 Milliounen op d'Säit leeën a mir hätten am Ableck 183 Milliounen do an déi Spuerbéchs geluecht a mir géifen d'nächst Joer nach eng Kéier 50 Milliounen huelen, fir datt dann eis Kanner eng Kéier, wa se déi bräichten, eng Mouk op der Säit hätten.

Mä mir vergiessen, eise Kanner awer ze soen, datt mer déi Suen, déi mer haut an déi Spuerbéchs leeën, léine ginn! Well et ass jo e Bestanddeel vum Defizit. A wa mer d'nächst Joer 240 Milliounen oder 250 Milliounen op der Säit hunn, da kënne mer zu deene Kanner soen: „Mir hunn elo 250 Milliounen hei op der Säit, a mat deenen 250 Millioune kënnt der déi 250 Milliounen, déi mer Schold gemaach hunn, fir déi Suen ze kréien, fir an d'Spuerbéchs ze leeën, zréckbezuelen." Et ass also glat a guer näischt geschitt! Et ass also eng Bauernfängerei, fir no baussen ze soen: „Mir maachen e Spuerbuch", wa mer dat mat Emprunte finanzéieren, a mat deem Spuerbuch kënne se dann eng Kéier d'Emprunten zréckfinanzéieren.

M. Aly Kaes *(CSV)*.- Mä esou domm sinn d'Baueren net.

M. Gast Gibéryen *(ADR)*.- D'Bauere sinn net esou domm. Déi wëssen dat, mä hei wëlle se dat maachen, an d'Leit am Land falen och dorobber net méi eran.

D'Investitioune sinn op engem héijen Niveau. Prozentual gesinn ass den Niveau iwwer Jore konstant vis-à-vis vum PIB. Et ass also keng Progressioun, et ass an absolutte Chifferen eng Progressioun, mä et ass natierlech esou, datt d'Regierung ëmmer tëschent den absolutte Chifferen an dem Prozentsaz deen Deel hëlt, dee se am beschten arrangéiert. Hei seet d'Regierung: „An absolutte Chifferen investéiere mer méi." Mä wa se et prozentual gesot hätt, dann hätt se misse soen: „Ma d'Investitioune bleiwen op deemselwechten Niveau a si gi souguer laut dem pluriannuelle Plang an den nächste Joer zréck."

Mä firwat brauche mer déi héich Investitiounen? Ma och, well mer deen héije Wuesstum hunn a well mer ebe quasi haut net méi nokomme mat den Infrastrukturen, fir déi ze finanzéieren.

Et ass elo grad vu menger Virriednerin hei gesot ginn, mä ech wëll dat awer nach eng Kéier soen an deem heiten Zesummenhang: d'Entwécklung vun der Awunnerzuel. Eis Ziffere ginn e bëssen auserneen, mä dat mécht der Kaz kee Bockel, et hat wahrscheinlech een en anert Dokument kritt, well dat Dokument, wat mir kritt hunn, wat och public ass, wat och vun offizieller Säit ass, dat seet am Fong, datt mer vun 1900 bis 1970, also 70 Joer, gebraucht hunn, fir ëm 100.000 Leit hei am Land ze wuessen. Duerno vun 1970 bis 2000 hu mer 30 Joer gebraucht, fir ëm 100.000 Leit ze wuessen. Dunn hu mer 13 Joer gebraucht, fir ëm 100.000 Leit ze wuessen. An elo si mer tëschent 7 an 8 Joer, fir ëm 100.000 Leit ze wuessen.

Et muss een also wëssen: fir 100.000 eng Kéier 70 Joer, 30 Joer, 13 Joer, 7 Joer. Do muss ee sech dach awer Froe stellen, a wat fir eng Entwécklung mer do ginn. A wat dat als Konsequenz huet, brauch ech jo kengem heibannen ze soen. Mir si permanent amgaangen, iwwert d'Konsequenzen ze diskutéieren, awer mir schwätzen net iwwert d'Ursaachen. An et sinn d'Ursaachen, firwat datt mer momentan an där Situatioun sinn, déi wichteg sinn.

Une voix.- Très bien!

M. Gast Gibéryen *(ADR)*.- Och d'Aarbechtsplazen an enger Legislaturperiod: 60.000 nei Aarbechtsplaze schafe mer hei am Land. 60.000 Aarbechtsplazen!

Den Här Gramegna huet d'lescht Joer owes, wéi en de Budget fir 2017 deponéiert huet, op RTL gesot: „Mir hunn dëst Joer Gott sei Dank 15.000 Aarbechtsplaze geschaaft", dat war d'lescht Joer beim Depot vum Budget, „an hoffentlech schafe mer der d'nächst Joer erëm 15.000." Dunn hunn ech geduecht: „Entweder hunn ech elo näischt verstanen oder hien huet näischt vu qualitativem Wuesstum verstanen."

An och haut kréie mer erëm eng Grafik heihinnergeluecht, wou gesot gëtt: „Mir hu 60.000 Aarbechtsplaze geschaaft." A wat dat als Konsequenze matbréngt, ass net gesot ginn. Well wa mer kucken, mir hu 60.000 Aarbechtsplaze geschaaft, a mir kucken dann d'Entwécklung vum Chômage! An der Grafik vum Finanzminister, do ass dat, wat ech elo grad gesot hunn doriwwer, ob een absolutt Chifferen hëlt oder Prozentsätz: Dat eent geet heiansdo besser, et arrangéiert ee besser. De Finanzminister huet Prozenter genannt. En huet gesot: „D'Prozenter, déi gi weider erof, 2017 op 5,8%", an dunn huet en opgehalen. Wann en awer gekuckt hätt a sengem pluriannuelle Plang: Do gi se duerno erëm erop op 6,9%. Mä soubal wéi d'Prozenter negativ gi sinn, huet en opgehalen, iwwert d'Prozenter ze schwätzen.

Mä wa mer d'absolutt Chifferen awer kucken a mir kucken och do vun Oktober 2013 bis Oktober 2017, also déi véier Joer, wou elo dës Regierung am Amt war, dann hate mer am Oktober 2013 17.500 (veuillez lire: 17.516) Leit am Chômage a 4.545 a Beschäftegungsinitiativen, en Total vun 22.061 Leit. A wa mer elo den Oktober 2017 kucken, dann hu mer der 20.913, also ëm 1.100 (veuillez lire: 1.148) Leit ass et zréckgaangen. Gott sei Dank ass et zréckgaangen!

Mä wa mer dat an d'Verhältnis setzen: 60.000 nei Aarbechtsplazen an ëm 1.100 Leit ass de Chômage zréckgaangen, en ass nach ëmmer op 21.000, da muss ee sech Froe stellen, wat mer falsch maachen.

An, Här President, wann een dann och nach weess, datt mer e klenge Maquillage gemaach hu vun deene Chifferen, well mer an deene leschte Joer nach e puer Honnert Leit, déi an der ADEM gemellt waren, déi invalid waren, mä awer nach als Demandeur d'emploi ageschriwwe waren, dunn einfach an d'Pensiounskeess eriwwergesat hunn! Wa mer déi géifen erausrechnen, da géife mer souguer ënner 1.000 Leit falen, déi manner op der ADEM ageschriwwe si vis-à-vis vu viru véier Joer.

En anert Argument sinn d'Pensiounen. Doriwwer ass schonn diskutéiert ginn. Mä ech wëll dat awer och hei nach eng Kéier kloer soen: Mir mussen eis alleguer bewosst sinn, wa mer Perspektive maachen iwwert de wirtschaftleche Wuesstum, iwwert d'Scholden, iwwert d'Finanzen, iwwert d'Entwécklung vun der Populatioun, dann ass dat ëmmer zum Deel an eng Glaskugel gekuckt a mir wëssen ni, wéi et richteg ass, virun allem, wa mer wäit kucken, bis 2050, 2060. Well wa mer 40 Joer zréckkucken, hätt och kee gewosst, wéi et haut hei am Land ausgesäit.

Mä eent steet fest: Mir wëssen haut awer schonn, wivill Leit 2060 an der Pensioun sinn. Dat sinn déi Leit, déi haut schaffen. Dat kann een also genau ausrechnen. Déi Leit sinn dann an de Chifferen. Dat ass net an d'Glaskugel gekuckt. An da seet de System eis, wa mer eben haut 170.000 Pensionären hunn - dat ass de Chiffer vun 2015, et ass de Rapport vun der IGSS, déi dee gemaach huet, dat waren d'Chiffere vun 2015 -, wa mer 170.000 Leit an der Pensioun hunn, dann hu mer der 2060 ronn 500.000 an der Pensioun. A mir mussen dann 850.000 Aktiver hunn, also dat Duebelt vun Aktive mussen hei am Land schaffen, wéi se haut schaffen, a mir mussen dat Duebelt vun der Populatioun hunn, wéi mer se haut hei hunn, déi am Land schafft.

A wann da Leit soen: „Mir wëllen net iwwert d'Pensioune schwätzen", dann ass dat irresponsabel vis-à-vis vu kommende Generatiounen, well mer wëssen, wou d'Evolutioun higeet.

An de Finanzminister huet de Moien och kloer gesot, mir hunn hei diskutéiert - wat richteg ass! -, datt mer héich Reserven hunn: 4,5-mol d'Joresdepensen als Reserv. Dat ass enorm. Et huet kee Land op der Welt dat. Mä et huet awer och kee Land op der Welt déi Entwécklung vum Aarbechtsmaart a vun der Populatioun gehat an och domadder déi Nofolgekäschten ze droen, wéi mir se hunn. An duerfir musse mer déi hunn.

An de Finanzminister huet haut de Moie gesot, datt déi Reserven eis nach bis 2040 bréngen. Dat ass net méi laang an engem Pensiounssystem, wa mer wëssen, datt 2040 déi Reserven um Enn sinn, a mir wëssen, wat mer 2060 elo scho vu Leit an der Pensioun hunn. Duerfir musse mer doriwwer diskutéieren a mir mussen de Courage hunn, zesummen driwwer ze diskutéieren.

An ech sinn och iwwerzeegt,…

Une voix.- Très bien!

M. Gast Gibéryen *(ADR)*.- …wa mer mat de Leit am Land doriwwer schwätzen, datt d'Leit bereet sinn, driwwer ze diskutéieren. Mir mussen och de Courage hunn, fir de Leit ze soen, wéi d'Finanzsituatioun ass. Wa mir de Leit ëmmer nëmme soen, et wier alles a Botter, och wa mer Defizit maachen, et wier alles gutt hei am Land, mir hätten alles am Grëff, dann ass et jo normal, datt d'Leit soen: „Ma da kënne mer jo nach kréien."

D'Gewerkschaften, wéi de Finanzminister déi leschte Kéier gesot huet: „Et ass erëm alles an der Rei", sinn den Dag drop mat Fuerderunge schonn erëm komm.

Mä et muss een de Leit d'Wourecht soen! Et muss een de Leit d'Wourecht soen: datt mer d'Finanzen net am Grëff hunn, datt mer am Defizit sinn, datt mer e Problem bei de Pensioune kréien. Da sinn d'Leit bereet, och doriwwer ze diskutéieren. D'Lëtzebuerger si keng Egoisten, déi haut iwwer hir Verhältnisser wëlle liewen op Käschte vun hire Kanner. An do kommen ech och nach derzou. Mä mir mussen als Politiker de Courage hunn, fir doriwwer mat de Leit ze diskutéieren, da sinn ech och iwwerzeegt, datt mer hei kënne Léisunge fannen.

An da geet et net, wéi da verschidde Majoritéitsdeputéierter…, woubäi ech muss soen, datt d'Madamm Lorsché haut awer och déiselwecht Konklusioune gezunn huet.

Mme Viviane Loschetter *(déi gréng)*.- Oh,…

M. Gast Gibéryen *(ADR)*.- D'Madamm Loschetter! Ech muss mer e Schëld dohinnerstellen.

(Hilarité)

M. Mars Di Bartolomeo, *Président*.- Also, Här Reding, Dir léiert et net!

M. Gast Gibéryen *(ADR)*.- Här President, kann ech wann ech gelift e Schëld dohinnerkréien? Soss, ech weess net!

Mme Josée Lorsché *(déi gréng)*.- Wat géif dat, wa mer dat elo zu 20 géife soen!

M. Gast Gibéryen *(ADR)*.- Madamm, ech weess elo net, ob et meng Schold ass oder, Madamm Lorsché, Är Schold, datt ech ëmmer op Iech kucken an d'Madamm Loschetter mengen. Iergendwéi ass de Wuerm hei am Eck.

(Hilarité et interruptions)

M. Mars Di Bartolomeo, *Président*.- Et ass, well et d'Nopeschgemeng ass.

M. Gast Gibéryen *(ADR)*.- Här President, da gëtt direkt gesot vun de Sozialisten: „Ah, wëllt Dir Pensiounskierzunge maachen oder de Pensiounsalter an d'Luucht setzen?"

Neen, dat wëllt keen. Ech ënnerstelle kengem heibannen, datt e wëllt Pensiounskierzunge maachen oder de Pensiounsalter an d'Luucht setzen. Mä mir mussen eis zesumme Gedanke maachen, wéi mer dee System laangfristeg gemaach kréien, fir datt en iwwerlieft a fir datt déi kommend Generatiounen net dorunner wierklech Riseproblemer kréien.

An da loosse mer och éierlech sinn! Wa mer vu Pensiounskierzungen oder Pensiounsalter schwätzen: D'Pensiounsreform, déi mer 2012 am Dezember hei gestëmmt hunn, déi den 1. Januar 2013 a Kraaft getratt ass, ma déi huet de Pensiounsalter ëm dräi Joer eropgesat! Dat war eng CSV/LSAP-Regierung!

Mir hunn de Projet deemools matgestëmmt. Mir hunn e matgestëmmt, well mer gesot hunn: „Et ass e Projet, wou keen et am Fong spiert, datt mer lues a lues Upassunge maachen." A mir hunn, wa mer éierlech sinn, Pensiounskierzungen do gestëmmt, 2013! Well wann een haut mat 60 Joer an d'Pensioun geet, kritt een net méi déiselwecht Pensioun, wéi ee se 2013 kritt hätt. Et muss een e puer Méint méi laang schaffe goen. An an 20 Joer muss een dräi Joer méi laang schaffe goen, fir déiselwecht Pensioun ze kréien, déi ee virun 2013 mat 60 Joer kritt huet.

Also kommt, mir halen op, fir direkt ze soen: „Da ginn d'Pensioune gekierzt oder den Alter geet erop."! Dat hu mir schonn an engem Gesetz vun der leschter Regierung gemaach, wat den 1. Januar 2013 a Kraaft getrueden ass.

Mä et sinn alles Konsequenze vun deem stramme Wuesstum, genausou gutt wéi d'Stauen. Do brauch ech net vill driwwer ze schwätzen. Ech mengen, jiddweree vun eis erlieft dat all Dag. Si gi méi grouss. Soss war et moies an owes, elo ass et scho praktesch iwwert dee ganzen Dag. Et ass net nëmmen en Ëmweltproblem - well wivill CO_2 gëtt do ausgestouss, wann do 10.000 Autoe stonnelaang am Dag am Stau stinn? -, et ass en ekonomesche Problem fir d'Entreprisen, deenen hir Betribsautoe stonnelaang am Stau stinn, déi dat da matverrechnen. An da mussen déi Leit, déi eben déi Leeschtung bruecht kréien, eben dat matbezuelen.

Den Transport- oder den Nohaltegkeetsminister, de François Bausch, huet elo kuerz gesot: „Mir sti virum Kollaps." Ech hu gesot: „Oh vreck, hei! Elo kënnt hien och dorop, datt mer virum Kollaps stinn, nodeem datt mer elo véier Joer e Rekordwuesstum gemaach hunn, wourunner hie maassgeeblech bedeelegt ass. Elo kuerz viru Chrëschtdag oder Niklosdag stellt hie fest, datt mer hei am Land virum Kollaps stinn, wat de Verkéier ubelaangt."

Hien ass wahrscheinlech elo deen Éischten am Land, deen dat gemierkt huet...

(Interruption)

...an déi 100.000 Leit, déi all Dag drastinn, am Stau, do hat nach keen dat gemierkt! Duerfir huet hien dat elo emol missen eng Kéier ganz kloer soen.

De Logement ass och e Problem vun deem staarke Wuesstum. An der Regierungserklärung huet de Statsminister 2013 gesot, wéi en eng Rëtsch vu Moossnamen ugekënnegt huet, zum Schluss vu senger Presentatioun: „Jonk Leit a Famillje sollen eng fair Chance op en Daach iwwert dem Kapp kréien. Well Wunnen ass e Recht an dierf kee Privileeg bleiwen!"

A wat stelle mer elo no véier Joer fest? Ass dat haut net e Privileeg, fir sech kënnen hei zu Lëtzebuerg nach eng Wunneng ze bauen? Sinn d'Präisser an dëser Legislaturperiod net all Joer, wierklech all Joer ëm 5%, 6% souwuel bei dem Akafe wéi bei der Locatioun, an d'Luucht gaangen?

Mir hunn haut déi héchste Präisser, déi mer jeemools hei haten. Et ass wierklech e Privileeg, wann een haut nach kann hei zu Lëtzebuerg eng Wunneng kafen. An doriwwer ass awer näischt geschitt. Wat huet dës Regierung dann Opweises am Logement?

(Interruptions)

Une voix.- Si hunn d'TVA erhéicht.

M. Gast Gibéryen *(ADR)*.- D'Resultat ass, se hunn d'TVA erhéicht. Si hunn et nach méi deier gemaach. Si hunn eng Ministesch am Sënn vum Wuert an d'Wüüst geschéckt.

(Hilarité générale)

Une voix.- Très bien!

M. Gast Gibéryen *(ADR)*.- Si hunn Direkteren a Presidenten een nom aneren…, et weess haut kee méi, wien iwwerhaapt nach do eppes ze soen huet, esou séier si se ausgewiesselt ginn!

An de Kolleeg Max Hahn, deem mir dat mussen héich urechnen, deen huet d'lescht Woch, den 11. Dezember (veuillez lire: de 6. Dezember), hei an der Chamber gesot am Kader vun der Debatt iwwert d'Subventioun vun de Loyeren: „D'Situatioun um Wunnengsmaart ass dramatesch."

Besser hätt ee Politiker vun der Majoritéit a vun der DP, där hire Minister och nach zoustänneg ass fir de Logement, d'Resultat vu véier Joer Aarbecht vun dëser Regierung net kënnen dokumentéieren.

Här President, och d'Posten an der Fonction publique, déi mer haut massiv eropsetzen - 1.000 d'lescht Joer, dëse Budget 1.000 -, ass och eng Konsequenz vum stramme Wuesstum. Wa mer esou vill Leit, esou vill Betriber bäikréien, dat muss geréiert gi vun enger Verwaltung. Duerfir brauche mer esou vill Leit.

Wa mer haut net méi Leit genuch am Enseignement hunn, fir Schoul ze halen, datt elo d'Pensionären erëm mat erugezu ginn, dann ass dat och eng Konsequenz vum stramme Wuesstum. A wa mer en zweete Prisong hu misse bauen, dann ass dat och eng Konsequenz vum stramme Wuesstum. A wa mer elo 300 Leit brauchen, fir an dee Prisong, fir deen ze geréieren, an d'Regierung fënnt keng Lëtzebuerger méi, datt se seet: „Elo musse mer Netlëtzebuerger huelen, fir do d'Iwwerwaachung am Prisong ze maachen", dann ass dat och eng Konsequenz vum stramme Wuesstum.

A wa mer hei eng Diskussioun hunn, déi zwar iwwerflësseg wier, näämlech iwwert d'Burka, wann d'Regierung direkt eis Proposition de loi akzeptéiert hätt, déi jo en Avis vum Conseil d'État hat an d'Kopie ass vum Gesetz, wéi et a Frankräich ass, a wat esou gutt ass, datt d'CSV et esou mat ofgeschriwwen huet… A well mir eng Opposition formelle krute fir eis Proposition de loi an d'CSV awer och gutt ofgeschriwwen huet, huet si och déi Opposition formelle vum Statsrot kritt, déi awer liicht ze behiewen ass.

Mä well d'Regierung gemengt hat, si misst eppes Besseres erfannen, eppes Onméigleches, wou all Mënsch vu Rëmeleng bis op d'Wämperhaart de Kapp…

(Interruption)

…am Land gerëselt huet, huet si sech véier, fënnef Opposition-formellen agehandelt.

Här President, mir haten nogefrot, ob et net eng Statistik géif ginn, Här President, vun den Opposition-formellen. Ech mengen, dës Regierung huet sech a véier Joer méi Opposition-formellen agesammelt, wéi mer der déi 40 Joer virdrun hei am Land zesummekritt hunn.

Dat beweist och d'Qualitéit…

(Brouhaha et interruptions)

Dat beweist…

(Interruption par M. Pierre Gramegna)

Neen, dat beweist d'Qualitéit vun dëser Regierung. Dat beweist d'Qualitéit vun dëser Regierung, well se Proposition-de-loie (veuillez lire: Avisen) kritt, wou bis zu 20 Opposition-formellen dra sinn. Dat war eppes, wat… Fréier war eng Opposition formelle eng Exceptioun! Haut ass et d'Regel! Haut ass et eng Exceptioun, wann e Projet de loi erëmkënnt a keng Opposition formelle am Avis steet.

Här President, dat Wuert „qualitative Wuesstum", dat gëtt hei ëmmer diskutéiert. A mir haten och duerfir den 3. Dezember 2015 als ADR hei eng Interpellatioun, wou mer iwwert de qualitative Wuesstum geschwat hunn a wou och Konsens bestanen huet, datt duerno misst all Kéiers eng Impaktstudie gemaach gi bei gréissere Betriber.

Mä wann ech da kucken: Wat ass qualitative Wuesstum, wann de Finanzminister houfreg ass, wann en all Joers 15.000 Aarbechtsplaze ka schafen? Wa mer e sozialisteschen - ech betounen „sozialisteschen" - Wirtschaftsminister hunn, deen duerch d'Welt bei d'Milliardäre reest, deelweis a korrupt Regimmer reest an zu deene seet: „Kommt mat Äre Milliarden op Lëtzebuerg! Ech suergen derfir, datt Der net vill Steiere braucht zu Lëtzebuerg ze bezuelen."

Ass dat deen neie Sozialismus?! Ass dat dee Sozialismus, deen dann hei seet: „Mir mussen eppes beim Mindestloun maachen!", awer vergiess huet, elo an dëser Legislaturperiod eppes ze maachen, an elo just virun de Wahlen op eemol erëm un déi kleng Leit denkt?! Mä deen (veuillez lire: deem säi Minister) awer ferm duerch d'Welt gereest ass, fir de Milliardäre Milliarde vu Steiergeschenker zoukommen ze loossen?!

Fir de qualitative Wuesstum, hate mer gesot, géife mer eng Impaktstudie maachen: E grousse Betrib, wat brauch deen un Energie, u Waasserverbrauch? Wat fir eng Leit brauch en? Wat fir eng Formatioun? D'Konsequenzen op d'Mobilitéit, op d'Stauen, op de Wunnengsmaart, op d'Investitioun, déi de Stat an d'Gemenge musse maachen, op d'Steierrecetten, déi de Stat vun esou Betriber kritt.

A Google ass ee vun deene Betriber, wou mer déi Fro kënne stellen! Uganks dëses Joers, am Fréijoer, hunn de Wirtschafts- an de Statsminister sech iwwerschloen. Deen ee war e bësse méi séier wéi deen aneren, fir der Natioun matzedeelen, datt Google eventuell op Lëtzebuerg kéim. Mä dunn huet ee laang näischt méi héieren. A virgëschter sinn déi zwee dann awer elo zesumme virun d'Press getratt, fir ze soen, datt Google eng Optioun op en Terrain vu 34 Hektar geholl huet. Ob dat elo positiv ass, wa Google kënnt, oder negativ, ob dat an de Kader vum qualitative Wuesstum passt oder net, kann ech net soen, well mir hunn als Deputéiert keng Donnéeë bis haut kritt.

Vill Mëttel- a Klengbetriber hei am Land hu sech natierlech d'Fro gestallt: Wéi ass et méiglech, datt een 30 Hektar, 34 Hektar op der grénger Wiss ka vun haut op muer fannen, a wa Mëttel- a Klengbetriber Terrainen a Plaze sichen, dann dauert et jorelaang a jorelaang, fir datt se iwwerhaapt keng Plaz kréien?

Ech hunn den 28. Juli eng Question parlementaire un de Wirtschafts- an un de Finanzminister gestallt, wou ech gefrot hunn: Ass eng Impaktstudie gemaach gi bei Google, sou wéi de Wirtschaftsminister dat hei am Dezember virun zwee Joer versprach hat? Ass gekuckt ginn, wat et vu Konsequenzen huet op den Aarbechtsmaart, den Transport, d'Energie, d'Ëmwelt, d'Steierrecetten?

Här President, Dir wësst et genausou gutt wéi ech: Et huet zwee an en hallwe Mount gedauert, du krut ech eng Äntwert op meng Question parlementaire, an ech géif déi kuerz Äntwert resuméiere mat de Wierder: „Bla, bla"!

(Hilarité)

Méi stoung am Fong net an där Äntwert dran. Ech hunn dunn den 11. Oktober dem President vun der Chamber nach eng Kéier e Bréif geschriwwen an ech sot, ech géif dogéint protestéieren, ech hätt gären Äntwerten op meng Froen. An de Chamberspresident huet dann och deeselwechten Dag der Regierung - iwwert de Minister vun de Relatioune mam Parlament - weidergeschriwwen, si sollt déi Fro un déi zoustänneg Ministere ginn, «afin qu'ils fournissent une réponse complète à la question parlementaire». Dat war den 11. Oktober.

M. Roy Reding *(ADR).-* Très bien!

M. Gast Gibéryen *(ADR).-* Haut si mer den 13. Dezember! Här President, ech hunn nach ëmmer keng Äntwert. Elo ass dat scho véier an en hallwe Mount hier, wou dës Regierung mir net op meng Froen äntwert. Véier an en hallwe Mount! An da wéllt déi schwätze vun enger nohalteger Entwécklung! Da kommen déi heihinner a soen, si géifen Impaktstudie maachen, wann ee grousse Betrib kënnt! No véier an en hallwe Mount hu mir nach keng Äntwert kritt! Et ass e Skandal! Dat ass e Skandal, wat eng Regierung sech vis-à-vis vun engem Parlament erlaabt!

An Däitschland sinn déi Gréng virun engem Joer bei d'Bundesverfassungsgeriicht gaangen, well d'Regierung den Deputéierten net op hir Froe kloer geäntwert huet. An d'Bundesverfassungsgeriicht huet decidéiert, datt eng Regierung muss op all Fro, zumindest an Däitschland, äntwerten, ob se bequeem oder onbequeem ass, an datt se sech net kann hanner Betribs- oder Steiergeheimnisser mat vagen Dénger verstoppen, fir keng Äntwerten ze ginn.

Bei deene Froen, déi ech hei gestallt hunn, hunn ech net gefrot: Wivill Steiere bezilt Google? Ech hu just gefrot: Gëtt mat Google e Ruling gemaach, a wa jo, wéi gesäit deen aus?

Dat ass kee Steiergeheimnis, dat ass e Recht vun Deputéierten a vun enger Ëffentlechkeet, fir dat gewuer ze ginn! An duerfir muss ee sech gelunge Gedanke maachen, wann eng Regierung refuséiert, engem Parlament dës Froen ze beäntwerten.

Plusieurs voix.- Très bien!

M. Gast Gibéryen *(ADR).-* Här President, ech muss awer nach e puer Wierder iwwer eis gréng Kolleege verléieren,...

M. Roy Reding *(ADR).-* Jo, très bien!

(Interruption)

M. Gast Gibéryen *(ADR).-* ...well se elo kuerz virum Kollaps stinn.

Dat solle se net perséinlech gesinn: Si hunn d'Land domadder gemengt!

Mä hu mir da schonn eng Kéier eng Legislaturperiod gehat, wou mer méi Wuesstum hate wéi an dëser Legislaturperiod, wou mer méi Aarbechtsplaze geschaaft hu wéi an dëser Legislaturperiod, wou mer méi Awunner bäikritt hu wéi an dëser Legislaturperiod, wou d'Staue méi grouss gi si wéi an dëser Legislaturperiod, wou méi zoubëtonéiert ginn ass wéi an dëser Legislaturperiod?! An hu mer déi gréng héieren? Hu mer déi gréng héieren?!

Google kritt 30 Hektar!

M. Roy Reding *(ADR).-* Gréngfläch!

M. Gast Gibéryen *(ADR).-* Gréngfläch! Dat ass esou grouss wéi eng Schmelz am Süden, wéi d'Schëfflenger Schmelz. Wéi d'Schëfflenger Schmelz ass dat! An déi ginn an enger Kéier total zoubëtonéiert! Total op der grénger Wiss zoubëtonéiert!

Hu mir bis haut ee Gréngen héieren, deen dogéint eppes gesot hätt?! Nö!

(Interruption)

Kënnt Der lech erënneren, d'Autobunnen... D'nächst Woche stëmme mer... Neen, muer stëmme mer nach e Projet, wou mer eng Autobunn bauen. Vun engem grénge Minister, eng gréng Rapportrice. Dës Kéier ass et d'Madamm Lorsché.

(Hilarité)

Här President, hu mir schonn eppes héiere vun deenen? Kënnt Der lech erënneren, wéi mer op der Saarautobunn gesot hunn: „Do muss eng Tankstell hikommen."? Wat fir een Opstand! déi gréng souzen zu Remerschen an der Wiss eng Pressekonferenz ze maachen! Da fuert elo emol op Esch an da kuckt Der do tëschent Leideleng a Féitz, wat do fir e gewaltegt Lach an d'Natur gemaach ginn ass, fir eng Tankstell ze bauen!

Fréier ware se géint d'Autobunn, haut seet de Minister Bausch emol net méi: „Mir bauen eng Autobunn", oder: „De Stat baut eng Autobunn." Neen: „Ech bauen eng Autobunn", seet en!

(Hilarité)

Dat ass eng formidabel Entwécklung! Awer Beem mussen ewechgemaach ginn, ma da gi se ëmgeluecht! Awer de Bësch muss geréckelt ginn, ma da gëtt en ëmgeluecht! A wann eng Wiss muss zoubëtonéiert ginn, ma da gëtt se zoubëtonéiert.

An de Witz ass: Dee Ministère heescht „Nohaltegkeetsministère". Doriwwer kann een nëmme laachen! Et sief! Dat eenzegt Nohaltegt, wat un deem Ministère ass: Et ass nach ni esou vill nohalteg gréng Wiss mat Bëton zoubëtonéiert ginn. Dat ass dat Eenzegt, wat nohalteg an dëser Regierung ass!

An duerfir sinn ech, Här President - dat ass meng éierlech Meenung awer elo -, der Iwwerzeegung, egal wéi déi nächst Regierung ausgesäit an egal wien dran ass, ob dat d'CSV mat de Sozialisten, mat der DP, mat deene Gréngen, oder mir mat der CSV sinn, egal wien: Et muss ee grénge Nohaltegkeetsminister an déi Regierung kommen,...

Une voix.- Très bien!

M. Gast Gibéryen *(ADR).-* ...well soss geet dee ganze Kaméidi erëm lass!

(Hilarité)

Mir hunn et jo gesinn! Si waren am Stater Gemengerot nach net een Dag an der Oppositioun, dunn hu se eng Pressekonferenz gemaach! An iwwer wat hu se sech opgereegt? Ma iwwert de Wuesstum an der Stad Lëtzebuerg,...

(Hilarité)

...deen net genuch berücksichtegt gi wier an där ganzer Diskussioun am Schäfferot. An dobäi, mengen ech, waren awer och déi gréng elo zwielef Joer am Stater Schäfferot. De Ban de Gasperich: Wie soll deen decidéiert hunn hei an der Stad Lëtzebuerg, wat eng eenzeg Katastroph gëtt? Waren déi gréng do net derbäi? Een Dag an der Oppositioun: Patsch! 180 Grad! Elo ginn erëm Pressekonferenze gemaach an elo gëtt erëm an all Quartier an der Stad manifestéiert.

Duerfir, kommt, mir kucken, datt mer zumindest ee Gréngen als Nohaltegkeetsminister och an der Zukunft an der Regierung hunn! Wat war dat dach esou roueg an esou flott elo déi véier Joer. Et konnt gebaut ginn, wou mer wollten.

(Hilarité)

Et war keng Diskussioun. An och de Mouvement écologique huet sech anscheinend opgeléist, well vun deem héiert een näischt méi. Also, et ass dach eng Situatioun, wéi mer eis se ni konnten erdreemen. Kommt, mir kucken, datt mer dat onbedéngt bäibehalen!

(Brouhaha)

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, ech muss zum Schluss kommen.

Une voix.- Dat ass awer schued.

M. Gast Gibéryen *(ADR).-* Et ass schued!

(Hilarité)

Et ass schued, mä och ech muss mech un d'Reglement halen.

Mme Viviane Loschetter *(déi gréng).-* Gutt, dass Är Kolleegen…

M. Gast Gibéryen *(ADR).-* Jo, meng Kolleegen hu gesot, ech kéint schwätzen,...

(Brouhaha)

...soulaang wéi mer Zäit hätten.

Mme Viviane Loschetter *(déi gréng).-* … keng Zäit méi!

M. Gast Gibéryen *(ADR).-* A maacht Dir lech net ze vill Gedanken ëm meng Kolleegen. Mir gi gutt eens.

D'Rapportrice, de Finanzminister an och d'Deputéiert vun de Majoritéitsparteien, déi haut schonn hei defiléiert sinn, hunn alleguerte wëlle wierklech ënnersträichen, datt dat heite kee Wahlbudget wier: „Et ass kee Wahlbudget hei." An dräi Véierels vun der Zäit, déi se hei geschwat hunn, hu se soss näischt gesot, wéi: „Mir hunn dëst gemaach, mir hunn deem heiten dat ginn, deen doten huet dat kritt an deen heite kritt dat, an deen dote kritt dat. An d'nächst Joer kritt nach deen doten dat."

Mä et ass kee Wahlbudget. Datt elo zoufälleg hannendrun do Wahle kommen, duerfir kënne si jo net!

(Hilarité)

Dat ass viru fënnef Joer nun eemol eben eng Ausgangspositioun gewiescht. Mä dat heiten ass absolutt kee Wahlbudget. Et ass e Budget fir d'Zukunft.

Mä ass et e Budget fir d'Zukunft? Jo, et ass ee Budget fir d'Zukunft, an zwar een, deen déi zukünfteg Generatiounen hypothekéiert. Et ass ee Budget, dee weider op stramme Wuesstum setzt, deen d'Problemer ëmmer méi grouss mécht, deen d'zukünfteg Generatioune weider wäert hypothekéieren.

An ech sinn iwwerzeegt, an dat hunn ech virdru jo schonn hei gesot, wann ee mat de Leit am Land schwätzt: D'Leit sinn hei zu Lëtzebuerg keng Egoisten. Wann ee mat de Leit schwätzt an et mengt een, et kéint ee mat Wahlkaddoe Mais hei fänken, Leit fänken, Stëmme fänken… Wahlkaddoen, déi mer iwwer Emprunte musse finanzéieren... An deene Leit, déi déi Kaddoe kréien, deenen hir Kanner an Enkelkanner, déi mussen déi zréckbezuelen!

Ech sinn iwwerzeegt, datt d'Lëtzebuerger verstänneg genuch sinn an net esou egoistesch sinn a soen: „Ech hätt nach gäre weider, a meng Kanner mussen dat dann eben zréckbezuelen." Wann een de Leit d'Wourecht seet: D'Leit sinn och bereet, en anere Wee matzegoen. An dëse Budget geet doudsécher an déi falsch Richtung! An duerfir fënnt en eis Zoustëmmung mat 100%eger Iwwerzeegung net!

Ech soen lech Merci.

Plusieurs voix.- Très bien!

M. Mars Di Bartolomeo, *Président.-* Merci. Ech ginn dann dervun aus, dass ech déi zwee aner Kolleege ka sträichen.

M. Roy Reding *(ADR).-* Den Här Gibéryen war esou perfekt, da kënnt Der mech sträichen.

M. Mars Di Bartolomeo, *Président.-* Majo, dann huet elo den Här David Wagner fir déi Lénk d'Wuert.

M. David Wagner *(déi Lénk).-* Merci, Här President. «Une fois n'est pas coutume» wäert ech och der Rapportrice Merci soe fir hire Rapport. Et ass net all Dag, datt eng ehemoleg Klassekomerodin de Budgetsrapport mécht.

Plusieurs voix.- Aah!

M. David Wagner *(déi Lénk).-* An eng Frau! Et ass richteg. An ech mengen, esou einfach ass dat guer net. An et ass och bestëmmt net einfach, de Bilan vun dëser Regierung ze verteidegen.

(Hilarité)

In cauda venenum.

(Hilarité)

Här President, et ass net déi éischte Kéier, datt de globaliséierte Kapitalismus an enger Kris stécht an däischter Wolleken iwwert d'Welt schwiewe léisst. Am leschte Jorhonnert sinn doduerch zwee Weltkricher ausgebrach. Et weess een net, wéi et an nächster Zäit wäert ausgesinn, mä d'Zukunft gesäit guer net esou roseg aus.

Am Mëttelorient spillen d'USA erëm eng Kéier mam Feier mat der unilateraler Unerkennung vu Jerusalem als Haaptstad vun Israel, wat selbstverständlech nëmmen zu enger Opleenung vun de besatene Palästinenser féiere kann, wat Tel Aviv mam Asaz (veuillez lire: woumat Tel Aviv den Asaz) vu brutaler Hightechgewalt kéint justifizéieren.

Den Alliéierte vun den USA an Israel an dëser Géigend, Saudi-Arabien, schéngt sech op e Konflikt mat der anerer Groussmuecht an der Géigend, dem Iran - engem Alliéierte vu Russland - virzebereeden, andeems de jonke Prënz Salman de Stat putschaarteg säubert.

China geet sengen Ambitiounen no.

Japan erlieft eng Well vun Nationalismus an denkt iwwert d'weider Oprüstung effektiv no.

D'USA suergen dann och derfir, datt de Regimm zu Pjöngjang - alliéiert mat China - mat illusoresche Menacë bei Wäitem säi Gewaltpotenzial, a wahrscheinlech och Gewaltwëllen, iwwersteigt.

De russesche Regionalimperialismus huet seng Komplexer vis-à-vis vun engem deklinéierenden US-Weltimperialismus ofgebaut, deen awer erëm verstäerkt versicht, e Fouss a Latäinamerika ze setzen an all Form vu Sabotage vu Länner, déi him widderstinn, ze ënnerstëtzen.

Dobäi ginn d'Interesse vun de multinationalen Entreprisen net vergiess: Wéi d'Mueden am Speck suerge se derfir, datt de räichste Kontinent, Afrika, weiderhin deen äermste bleift.

D'Europäer versichen dann och nach patheetesch, eng Arméi opzebauen, fir dat, wat si als hir Interessen op der Welt ugesinn, ze verteidegen.

Déi éischt Wirtschaftsmuecht, Däitschland, läit awer zënter Wochen am politesche Koma, well d'Nowéie vun Hartz IV a Bëllegloun fir d'„Exportwunder" sech politesch iwwersat hunn an en Trupp vun Drëtt-Räich-Nostalgiker an de Bundestag geschéckt gouf.

De UK dëmpelt viru sech hin. D'Tories klammere sech un d'Muecht mat der Hëllef vun nordireschen nationalisteschen Extremisten.

An d'Schotten hunn d'Flemm mat London, genausou wéi d'Katalanen d'Flemm mat Madrid hunn an et Spuenien, entgéint deem, wat behaapt gouf, sozial net besser geet.

Dat ass och de Fall a grousse Länner wéi Italien, wat sech ëmmer méi enger Bankekris rapprochéiert.

An nach just d'Sorella latina, Frankräich, wankt erstaunlecherweis net ze vill, mä et weess een net, bis wéini d'Fransousen dem Macron, dem „président des riches", nokucke wäerten, wéi laang hien de Robin Hood vun de Räiche spillen däerf.

(Mme Simone Beissel prend la présidence.)

Et muss een och nach iwwer Griichenland e puer Wierder verléieren. D'Situatioun bessert sech net a Griichenland. An dat war och deemools esou gewollt vun dëser Regierung. An dat däerf een net vergiessen.

Wien da mengt, datt de prognostizéierte Wuesstum vum FMI eng Consolatioun wier, deen huet nach net verstanen, datt Wuesstum bestëmmt keen Indikator vun allgemengem Wuelstand fir d'Mënschen ass. Do kann e sech soulaang ameséieren, wéi ee wëllt, Projektioune bis an d'Joer 2060 ze maachen! Dat wier, wéi wann een 1910 Projektiounen op 1952 gemaach hätt. An dertëscht, wéi mer wëssen, ass eppes geschitt.

Ech sinn zwar e grousse Fan vu Science-Fiction, allerdéngs wa se gutt ass. Den Isaac Asimov, deen hat en Epos geschriwwen, dee sech iwwer 20.000 Jore Mënschegeschicht gezunn huet. An ech mengen, deen ass wahrscheinlech och méi kredibel gewiescht wéi déi, déi hei zu Lëtzebuerg versichen, wéi de Conseil national des finances publiques, Projektiounen ze maachen, well, ech mengen, et geet net ëm neutral Projektiounen, mä politesch Hannergedanke spillen derhannert.

Do gëtt versicht, de Leit anzetriichteren, datt mer spuere mussen, wa mer weiderhin eise Sozialsystem bäibehale wëllen. Dat ass déi al ofgelutschte Kamell vun der sougenannter „gëllener Regel". A wat gëtt dorënner verstanen? Am Prinzip ass et eng Regel, déi gesetzlech oder souguer verfassungsrechtlech festgeluecht ka ginn, fir d'Ausgabe vun engem Stat ze limitéieren. Dat kléngt gutt, nom Motto „da ginn d'Suen net aus der Fënster gepucht", mä a Wierklechkeet ass et strikt an der neoliberaler Logik, fir ëffentlech Investitiounen ze drosselen a souguer derfir ze suergen, datt demokratesch gewielte Volleksvertriedungen net esou investéiere kënnen, wéi si et fir richteg halen.

Déi gëlle Regel ass awer souwisou op eng gewëssen Aart a Weis Realitéit ginn, Stéchwuert „solde structurel" an „objectif à moyen terme", wou d'Memberstate vun der EU gebiede sinn, Bréissel matzedeelen, wéi wéineg se investéieren, fir déi ekonomesch onsënneg Spuerregelen anzehalen an d'„Bréisseler Buchhalter", wéi de Mitterrand gesot hätt, ze befriddegen.

Wat ass dee Solde structurel? Minus 0,5% oder plus 0,5%? Et geet jo drëms, fir ze soen, wat dann um Enn manner oder méi an engem Budget muss dra sinn, well meeschtens gëtt dat jo och net onbedéngt erkläert. Mä et ass a Wierklechkeet eng Spuermesure, déi der ëffentlecher Hand, also der Regierung an natierlech der Chamber, also der Bevëlkerung, déi wiele geet, virschreift, wéi vill drënner oder driwwer ëffentlech investéiert däerf ginn.

Natierlech kritt een dann eng bonne Note vun de Bréisseler Rechen-Michien. Et kritt ee souguer e Leckerli vun de Ratingagencë vun de Banken, déi jo bekanntlech immens gutt wirtschaften an ni eng weltwäit Finanzkris provozéiert hunn. An d'Regierung däerf dann och mam Schwanz wedelen a soen: „Et geet alles gutt, well d'Banken hunn eis den Triple-A ginn."

Mä den Triple-A ass keen Zeugnis vu guddem Wirtschaften. Et ass eng bonne Note, déi e Stat vun de Finanzmäert kritt, well e brav gefollegt huet, fir da kënnen op de Finanzmäert léinen ze goen. D'Leit mussen dobausse wëssen, datt mir hei an dëser Chamber net méi déi grouss Linne festsetzen, mä datt mer an engem Mechanismus sinn, national an europäesch, deen an de grousse Linne vun de Finanzweltmäert diktéiert gëtt.

Mir däerfen dann natierlech e puer Proffen astellen, en Tram bauen an eis Infrastrukturen e bëssen ausbauen. Awer net ze vill! Grad esou vill, datt d'Land net total ënnergeet. Ëmmerhi si jo och d'Leit vun der Finanzplaz frou, wa se eis nach relativ gutt Infrastrukture benotze kënnen, déi gréisstendeels vun de schaffende Leit finanzéiert goufen. Well dat ass jo och eng aner Wourecht!

Et sinn déi schaffend Leit, déi produktiv Leit, déi de Gros vun de Recettë bäisteieren. Dat muss een och wëssen, well déi, déi d'Lektiounen erdeelen, wéi gewirtschaft soll ginn, dat sinn déi, déi am mannsten zur Wirtschaft bäidroen. Eng Realitéit zu Lëtzebuerg ass déi, datt et beim Budget iwwerhaapt schwéier ass erauszekréien, wat d'Hierkonft vun de Steieren ass: Wéi eng ekonomesch Secteure bezuele wivill Steieren op Benefisser? Wéi eng Bäiträg komme vun de ganz héije Léin? Wéi setzt sech den Ertrag aus Kapitalsteieren zesummen?

Een Hiweis krute mer deemools, virun e puer Joren am Kader vun der Steierreform, dee Kompendium, deen un d'Press geleakt gouf. Dorauser konnt een erausliesen, datt d'Proportioun zuongonschte vun de Stéit par rapport zu de Betriber louch a läit. Du koum d'Steierreform, mat där sech gebretzt gëtt. Do ass groosso modo jiddwereen an alles entlaascht ginn, dat an Zäiten, wou den Nachholbedarf riseg ass, wat d'Infrastrukturen ugeet.

Mä wien ass am meeschten entlaascht ginn? Well d'Äntwert ass kloer: D'Betriber sinn entlaascht ginn. Natierlech, d'Léin sinn entlaascht ginn. Allerdéngs, déi héich Léin, kann een awer soen, profitéieren eendeiteg méi wéi de Gros vun den anere Léin, quitte datt déi ganz ënnen och profitéieren.

Déi 10% Léin, déi am héchste leien, dat sinn déi Léin, déi am meeschte vun den Entlaaschtunge profitéiert hunn. Dat heescht, datt insgesamt d'Steierreform zu enger Ëmverdeelung vun uewen no ënne gefouert huet, an net zu enger Ëmverdeelung zugonschte vun der Aarbecht, vum Kapital zugonschte vun der Aarbecht gefouert huet. Well dorëms misst et jo goen.

Viru Joren hu mer dann och gesinn, wéi einfach et war, eng Mesure Stock-Options anzeféieren, fir d'Salairë vun héije Kaderen ze defiskaliséieren. Et ass ganz schnell gaangen, duerno souguer iwwer Circulaire. Et ass ganz schnell gaangen, mat engem Déchet fiscal vu gudden 200 Milliounen Euro d'Joer. Dat sinn déi Suen, déi eis déi héich Kadere kaschten.

Et däerf een net vergiessen, datt et oft déiselwecht héich Kadere sinn, déi och d'Soen hunn a Patronatsorganisatiounen an doctement erklären, woufir et irresponsabel wier, de Mindestloun ze erhéijen. Déi, déi all Méiglechkeet ausnotzen, fir hir héich Revenuen a Salairë maximal ze defiskaliséieren, sinn och oft déi, déi mengen, datt Aarmer ze räich sinn.

M. Marc Baum *(déi Lénk).*- Très bien!

M. David Wagner *(déi Lénk).*- De Mindestloun huet den Aarbechtsminister kuerz virun de Wahlen erëmentdeckt, obwuel en nach viru Kuerzem géint eng Erhéijung vum Mindestloun war, zumindest zweemol, wéi mir als déi Lénk Motiounen hei deposéiert hu fir eng Erhéijung vum Mindestloun, wou de Marc Baum derfir geschwat hat a wou den Här Minister Schmit erkläert huet, firwat dat hei elo net méiglech wier.

Et kéint een natierlech soen: «Mieux vaux tard que jamais.» Mir gesinn dat awer elo guer net esou, well mir fannen et, éierlech gesot, irresponsabel, wann eng Partei - d'LSAP - iwwer zwou Legislaturperioden den Aarbechtsminister stellt, wann deen Aarbechtsminister systematesch all Fuerderung an dës Richtung ofgewisen huet, wann deen elo kuerz virun de Wahle kënnt, datt de Mindestloun misst erhéicht ginn - wat natierlech wouer ass, an dat zënter Joren! Mä wann een elo eelef Méint virun de Wahlen domadder kënnt, dann ass awer mat dëser Fro gespillt ginn. A vu datt et an eisen Ae Wahlpropaganda ass, heescht et wuel, datt déi Fuerderung net richteg iwwerluecht war.

Souguer an der LSAP si se sech net esou richteg eens: Soll et direkt kommen oder soll et progressiv kommen?

D'Erhéijung vum Mindestloun ass esou wichteg…

(Interruption par M. Claude Haagen)

Jo, bon, wann een d'Press liest.

(Interruption par M. Claude Haagen)

Wësst Der, et ass esou nei, datt Dir iwwert d'Erhéijung vum Mindestloun schwätzt, datt mer net esou richteg wëssen, a wat fir eng Richtung et geet.

Mme Simone Beissel, *Présidente de séance.*- Wann ech gelift, maacht keng Zwigespréicher an de Sall eran! Här Haagen, sidd esou gentil! Här Wagner, Dir hutt eleng d'Wuert.

M. Claude Haagen *(LSAP).*- Ech bessere mech.

M. David Wagner *(déi Lénk).*- Mir hätte sollen nach eng Kéier eng drëtt Motioun u sech deposéiere fir d'Erhéijung vum Mindestloun. Dat hu mer vergiess ze maachen.

M. Claude Haagen *(LSAP).*- Dat steet lech ëmmer fräi.

(Interruption par la présidence)

M. David Wagner *(déi Lénk).*- Jo. Mir wollten lech net ze vill quälen.

Mme Simone Beissel, *Présidente de séance.*- Allez!

M. Claude Haagen *(LSAP).*- Dir sidd fein.

M. David Wagner *(déi Lénk).*- Mir si fein.

M. Alex Bodry *(LSAP).*- Dann haalt direkt op!

Plusieurs voix.- Ooh!

(Hilarité)

Mme Simone Beissel, *Présidente de séance.*- Här Bodry!!

M. David Wagner *(déi Lénk).*- Esou fei si mer och net, Här Bodry.

Mme Simone Beissel, *Présidente de séance.*- Här Bodry! Här Wagner, Dir hutt eleng d'Wuert a loosst lech net duerchernee maachen!

M. David Wagner *(déi Lénk).*- Mä bon. Et misst een awer och soen: Déi, déi de Géigendeel mengen, datt hei zu Lëtzebuerg keng Mindestlounerhéijung misst geschéien, deene rode mer awer, emol ee Joer mam Mindestloun ze liewen hei zu Lëtzebuerg - ouni Reserven! - an e Loyer ze bezuelen. Déi sollen emol eng Kéier kucken, ob dat wierklech ze héich ass, ob et wierklech kee Problem ass, fir deen ze erhéijen (veuillez lire: oder ob een deen erhéije misst).

M. Marc Baum *(déi Lénk).*- Très bien!

M. David Wagner *(déi Lénk).*- An éierlech gesot: Wann ee scho bedenkt, datt de Mindestloun esou niddreg ass, da muss een dat natierlech a Verbindung setze mat den Immobiliepräisser. An dat muss een an d'Perspektiv setze vun den 113.800 Mënschen hei zu Lëtzebuerg, déi vun der Aarmut menacéiert sinn. Dat si bal 20% vun de Leit.

Mir hu scho méi wéi eng Kéier gesot, datt de Stat massiv a Wunnenge soll investéieren. 6.500 Wunnenge pro Joer misste gebaut ginn, fir d'Präisser iwwerhaapt ze stabiliséieren. Mam Retard vum Bau muss een déi Zuel souguer op 8.000 (veuillez lire: 8.500) steet sou an der Virbereedung eropsetzen. Et ginn der awer net méi wéi 3.500 gebaut. De Retard gëtt also ëmmer méi grouss. D'Caritas beziffert donieft de Bedarf u Sozialwunnengen op 30.000.

Wat deen heite Budget betrëfft, do ginn d'Ausgabe fir de Logement ëm 19% erop. Fir déi Joren duerno ass dann awer nach just eng méi kleng Progressioun virgesinn. Bis 2021 sollen 12% méi an de Logement investéiert gi wéi nach 2018.

Wann ee weess, wéi héich d'Nout ass, wat de Logement ugeet, da kann een nëmme soen, datt dës Investitiounen eng Drëps op de waarme Stee sinn. Datselwecht gëllt d'ailleurs fir d'Budgetsposte bei de Gemengen, well déi stagnéieren och, wat d'Wunnengen ugeet. An dat huet natierlech och domadder ze dinn, datt vill Gemengen hir Verantwortung net iwwerhuelen an a Wierklechkeet ganz wéineg selwer bauen.

Mir wëssen och firwat. An dat huet net mat de Finanzen ze dinn, well de Stat hinne 75% zréckbezilt, mä déi Gemengeverantwortlech traue sech net, well se sech vläicht och iwwerleeën, a si mengen et vläicht och, datt gewësse Wieler net frou wieren, wa se - tëschent Guillemeten - „Sozialwunnengen" do hätten. Dat ass u sech a Wierklechkeet deen trauregen Hannergedanken!

Nach e Wuert zu de Gemengen, zemools am Kontext vum Komplex Wuesstum, Logement a Mobilitéit. Et wier gutt, wann déi Parteien, déi an der Regierung oder an der Oppositioun sinn an déi zu Recht der Meenung sinn, datt ee muss oppasse mam Wuessen, well mer dat net méi packen, wann déi Parteien, zemools an der Haaptstad oder an de grousse Südgemengen, an de Ballungszentren, net de Géigendeel géife maache vun deem, wat se priedegen, wa se bis am Schäfferot sinn.

Ech mengen, viru Kuerzem nach, virun zwou, dräi Wochen, huet den aktuellen Transportminister an der Commission du Développement durable gemengt, datt d'Stad ni Demandeur gewiescht wier, fir esou vill Aarbechtsplazen an der Stad unzezéien. Ech ka mech awer erënneren un eng Zäit, wou ech och am Gemengerot nach virdru souz a wou deeselwechten Transportminister Finanzschäffe war an der Stad a wou en och eis Motiounen zu enger Erhéijung vum Hiewesaz vum Impôt commercial zréckgewisen huet a weiderhin dee ganz niddregen Taux wollt bäibehalen.

An därselwechter Kommissioun huet hie gesot, d'Stad wier ni Demandeur gewiescht. An en huet a Wierklechkeet eng aner Politik bedriwwen, fir justement Aarbechtsplazen an d'Stad unzezéien. Dat huet natierlech duerno en Impakt op den Transportchaos. Et regelt sech natierlech net alles duerch den Hiewesaz vun der Gemengesteier. Mir wëssen dat. Mä et ass natierlech eng Méiglechkeet, fir dat schonn e bëssen ze steieren, a souwisou bréngt et och Rentréeë mat, an déi kéimen och ville Gemengen zegutt.

Mä de Problem ass, datt dat jo anscheinend och eng Moud gëtt an anere Gemengen, gréissere Gemengen. Esch, zum Beispill, wéllt anscheinend och deen Taux erofsetzen. Anscheinend och Déifferdeng. Ech weess net, ob dat stëmmt. Mä ech mengen, ech géif deene Gemengen an deenen alen oder neie Majoritéiten dovunner ofroden, fir dee Wee ze goen. Zemools wann ee grad seet, datt ee muss mam Wuesstum oppassen, da soll een och op lokalem Plang kohärent sinn.

Madamm Presidentin, ech hunn déi grouss Chance, an der Stad kënnen ze liewen an ze schaffen. Dat soen ech elo net op eng lokalchauvinistesch Aart a Weis an net nëmmen, well ech awer tatsächlech gären an der Stad liewen, mä ech hunn déi Chance, well ech net brauch moies an den Zuch ze klammen, wou ech net weess, ob e matzäiten ukënnt, ob et iwwerhaapt ugekënnegt gëtt, wann e Retard kritt a wéi vill Retard e kritt.

Ech hunn dann och d'Chance, net mussen als Alternativ an den Auto ze klammen, fir am Stau op der Autobunn an d'Stad schaffen ze kommen. Mä immens vill Leit, ëmmer méi Leit hunn déi Chance net.

Den Transportminister seet sech selwer vum ongebremste Wuesstum erausgefuerdert a sengem Schreiwes am Sozialalmanach vun 2017. Ech zitéieren: „(…) es führt kein Weg daran vorbei, den infrastrukturellen Rückstand - bedingt durch die überdurchschnittlich starke wirtschaftliche Entwicklung der letzten 30 Jahre - aufzuholen." 30 Joer neoliberal Wirtschaftspolitik - fixéiert op d'Finanzplaz, steierlech Entlaaschtunge vu Multinationallen a Groussverdénger an d'Schafe vu materiellem Wuesstum -, déi de Profitt virun de Mënsch stellt.

A mir hunn den Androck tatsächlech, datt weider net dorauser geléiert gëtt. Well et muss ee jo awer och soen: Zu Recht huet de Virriedner gefrot, wann ee sech déi Google-Affär e bëssen ukuckt, wéi schnell do elo op eemol Terrain mobiliséiert gëtt, wat mat deem Terrain geschitt, wat fir eng Steiere bezuelt ginn, wat fir eng Energie verbraucht gëtt, wa bis eng Kéier op deem Terrain eppes geschitt, wat fir e Waasser soll verbraucht ginn an esou weider an esou virun. Op eemol geet dat ganz schnell. Vläicht gouf dat e bëssen improviséiert, wéi den Här Wirtschaftsminister zu San Francisco war, vläicht e bëssen euphoresch war, esou e grousst Déier ze gesinn an him eppes virgeschloen huet.

Mä et ass wierklech erschreckend ze gesinn, datt et immens schwéier ass, zu Lëtzebuerg Wunnengsterrainen ze fannen, iwwerhaapt eppes ze mobiliséieren. Mä fir eppes relativ Onklores duerchzesetzen, wou ee sech wierklech muss Froe stellen - wat et fir Steiere bréngt, wat fir eng Aarbechtsplaze geschafe ginn, wat fir en Impakt et op d'Ëmwelt kritt -, dat geet ganz einfach! An do ass d'Regierung ganz zefridden domadder. Mir fannen dat ganz komesch.

Och wa sech awer mëttlerweil eppes an der Mobilitéit beweegt, esou dréit sech de Réckstand awer vu Joer zu Joer mat weider, well grad a puncto Wuesstumsentwécklung keen Ëmdenke stattfënnt an och kee Paradigmewiessel a puncto Wirtschaftspolitik.

Bei engem Wuesstum vu 4%, dee weiderhin unhält an all Joers Dausende Leit méi an d'Land zitt an d'Awunnerzuel vergréissert, ass et schwéier virstellbar, mat dësem Investitiouns- a Planifikatiounsrhythmus op ee gréngen Zweig vun der Mobilitéit ze kommen.

Den Tram war e gréissert Investissement a setzt d'Weiche fir eng modern a méi nohalteg Mobilitéitsentwécklung, déi sech awer leider nëmmen op d'Stad an hir Peripherie limitéiert. Fir e Südtram wier kee Potenzial do, trotz gréissere Besoine vun der Vernetzung vun de Südgemengen an hirer noutwendeger Verbindung mam Zentrum.

Als Alternativ zum Tram op Schinnen oder Pneue gëtt de BHNS-Bus bewäert, deen no un d'Performance vum Tram soll erukommen. Fir dës Busser gëtt och eng separat Pist op der A4 ageriicht als nohalteg Expressverbindung. Och d'A3 soll op dräi Spuren ausgebaut ginn, fir de Wuerentransport a Richtung Containerhub Beetebuerg-Diddeleng méi einfach ze maachen an d'Entwécklung vum Logistiksecteur ze ënnerstëtzen.

Bei dësen Infrastrukturprojeten handelt et sech ëm eng Tëscheléisung ouni Nohaltegkeetsfacteur, an deenen den ëffentleche Persounentransport eng Niewefro bleift.

Madamm Presidentin, ëmmer méi Leit fuere mam Zuch. 2017 waren et der 23 Milliounen. D'CFL huet och dëst Joer hiren héchsten Ëmsaz gemaach mat 13,5 Milliounen, woubäi de Pünktlechkeetstaux am Schnëtt weider erofgeet, well sech déi technesch Pannen accumuléieren. E massiivt Investissement an d'Erneierung vum Zuchmaterial, d'Opstocke vum Ersatzmaterial a vu Maschinnen, déi fir de Persounentransport bestëmmt sinn, ass néideg.

Trotz gréisseren Investissementer an de Schinnentransport bleift och weiderhin de Fokus vum Transport um motoriséierten ëffentlechen Transport an um Auto. An dat féiert zum Ausbau vum Stroossennetz. D'Vergréisserungskäschte vun der A3, 356 Milliounen, leien no beim Gesamtbudget vun 305,8 Milliounen, déi de Stat 2016 an de Beräich vun de Schinneninfrastrukturen investéiert huet.

Madamm Presidentin, wann ee scho beim Budget ass: Mir hu festgestallt, datt den ëffentlechen Transport ëmmer méi néideg ass, ëmmer méi gebraucht gëtt, wat u sech eng gutt Saach ass. E gëtt vun de Leit gebraucht, fir schaffen ze goen, déi en iwwerdeierte Loyer bezuele mussen.

Mir mengen, datt et héich Zäit gëtt, datt d'Mobilitéit, déi jo hei esou groussgeschriwwe gëtt, net méi op de Portmonni schléit.

Dofir, Madamm Presidentin, wëlle mir eng Motioun deposéieren, déi d'Regierung oprifft, de ganzen ëffentlechen Transport - Tram, Bus, Schinnen - endlech gratis ze maachen. Dat wier näämlech en Invest an den ëffentlechen Transport a vläicht och eng kleng Kompensatioun fir all déi Schwieregkeeten, déi zemools d'Leit, déi mam Bus musse fueren, fir all Dag schaffen ze goen, musse matmaachen. Dat wier wéinstens nach eng kleng Kompensatioun an et wier natierlech héchstwahrscheinlech och ze bezuelen.

Motion 1

La Chambre des Députés du Grand-Duché de Luxembourg,

considérant

- la volonté affichée du Gouvernement de développer davantage le réseau des transports publics au Luxembourg;

- la mise en service du premier tronçon du tramway au Kirchberg et des nouveaux arrêts de trains de Howald et de Pfaffenthal-Kirchberg;

- l'attrait croissant de la population pour les transports publics et notamment les transports en commun sur rails;

- les obligations européennes du Luxembourg en matière de lutte contre le réchauffement climatique;

- que le secteur des transports est responsable de 55,4% du CO_2 émis au Luxembourg et qu'une baisse nette des émissions prescrite par les obligations précitées va de pair avec une transition du transport individuel vers les transports en commun;

- le niveau d'encombrement préoccupant du réseau routier luxembourgeois notamment à cause de l'augmentation constante du trafic individuel motorisé;

- les efforts budgétaires importants consentis au développement continu des réseaux routiers luxembourgeois;

- qu'en 2016 le taux de risque de pauvreté ou d'exclusion sociale s'élevait à 19,7% au Luxembourg;

- que la gratuité des transports publics constituerait un allègement financier important pour les personnes et ménages menacés par la pauvreté et l'exclusion sociale;

- que certains groupes de la population, dont notamment les jeunes jusqu'à l'âge de 20 ans accomplis et les étudiants jusqu'à l'âge de 30 ans accomplis, jouissent déjà aujourd'hui de la gratuité des transports publics;

- que d'autres groupes de la population, dont notamment les personnes âgées de 60 ans et plus, jouissent d'un tarif réduit des transports publics;

- que les recettes générées par la vente de billets et d'abonnements ne représentent qu'une proportion infime des coûts globaux des transports publics;

- qu'un renoncement aux recettes précitées serait compensé à long terme par une baisse de l'impact négatif de la pollution et du bruit sur la santé humaine et l'environnement;

invite le Gouvernement

à introduire la gratuité universelle des transports publics luxembourgeois.

(s.) David Wagner, Marc Baum.

Ech hunn d'Motioun op mengem Pult vergiess. Ech ginn lech se herno, Madamm Presidentin. Si gëtt souwisou muer, mengen ech, ugeholl oder och net ugeholl, awer op jidde Fall diskutéiert.

Madamm Presidentin, Lëtzebuerg wiisst a mat deem Wuesstum wuessen och d'Besoine vun der Bevëlkerung fir en effikasse Service public. Dofir brauch een och Beamtinnen a Beamten, déi hirer Aarbecht a gudde Konditiounen nogoe kënnen an och gutt bezuelt ginn.

De Stat zu Lëtzebuerg an d'Gemenge funktionéieren nach ëmmer gutt. Do brauch ee sech net ze schummen. Dat géif net goen ouni d'Personal, dat fir de Service public schafft. Mä et muss ee sech awer froen, wéi et méiglech ass, datt gewësse Carrièren am Private lues a lues méi interessant gi wéi am Ëffentlechen. Dat ass zum Beispill de Fall bei den Ingénieurs techniciens oder bei der Steierverwaltung.

Et muss ee sech och soen, datt d'Regierung mat der 80/80/90-Regelung an den dräi Stagejoren net zur Attraktivitéit bäidréit, zemools wann ee bedenkt, datt déi méi Jonk betraff sinn, déi scho mam deiere Liewen hei zu Lëtzebuerg konfrontéiert sinn.

Verschiddener mengen, et wier alles am Botter. Mä wien nach an enger reeller Aarbechtswelt ass a se net an deene leschten 30 Joer verlooss huet, weess, datt et net méi esou ass.

Engersäits muss een natierlech kucken, wéi de Stat an d'Gemengen astellen an aweifern een d'Prozedure vläicht och moderniséiere soll. Mä anerersäits muss ee sech gutt iwwerleeën, zesumme mat de Betraffene vun all Corps de métier vum ëffentlechen Déngscht, wou et happert a wou soll verbessert ginn a wou och soll opgebessert ginn.

D'ëffentlech Hand däerf op kee Fall hir Missiounen dem private Business iwwerloossen, wéi dat zum Beispill de Fall ass an der Kannerbetreiung, mat de Salairen, déi mer och kennen.

An à propos ëffentlech Hand, Madamm Presidentin: De Sonnden ass mat groussem Pomp den Tram inauguréiert ginn. Mir waren ëmmer derfir a mir hunn ëmmer gesot, datt den Tram en Deel ass vun engem integréierten ëffentlechen Transportsystem. Leider ass et awer esou, datt schonn Onmutt herrscht bei de Leit, déi fir LuxTram schaffen, an am Januar sollen éischt Verhandlunge stattfanne fir de Kollektivvertrag.

LuxTram ass eng privat Gesellschaft. Mir waren deemools dergéint. Mir waren der Meenung, datt den Tram misst ëffentlech bedriwwe ginn. Elo ass et awer esou, datt d'Personal an der Gehältercarrière vum privaten Transport ass. Allerdéngs ass et awer och esou, datt ëmmerhin d'LuxTram-Societéit an ëffentlecher Hand ass: 70% Stat an 30% Stad Lëtzebuerg. Dofir si mer der Meenung, datt et la moindre des choses misst sinn, datt d'Proprietairë vu LuxTram op d'Doleancë vum Personal aginn.

Dat ass eng Fro vu Respekt. Dat ass eng Fro vu Qualitéitssécherung. A mir wëssen, datt am Transportsystem, datt an den Transportmëttele Sécherheet groussgeschriwwe muss ginn. Mä wann dat esou ass, da mussen déi Leit, déi fir den Tram schaffen, och korrekt behandelt ginn, korrekt Aarbechtszäiten hunn, keng maximal Amplitudë vun 13 Stonnen, wat deemno wéi relativ geféierlech ka sinn, zemools wann ee weess, datt déi Leit jo och mussen heemfueren.

Dofir si mer och der Meenung, datt d'Regierung misst an déi Richtung handelen. An dofir deposéiere mer och eng Motioun hei, fir datt d'Regierung bei den Negociatiounen, déi dann am Januar wäerte stattfannen, sech derfir asetzt, datt d'Personal vu LuxTram och korrekt bezuelt a behandelt gëtt. Datselwecht gëllt fir déi zweet Motioun, Madamm Presidentin, si läit dohannen, Dir kritt se herno nach.

Motion 2

La Chambre des Députés,

- ayant appris que le règlement intérieur de la LuxTram S.A. prévoit pour les conducteurs et conductrices du nouveau tram une amplitude journalière maximale de 13 heures et une rémunération correspondant au secteur privé de la branche idoine;

- considérant qu'avec un trajet aller-retour domicile-lieu de travail de l'ordre de deux heures, il restera à ces salarié-e-s seulement neuf heures pour leur vie familiale, sommeil compris;

- insistant que le transport public est une mission fondamentale de l'État et de la Ville, dont la charge et la responsabilité leur incombent et qu'une amplitude de 13 heures risque de mettre en péril la sécurité des passagers du tram;

- rappelant que l'État est copropriétaire de LuxTram conjointement avec la Ville de Luxembourg;

- sachant que la direction de LuxTram a été chargée d'engager des négociations collectives à partir du mois de janvier 2018;

invite le Gouvernement

- à s'opposer à toute politique de dumping social dans la société LuxTram;

- à adopter lors des négociations collectives une position allant en direction des revendications des salariés et de leurs représentations syndicales et de faire en sorte que salaires et conditions de travail s'alignent sur ceux de la fonction publique;

- à tenir la Chambre des Députés au courant concernant l'état d'avancement de ces négociations.

(s.) David Wagner, Marc Baum.

Madamm Presidentin, dës Regierung ass an hirer Budgetspolitik do virugefuer, wou déi al opgehalen hat: mat engem weidere Spuerpak. D'Statsfinanze wiere schlecht an dofir misste mer alleguerten elo de Rimm méi enk zéien. Mat den 258 Mesuren aus dem Spuerpak sollen och d'Depensë vum Stat reduzéiert ginn. Dat ass och geschitt.

Mä wann ee sech d'Budgetszuele vun de leschte Joren ukuckt, da stécht awer ee Beräich eraus, wou d'Depensë sech an dëser Legislatur trotz Spuerpak insgesamt verduebelt hunn an, wann ee sech de pluriannuellen Horizont 2021 ukuckt, sech souguer verdräifache sollen. Dëse Posten ass net dee vum Logement, et ass och net dee vun der Educatioun, mä et ass dee vun der Arméi, dee sech zum gréissten Deel bei den Depensë vum Ausseministère erëmfënnt.

Mir wësse jo, datt zemools esou e Land wéi Lëtzebuerg onbedéngt immens vill investéiere muss a seng grouss a glorräich Arméi.

Une voix.- Très bien!

M. David Wagner *(déi Lénk)*.- Waren et 2014, also am éischte Budget, nach insgesamt 118 Milliounen Euro, déi beim Ausseministère fir d'Defense ageschriwwe waren, esou sinn et der elo 262 Milliounen. An 2021 sinn esouguer 321 Milliounen un Ausgaben eleng beim Ausseministère virgesinn. Dëst kënnt ënner anerem aus den Obligatiounen, déi Lëtzebuerg am Kader vun der NATO agaangen ass, fir d'Militärausgabe laangfristeg op 2% vum PIB unzesidelen. Natierlech, mir wëssen, och wann dës Regierung dat Zil zu Recht zréckweist, huet si sech awer bis 2020 engagéiert, den Undeel vu Militärdepensë vun 0,4% op 0,6% an d'Luucht ze setzen, an déi Joren duerno ëmmer erëm jeeweils ëm 0,05% weider.

Als déi Lénk stelle mir dës Politik a Fro. Mir mengen, datt et weder dem Land nach der Welt hëlleft, wa mer eis un enger geckeger Oprüstungsspiral bedeelegen. Mir mengen och net, dat hu mer scho gesot, datt et Lëtzebuerg weiderbréngt, wa mer elo e militärindustrielle Militärkomplex opbauen oder eng Nischepolitik maache mat méiglechst villen ekonomesche Retombéeën, déi riskéieren, eis enges Daags wéi Bommen op de Kapp ze falen.

Ech wëll drun erënneren, datt ganz oft dat Argument geholl gëtt, wa mir attackéiert gi wéinst eiser Finanzplaz, datt mer soen: „Ah, mir maache vläicht komesch Saachen op eiser Finanzplaz, mä mir sinn awer net esou wéi Frankräich oder d'Belsch oder Däitschland, mir hu keng Militärindustrie." Abee, ech mengen, dat Argument wäerte mer an Zukunft e bësse méi relativéieren, well mir bréngen et fäerdeg, als klengt Land trotzdeem esou eng Aart Militärnisch opzebauen, op jidde Fall e Peiler, e Militärpeiler opzebauen.

Dofir ass et och interessant, wann een déi gigantesch Progressioun vun de Militärdepensë mat den Ausgabe vun der Entwécklungshëllef vergläicht, mat där sech jo och dacks gebretzt gëtt. Eh bien, wéi dës Regierung ugefaangen huet, do huet de Stat bal duebel esou vill ausgi fir d'Kooperatioun wéi fir d'Arméi. Dem Pluriannuel no gëtt dat Verhältnis op de Kapp gestallt: Spéitstens 2021 gi mer méi Sue fir Militär aus wéi fir Entwécklungshëllef.

Madamm Presidentin, wéi den ale Cato et scho mat Karthago hat, hu mir et natierlech dann an deem Kontext mat der NATO. Si soll och verschwannen, well da kéinte mer eis och villes als Lëtzebuerger, och souguer finanziell villes erspueren, nom Motto „si vis pacem para pacem".

Aus all deenen Ursaache wäert Der verstoen, datt mir eis géint dëse Budget ausschwätzen.

Ech soen Iech Merci.

M. Marc Baum *(déi Lénk)*.- Très bien!

Mme Simone Beissel, *Présidente de séance*.- Merci dem Här Wagner. Här Wagner, ech wëll Iech och berouegen: Ar zwou Motioune si vun Ärem Kolleeg Marc Baum hei uewe gelant, sinn an der Fotokopiesmaschinn a ginn elo un d'Kolleegen Deputéiert ausgedeelt. Dann ass dat och an der Rei.

Sou, als nächsten ageschriwwene Riedner hunn ech den Här Gilles Roth.

Plusieurs voix.- Très bien!

Mme Simone Beissel, *Présidente de séance*.- Här Roth, Dir hutt d'Wuert.

M. Gilles Roth *(CSV)*.- Merci, Madamm Presidentin. Dir Dammen an Dir Hären, virun engem Joer ass hei an dëser Chamber eng Steierreform gestëmmt ginn. Dëst Gesetz, dat huet eng Rei vun Neierunge bruecht, mat deene mir och als CSV zum groussen Deel d'accord waren. Mir haten awer zousätzlech als CSV eng Rei vun anere konkrete Virschléi gemaach.

Et waren dëst Alternativen, et waren och Initiativen, déi virun allem am Sënn vun enger méi grousser sozialer Gerechtegkeet waren. Et waren och Virschléi, fir eis Steierlandschaft un d'gesellschaftlech Realitéiten an eisem Land unzepassen. Et ware konstruktiv Alternativen, déi Verbesserunge bruecht hätten an der eenzelner Situatioun vun de Bierger och besser Rechnung gedroen hätten.

Eis Proposen, déi sinn deemools net ugeholl ginn. Dat war - an dat fannen ech och haut nach - schued. Mir respektéieren dat, mengen awer weiderhin, dass dës Adaptatiounen aus de virgenannte Grënn och néideg gewiescht wieren. Mir soen net einfach Neen, mä mir setzen och op Alternativen.

Erlaabt mer duerfir, nach eng Kéier kuerz op déi wichtegst Alternativvirschléi vun der CSV zréckzekommen a se och ze erklären.

Éischtens, den neie Steiertariff, deen ab dem 1. Januar vun dësem Joer gräift, deen ass och net grondleeënd vun de Steiertariffer vun 2001 an 2002 hei am Land ofgewach. An un där Ausriichtung vun engem progressive Steiertaux sollt een an den Ae vun der CSV och an Zukunft festhalen.

Datselwecht zielt och, an ech soen dat kloer an däitlech, fir déi Steierabattementer, déi Dir, Här Finanzminister, am Numm vun der Regierung d'lescht Joer agefouert hutt an déi besonnesch deenen niddregen Akommessen hei am Land Rechnung gedroen hunn.

D'CSV schléit awer doriwwer eraus - ech soen dat gradesou däitlech - nach eng Kéier vir, de steierbefreiten Agangsbetrag, also dee Montant, ab deem een zu Lëtzebuerg iwwerhaapt Steiere bezilt, vun elo 11.265 Euro op 12.000 Euro eropzesetzen. Domat bezilt ee méi spéit Steieren. An dëst bedeit e Plus, besonnesch fir Leit mat engem klengen Akommes. Mä deen Avantage zitt sech natierlech duerch de ganze Steiertariff duerch.

M. Alex Bodry *(LSAP)*.- Dat ass net selektiv.

M. Gilles Roth *(CSV)*.- An an der Konterpartie, Här Bodry, hätte mir duerfir, an ech kéint mer virstellen,…

(Interruption par M. Alex Bodry)

Ech kéint mer virstellen, dass Der och mat op dee Wee gaange wiert; vläicht net an där dote Regierungskonstellatioun. Mir hätten de Spëtzesteiersaz liicht éischter gräife gedoen. Well d'CSV ass nach wie vor der Meenung,…

M. Alex Bodry *(LSAP)*.- Ma da maacht Der et.

M. Gilles Roth *(CSV)*.- Hu mer d'lescht Joer och behaapt.

M. Alex Bodry *(LSAP)*.- Jo.

M. Gilles Roth *(CSV)*.- D'CSV ass nach wie vor der Meenung, Här Bodry...

(Interruption par M. Alex Bodry)

Mme Simone Beissel, *Présidente de séance*.- Här Bodry, wann ech gelift, loosst den Här Roth elo schwätzen!

M. Gilles Roth *(CSV)*.- Här Bodry, kommt, mir maachen dat do elo roueg!

(Hilarité)

Well d'CSV ass nach wie vor der Meenung, dass et net ubruecht war, Leit mat engem Akommes vu 500.000 Euro d'Joer, dat si méi wéi 40.000 Euro Pai de Mount an engem Stot, nach mat 1.500 Euro eleng iwwert den Tariff ze entlaaschten.

D'CSV steet nach wie vor fir eng sozial gerecht Steierpolitik a mir hunn och konkret Virschléi gemaach. Dat féiert mech zu engem zweete Punkt.

Fir d'CSV sollt den onqualifizéierte Mindestloun mëttelfristeg an dauerhaft vun der Akommessteier befreit ginn. Een, deen de Mindestloun kritt, sollt keng Akommessteier mussen dorobber méi bezuelen. An dat kéint een an eisen Aen duerch e speziellen degressive Steierkreditt fir Mindestlounbezéier erreechen.

(M. Mars Di Bartolomeo reprend la présidence.)

De Moment bezilt de Mindestlounbezéier an der Steierklass 1, no Ofzoch vun de gesetzleche Sozialausgaben, mat dem Forfait fir steierlech ofsetzbar Werbungskäschten an dem Forfait fir Sonderausgaben, also de sougenannten Dépenses spéciales, an dem Steierkreditt vu 600 Euro, deen Der zu Recht d'lescht Joer agefouert hutt, awer nach 350 Euro Akommessteier.

Dës Akommessteier sollt fir d'CSV an Zukunft ewechfalen. Well zousätzlech zu der Akommessteier muss - an dat fanne mer awer richteg, well jiddwereen huet do e Bäitrag ze leeschten - och de Mindestlounbezéier an der Steierklass 1 nach e Plus bezuele fir de Bäitrag vun der Assurance dépendance, dat heescht fir d'Fleegeversécherung.

An de Steierklassen 1A an 2 stellt sech dëse Problem net, well do eng manner staark Progressioun an dem Tariff ass. Also et dréit sech hei ëm déi Leit, déi an der Steierklass 1 sinn a Mindestlounbezéier sinn.

An dat féiert mech och elo drëttens zum Thema Stock-Options, wou mer de Moie scho kuerz ënnerschiddlech Vuen driwwer haten an iwwert déi iwwregens och an der leschter Zäit an dësem Haus nawell vill geschwat ginn ass.

Ech kommen och net méi op déi Diskussiounen, inklusiv déi vun de Moien, zréck, well d'Positioun vun der CSV ass op deem Punkt kloer: Mir sinn als CSV der Meenung, dass dëse Regimm soll strikt iwwer e Gesetz an net iwwer eng Circulaire vun dem Steierdirekter geregelt ginn. Dat ass dann transparent a kloer.

D'Aktien, op déi sech d'Stock-Options bezéien, mussen an eisen Aen och en direkte Bezuch zu der Entreprise oder zu dem Grupp, wou d'Entreprise derzougehéiert, hunn. De Montant vun de Stock-Options selwer muss no uewe plafonéiert ginn. Den Delai, wou ee Salarié vun dem Regimm ka profitéieren, muss och zäitlech begrenzt sinn. Et ass een net Spezialist oder Talent iwwer 40 Joer.

Une voix.- Très bien!

M. Gilles Roth *(CSV)*.- E progressive Steiertaux dréit zu engem sozial gerechte Steieropkommes bäi. Fir d'CSV mussen duerfir och d'Ausnamen zu der Progressivitéit strikt geregelt ginn.

Laut dem Wirtschafts- a Sozialrot - an dat ass eng Dokumentatioun, de sougenannte Kompendium iwwert d'Steieren, dee mer ausgedeelt kruten d'lescht Joer bei der Steierreform an dee sech awer op d'Akommesse vun 2015 bezitt -, lauschtert gutt no, do hu ganzer 735 Stéit am ganze Lëtzebuerger Land méi wéi 700.000 Euro versteierbart Joresakommes gehat. Dat entsprécht engem Nettoakommes vu 35.000 Euro de Mount. Also 735 Stéit am Land, net méi, verdénge méi wéi 35.000 Euro netto de Mount. Dont acte.

Ob all d'Spëtzeverdénger am Land sech an deene 735 Stéit erëmfannen, dat sief dann dohinnergestallt. D'Fro vun de Stock-Options, Dir Dammen an Dir Hären, ass fir eis kee steierleche Randphenomeen. Et ass definitiv eng Fro vu steierlecher Equitéit an elementarer Gerechtegkeet. An duerfir steet d'CSV och als Partei.

Une voix.- Très bien!

M. Gilles Roth *(CSV)*.- Eise véierte Punkt...

(Interruption par M. Eugène Berger)

Eise véierte Punkt, Här Berger, ass dee vun enger gerechter ekologescher Komponent.

D'CSV begréisst, dass d'Elektroautoen an d'Elektrovëloen am Sënn vun enger nohalteger Mobilitéit vum Stat ënnerstëtzt ginn. Mir fannen awer, dass de Wee iwwer steierlech Abattementer net dee richtege war an och net geännert gouf. Vun engem Steierabattement vu 5.000 Euro profitéiert nëmmen deen, deen hei am Land iwwerhaapt Steiere bezilt.

Une voix.- Très bien!

M. Gilles Roth *(CSV)*.- Spëtzeverdénger kréien am meeschten an de Mindestlounbezéier, wann dee sech en Elektroauto oder souguer nëmmen en Elektrovëlo uschaaft, deen huet dovunner guer näischt.

Une voix.- Très bien!

M. Gilles Roth *(CSV)*.- D'CSV steet duerfir weiderhin zu hirer Propos, fir de Kaf vun engem Elektroauto generell mat engem uniforme Subsid fir all Bierger hei am Land, deen eppes fir d'Ëmwelt wëllt maachen, vun zum Beispill 2.000 Euro direkt ze bezuschussen.

Une voix.- Très bien!

M. Gilles Roth *(CSV)*.- Fënnefte Punkt: D'CSV ass, an ech soen et kloer an däitlech, géint eng Ierfschaftssteier an direkter Linn. Mir sinn der Meenung, dass een awer den Tariff vun der Ierfschaftssteier sollt op de Leescht huelen. An ech ginn och duerfir d'Explikatioun, well deen Tariff, deen ass zënter 1984, also méi wéi geschloen 30 Joer, net méi ugepasst ginn.

Dat wat d'Leit dobaussen awer net wëssen, ass, dass, wann een ierft ouni Verwandschaftsgrad, jee no Wäert vun der Immobilie bis zu 48% - 48%! -, also quasi d'Halschent u Steieren ufalen. Dat ass bedéngt duerch e sougenannte fixen Taux, wou sech all Kéiers da sougenannt Dixièmes additionnels dropschloen. Haut liewen, an dat muss ee berechnen, besonnesch

am Alter awer oft Leit zesummen ouni direkte Verwandschaftsgrad, well si dat opgrond vun hirer Liewensvergaangenheet vläicht net wëllen. An dat sollt een, an dat hu mer och ze respektéieren! A wann dann iwwert d'Testament verierft gëtt, kënnt et oftmools zu béisen Iwwerraschungen.

Firwat? Mä de Wäert vun den Immobilie vun 1984, deen ass net vergläichbar mat dem Wäert vun haut. An da kënnt ee ganz séier op héich Besteierungstauxen. An et ass duerfir d'Propos vun der CSV, fir d'Tabell vun der Ierfschaftssteier un déi haiteg Wäerter op deem Punkt unzepassen.

Erlaabt mer ofschléissend, Här President, un e sechste Punkt ze erënneren, dëst am Kontext vun der sougenannter Steierklass 1a. Jo d'Steierklass 1a, do scheede sech eigentlech zanter 1990 hei am Land d'Geeschter, méi laang wéi elo schonns geschloe 27 Joer. Dëse Regimm ass sengerzäit eigentlech agefouert gi fir déi Leit, déi gescheet goufen a Kanner à charge haten.

Firwat deemools dës nei Kategorie? Mä well et virdrun, also virun der Steierreform vun 1990/1991, zu Abuse koum, dass Leit sech eigentlech reieweis scheede gelooss hunn an awer zesumme gewunnt hunn, well se an deem Fall allen zwee an enger Koppel trotz Scheedung gewunnt hunn, mä vun der Steiermoderatioun vun de Kanner konnte profitéieren, de sougenannten „réimesche Steierklassen" mat hannen den arabeschen Zuelen, jee no Unzuel vu Kanner. Esou haten déi par rapport zu Leit, déi an enger Koppel gewunnt hunn a gemeinsam veranlaagt goufen, natierlech grouss steierlech Avantagen.

Steierrechtlech, an dat huet de Finanzminister, wéi déi sougenannt Petitioun eragereecht gouf, och ënnerstrach an den Interpellanten oder Petitionäre riichteraus gesot - dat éiert en -, misst et eigentlech just d'Steierklass 1 an d'Steierklass 2 ginn. Deemools war d'Klass 1a eigentlech ënnert dem Drock als Zwëscheléisung agefouert ginn, well et war dee berüümte Sproch: „Sie haben Witwen im Handumdrehen zu Junggesellen gemacht."

Nu ginn et mëttlerweil, an dat soll een och kloer soen, bedéngt duerch nei Liewensformen enorm vill Elengerzéier an dem Land, an déi sinn och an der Steierklass 1a. Dir hutt eng Rei Upassunge gemaach, déi mer d'lescht Joer och do begréisst hunn. Ob dat duergeet, muss d'Zukunft weisen.

Doniewent falen awer och all Wittleit, ob dat Männer oder Frae sinn, dräi Joer nom Doud vun hirem jeeweilege Partner vun der Steierklass 2 an d'Steierklass 1a. Als Wittleit, wa se zu zwee zesumme geschafft hunn, da kréien déi natierlech nom Doud vum Partner duerch de Cumul vun der Eegepensioun oder Eegerent mat där vun der Witwepensioun eigentlech méi, wéi hir eege Rent virdrun am gemeinsame Stot war, duerch de Cumul.

Dës méi héich Pensioun gëtt dann an der Éischt favorabel besteiert, nëämlech nom Taux vun der Steierklass 2, an no dräi Joer, da kënnt déi béis Iwwerraschung, well da bleift bei däselwechter Pensioun oder Cumulpensioun net méi den Tariff vun der Steierklass 2, mä et kënnt de Steiertariff vun der Klass 1a, deen natierlech exponenziell an d'Luucht geet. An de Problem ass deen, dass d'Leit eigentlech bei enger selwechter oder souguer indexugepasster Bruttopensioun herno bedeitend manner an dem Netto hunn. An dat ass dat, wat d'Leit dobaussen - an dat ass e sensibele Sujet natierlech - schwéier kënnen novollzéien.

Eng richteg Gerechtegkeet, ech soen dat och riichteraus, fënnt een do ni. Mä mir sinn der Meenung, dass een awer an Zukunft eppes misst oder sollt maachen. Duerfir proposéiert d'CSV, dass een d'Iwwergangszäit vun der Steierklass 2 an d'Steierklass 1a, also d'Iwwergangszäit, dass een déi vun dräi op fënnef Joer an enger éischter Phas progressiv sollt ausdeenen.

Mir hunn, ech soen lech dat och riichteraus, awer keng Donnéeën iwwert de Steierausfall, deen dat géif bedeiten. An duerfir soen ech och: Sollten dës Steierausfäll - ech soen dat och als Oppositioun - ze héich ginn, da schloe mir awer op jidde Fall vir, fir d'Iwwergaangsphas vu fënnef Joer ze accordéieren a Fäll vu Wittleit nner 65 Joer.

Ech ginn lech och e Beispill: Eng elengsteeënd Fra, déi dräi Kanner à charge huet, well se hire Mann zum Beispill duerch en Accident oder soss eppes verluer huet, déi huet schonn eng ganz Rei vu Méibelaaschtungen, deenen een och steierméisseg sollt spezifesch Rechnung droen. Well et kann een net zu där Fra soen: „Dir musst elo, well Der dräi Kanner à charge hutt, aus dem Haus eraus an da gitt Der an en Appartement wunnen, well do de Loyer oder de Präis vun deem Appartement manner héich ass."

Dat geet net. Dat geet fir een, deen elengsteeënd ass, an engem Haus wunnt an da vläicht sech no dräi Joer orientéiert, fir méi eng kleng Wunneng ze hunn. Mä dat ass an esou Fäll, wéi ech en hei beschriwwen hunn, net onbedéngt direkt méiglech.

An dës Fro ass fir eis och eng vu sozialer Gerechtegkeet. Duerfir hu mir eis vun där och an eiser Propos leede gelooss.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, d'Regierungsparteie froen eigentlech ëmmer an ëmmer - si hunn dat och de Moie gefrot, dat ass och hire Rôle - no Alternativen. Hei hu mer op dem Punkt vun de Steiere kuerz skizzéiert eng Rei vu konkrete Virschléi gemaach. Mir wiere frou gewiescht, wann déi schonns hätte berücksichtegt kënne ginn oder berücksichtegt géife ginn. Dat fanne mir schued, well mir fannen, dass dat hei Virschléi sinn, déi am Sënn vun enger sozialer Gerechtegkeet sinn.

A wann een, an ech ginn do dem Här Bodry recht, iwwert de Mindestloun schwätzt, da kann een net de Bruttomindestloun huelen. Well wann een déi 1.998 Euro brutto mat 12 multiplizéiert, dann ass ee praktesch op enger Millioun aler Frang. Mä wann een awer emol 11,05% sozial Chargen ofzitt a wann een dann och nach Rechnung dréit engem eventuelle Forfait fir Werbungskäschten, dann ass den Netto hei am Land awer niddreg. An et ass richteg, wat den David Wagner gesot huet: Et ass schwéier, mat deem Nettoloun hei am Land dezent, och an enger Wunneng am Ëmkrees vu senger Aarbecht, ze wunnen.

Dat gesot, soen ech lech Merci fir d'Nolauschteren.

Plusieurs voix.- Très bien!

M. Alex Bodry *(LSAP)*.- Wéi wëllt Der dat finanzéieren? Mat engem neien Emprunt?

M. Mars Di Bartolomeo, *Président*.- Ech gesinn, deen nächste Riedner, den Här Gilles Baum, ass scho prett. Här Baum, Dir hutt d'Wuert.

M. Gilles Baum *(DP)*.- Här President, Kolleeginnen a Kolleegen, de Budget fir d'Joer 2018 ass mat Sécherheet e gudde Cru fir d'Familljen hei zu Lëtzebuerg. Ech géif souguer behaapten, dass dëse Budget dee familljefrëndlechsten ass, deen dëst Land jee hat.

D'Rapportrice Joëlle Elvinger huet an hirem Rapport net ëmsoss d'Jugend an déi zukünfteg Generatiounen esou staark an de Mëttelpunkt gestallt. Et ass nëämlech besonnesch fir si, wou ee Politik mécht.

Wat zeechent eng gutt Politik, d'Politik vun dëser Regierung, am Interêt vun de Familljen an den nächste Generatiounen aus? An éischter Linn sinn dat natierlech déi familljepolitesch Mesuren, déi et de Kanner vun haut erméigleche sollen, esou gutt wéi méiglech op hir Zukunft preparéiert ze ginn.

Dës Mesurë kann een an dräi Kategorien opdeelen: éischtens emol däitlech méi Zukunftschancë fir eis Kanner. D'Ongläichheeten an der Gesellschaft fänke schonn oft bei deene Klengsten un. Duerfir ass et ëmsou méi wichteg, dass all Kand déiselwecht Startchancen a säi Liewen erméiglecht kritt. A fir eise Kanner besser Zukunftsperspektiven ze bidden, huet d'Regierung massiv an d'Qualitéit vun der Kannerbetreiung an an d'Bildung investéiert.

Eis Kanner sollen esou gutt wéi méiglech betreit ginn, wann hir Eltere schaffe ginn. Duerfir sinn d'Qualitéitskritären an d'Personalschlëssele an de Crèchë staark eropgesat ginn. Et geet awer net duer, fir d'Kanner just ze betreien. Neen, si sollen och geziilt gefërdert ginn, an dëst op eng spilleresch Aart a Weis.

Kanner tëschent engem a véier Joer léiere jo besonnesch séier a besonnesch einfach, a besonnesch Sprooche léiere kleng Kanner ganz séier an einfach. Duerfir hu mer déi gratis multilingual Fréiférderung agefouert. Hei geet et natierlech net drëms, fir Vokabelen ze béchsen, mä fir op eng spilleresch Aart a Weis Kontakt mat der franséischer Sprooch ze kréien. An net méi spéit wéi d'lescht Woch war ech mat enger Kolleegin aus der Chamber op enger klenger Chrëschtfeier vu Precoceklassen. An ech muss lech soen, dat huet Freed gemaach. Et huet Freed gemaach, hinnen nozekucken, franséisch Lidder ze sangen, genausou wéi lëtzebuergesch Lidder, genausou wéi däitsch Lidder. An ech muss lech soen, d'Kanner hate ganz grouss Freed, och un deene franséische Lidder. An ech mengen, d'Freed soll hei och am Mëttelpunkt stoen.

(Brouhaha)

Ëmgedréit sollen awer och alleguerten déi Kanner Lëtzebuergesch léieren, déi a frankofone Crèchë sinn. Dat ass eis genausou wichteg.

De ganze Volet vun der Kannerbetreiung a vum Chèque-service schléit dëst Joer mat 380 Milliounen zu Buch. D'Käschte fir d'Eltere gi weider erof an d'Famillje gi weider entlaascht.

D'Zil vun der Politik ass et also, dass all Kand déiselwecht Startchancen huet. Mir wëssen awer och, dass net all Kand déiselwecht Interessen a Stäerkten huet. Duerfir huet de Bildungsminister e Konzept ausgeschafft, dat un d'Besoine vun deenen Eenzelnen ugepasst ass. D'Lycéeë kréien däitlech méi Autonomie duerch d'Approche „ënnerschiddlech Schoule fir ënnerschiddlech Schüler". Zousätzlech dozou gëtt d'Schouloffer däitlech an d'Luucht gesat an diversifizéiert, fir besser op d'Stäerkte vun deenen eenzelne Schüler anzegoen.

Une voix.- Très bien!

M. Gilles Baum *(DP)*.- Ech wëll just ee Beispill nennen. Eis Schüler sollen op d'Zukunft preparéiert ginn, dat heescht, mir mussen hinnen déi sougenannt „e-skills" vermëttelen. En Tablet fir d'Schüler, eng nei Informatikssektioun an dräi spezialiséiert Pôles de formation sollen dëst erméiglechen. Iwwerhaapt gëtt sech an de Schoule vu muer méi mam Schüler beschäftegt an individuell Talenter solle geziilt gestäerkt a Schwächte sollen duerch eng besser Offer opgefaange ginn.

Här President, Kolleeginnen a Kolleegen, dëse Budget steet also an der Kontinuitéit vu méi Investitiounen an eis Familljen. Dat gesäit een och un der zweeter Kategorie Mesuren, déi d'familljepolitesch Aarbecht vun der Regierung ausmaachen.

Zweetens also: däitlech méi Entlaaschtungen. Mir wëssen et alleguer, zu Lëtzebuerg liewen ass net bëlleg. A mir wëssen, dass et virun allem fir Famillje mat niddregem a mëttlerem Akommes schwéier ass. Besonnesch fir dës Familljen huet d'Regierung ganz konkret finanziell Entlaaschtungen an Hëllefen decidéiert, ugefaange bei der Steierreform, déi fir däitlech méi Gerechtegkeet a Selektivitéit suergt. Hei kréie virun allem déi kleng a mëttel Akommes däitlech méi Kafkraaft duerch d'Upassung vun der Steiertabell an duerch d'Verduebele vum Crédit d'impôt. Och d'Monoparentaux, déi et jo wierklech am schwéiersten hunn, kréien hire Crédit d'impôt op elo 1.500 Euro d'Joer verduebelt.

Virun allem awer d'Wunnkäschte belaaschten de Portmonni vu ville Bierger hei am Land. D'Steierreform setzt och hei un, andeems den Abattement um Bauspuervertrag vu Jonker bis 40 Joer op 1.344 Euro verduebelt gëtt. An den Abattement op de Scholdzënsen um Eegenheem gëtt däitlech no uewen adaptéiert.

Däitlech Verbesserunge gouf et och beim Wunngeld. Net méi spéit wéi d'lescht Woch hu mer hei am Haus d'Subvention loyer nogebessert, déi jo säit dem 1. Januar 2016 existéiert. Ab dem 1. Januar 2018 kënnen zwee Drëttel vun de Locatairen hei zu Lëtzebuerg vum Wunngeld profitéieren, an dat bis zu enger Héicht vu maximal 300 Euro de Mount. Ronn 10 Milliounen zousätzlech sinn duerfir am Budget virgesinn.

Famillje mat Kanner profitéieren elo och vun deenen 20 Stonne Gratiskannerbetreiung. An am Secondaire wäerten am September d'Schoulbicher gratis sinn. Dës zwou Mesurë bedeite fir ganz vill Familljen hei zu Lëtzebuerg och eng substanziell Entlaaschtung.

D'Finanze sinn ouni Zweifel wichteg, wann ee sech doriwwer Gedanke mécht, eng Famill ze grënnen a Kanner ze kréien. Nach méi wichteg wéi d'Finanzen ass awer déi gemeinsam Zäit, déi ee mat senge Kanner wëllt verbréngen, an ech kommen also zum drëtte Pilier vun der Familljepolitik: däitlech méi Zäit. Et besteet bei jonken Elteren de konkrete Besoin, fir hire Beruff an hiert Familljeliewen esou gutt wéi et geet ënner een Hutt ze kréien, ouni dobäi ze vill grouss Abousse mussen a Kaf ze huelen. An ech begéine regelméisseg Leit, déi sech freeën iwwert deen neie Congé parental, dee méi flexibel ass, dee finanziell méi interessant ass an deen et méi Elteren erlaabt, de Congé parental ze huelen, awer net nëmmen de Mammen, mä och de Pappen. An de volle Succès vum Congé parental, deen erkenne mer och doranner, dass dëst Joer 57 weider Milliounen am Budget virgesi sinn.

An och wann et nach keng definitiv Statistike ginn, da kann ech lech awer soen, dass ech enger Rei jonke Pappen iwwert de Wee lafen - jo, ech hunn och nach jonk Pappen am Frëndeskrees -, a fir déi ass besonnesch interessant, dass se kënnen een Dag an der Woch bei hirem Puppelche bleiwen, an dat wärend zwanzeg Méint.

Muer wäerte mer e Gesetz stëmmen, wat onofhängeg vum Congé parental derfir wäert suergen, dass d'Elteren direkt no der Gebuert méi Zäit fir hire Puppelchen hunn. Mir adaptéieren nëämlech de sougenannte Pappecongé, de Congé de maternité an de Congé pour raisons familiales. Méi Detailer dozou kritt Der natierlech muer de Mëtteg.

Dir gesitt also, Här President, Kolleeginnen a Kolleegen, dass dëse familljepolitesche Bilan vun der Regierung sech weise léisst. A mir sinn nach net fäerdeg. D'Reform vum REVIS steet un, deen nach eng Kéier elengerzéiend Elterendeeler massiv ënnert d'Äerm wäert gräifen. Dës Reform leet den Akzent dodrop, dass déi betraffe Leit net méi dauerhaft am REVIS, fréier RMG, solle bleiwen, mä dass se mat positiven Impulser erëm un d'Beruffswelt erugeféiert ginn.

Fir Leit, déi Schwieregkeeten hunn, um éischten Aarbechtsmaart Fouss ze faassen, soll den ONIS, den Office national d'inclusion sociale, derfir suergen, dass déi Betraffen an enger éischter Phas stabiliséiert ginn an da mat geziilte soziale Mesuren ënnerstëtzt ginn.

Et stinn och nach Nobesserungen u bei der Allocation de vie chère, déi an Zukunft vill méi Leit zougänglech gemaach gëtt. 1.500 weider Famillje wäerten an de Genoss vun der Allocation de vie chère kommen.

Als DP wëlle mir weider iwwert d'Vereenbarkeet vu Beruff a Famill diskutéieren an doriwwer nodenken, wéi mer d'Aarbechtszäite méi flexibel gestalte kënnen, dass souwuel Em-

Suivez la Chambre des Députés sur Facebook, Twitter et Instagram

ployëë wéi och Salariéen dovunner profitéiere kënnen.

Nieft all deene Mesuren, déi ech grad opgezielt hunn, ass et awer och en zweete wichtege Volet, deen eng Familljepolitik an eng zukunftsorientéiert Politik auszeechent, näämlech d'Investitiounen an d'Zukunft. A keng Regierung virdrun huet esou konsequent Investitiounen an d'Zukunft vun dësem Land a fir déi zukünfteg Generatiounen an all hir Budgete geschriwwe wéi dës Regierung.

Dës Regierung huet et net nëmmen ugekënnegt, dës Regierung huet et och gemaach! An ouni elo wëllen an den Detail ze goen, loosse sech d'Infrastrukturprojete gesinn, déi an de Beräicher Schoul, Mobilitéit a Logement entweder scho realiséiert goufen oder an der Ëmsetzungsphas sinn.

D'Demokratesch Partei ass 2013 mat enger Zukunftsvisioun an d'Wahle gaangen, déi op enger méi gerechter, selektiver an zukunftsorientéierter Politik baséiert. An ech ka mat enger grousser Zefriddenheet feststellen, dass d'Regierung dës Visioun mat dem Budget fir d'Joer 2018 konsequent weider ëmsetzt.

Ech soen alleguerten de Kolleegen, déi heibanne waren an nogelauschtert hunn, villmools Merci.

Plusieurs voix.- Très bien!

M. Mars Di Bartolomeo, *Président*.- Merci och dem Här Baum. An nächsten ageschriwwene Riedner ass den Här Franz Fayot. Här Fayot, Dir hutt d'Wuert.

M. Franz Fayot *(LSAP)*.- Här President, léif Kolleeginnen, léif Kolleegen, ech hat am Fong net méi wélles, haut iwwer Geld an iwwer Steieren ze schwätzen, wat vläicht e bësse surprenant ass an enger Budgetsdebatt, mä dem Här Roth seng Interventioun - déi ech gutt nogelauschtert hunn, net am Sall, mä vu baussen - huet awer mat sech bruecht, dass ech elo nach eng Kéier muss op verschidde Punkten do agoen.

Den Här Roth huet am Fong gesot, oder eng Partie Mesuren, konkret Mesurë proposéiert, déi alleguer an d'Richtung ginn, dass d'Steiereinnamen nach manner héich wäerte sinn, wéi dat de Moment de Fall ass.

En huet ugefaangen - bon, en huet net domadder ugefaangen - mat de Stock-Options, dat ass déi bekannte Positioun, déi mer alleguerte kennen. Dunn huet en u sech derfir geschwat, fir mam Barème bei der Ierfschaftssteier am Endeffekt erofzegoen, dat heescht, fir eng Reform ze maachen, wou manner Ierfschaftssteier géif an d'Keesen eragoen. Dat huet en zwar net gesot, mä dat ass eng bekannt Mesure oder Fuerderung vun der CSV, fir och mat der Betribsbesteierung liicht erofzegoen. En huet eppes Neies gesot, wat ënnert dem Här Frieden ni méiglech gewiescht wär, dat heescht, fir den héije Steiersaz méi schnell asetzen ze loossen an der héchster Tranche vum Barème.

Bref, en huet am Fong eng ganz Rei Saachen annoncéiert, déi géife mat sech brëngen, dass manner Sue géifen an d'Statskeess kommen. Op där anerer Säit héiert een dann awer de Moie säi Kolleeg, den Här Wiseler, dee keen Defizit wëllt, deen nach méi Investissementer wëllt, dat heescht, deen nach méi Sue wëllt ausginn.

Ech muss lech éierlech soen, mir wëssen net a mir verstinn net, op alle Fall bei eis an der Fraktioun, wéi déi Rechnung soll opgoen. Wéi wëllt Der dat maachen? Engersäits wëllt Der manner Suen an d'Statskeesen eraspullen, an op där anerer Säit wëllt Der der nach méi ausginn.

An ech si sécher, wann den Här Spautz fäerdeg ass, da ginn nach e bësse méi Suen ausginn. Dat heescht, da geet d'Rechnung scho guer net méi op. Et muss een awer e bësse seriö sinn trotzdeem, an net dat eent fuerderen an och säi Contraire!

M. Gilles Roth *(CSV)*.- Här President!

M. Mars Di Bartolomeo, *Président*.- Wann den Här Fayot erlaabt?

M. Franz Fayot *(LSAP)*.- Jo, jo.

M. Gilles Roth *(CSV)*.- Ech ginn dervun aus, dass den Här Fayot mat mir eens ass, dass de Steierausfall iwwert d'Joer, dass dee vun Experten aus der Branche viru Jore schonns eleng bei de Stock-Options op 300 Millioune geschat gouf an an enger offizieller Äntwert vum Finanzminister op 180 Milliounen Euro fixéiert ginn ass. Ech mengen, do si mer eis eens! A wann een dee géif reduzéieren, dann hätt ee Suen, fir ënnen am Tariff eppes ze maachen, wat ausgeglach géif ginn uewe mat engem méi fréie Gräife vum Spëtzesteiersaz. An et hätt een och Sue fir d'Leit, déi de Mindestloun bezéien, fir dass déi kéinten decemment mat eppes weider ewéi aktuell, trotz dem Steierabattement, 1.600 Euro de Mount liewen.

Well Dir wësst, 1.600 Euro de Mount mat Wunneng, mat eventuell engem Gefier, dat ass hei am Land schwiereg. An ech fannen, do sollte mer eis eens sinn, dass dat an Zukunft och sollt erlaben, deene Leit méi an der Pai ze ginn.

Plusieurs voix.- Très bien!

M. Franz Fayot *(LSAP)*.- Do si mer eis eens, Här Roth.

Plusieurs voix.- Aah!

M. Franz Fayot *(LSAP)*.- Op deem dote Punkt si mer eis eens.

(Interruptions)

M. Alex Bodry *(LSAP)*.- Just, den Här Roth huet vergiess ze soen, dass duerch déi nei Circulaire an der Steierverwaltung elo scho wäerten, wann déi Rechnungen do stëmmen, eng 100 Milliounen an de Statssäckel kommen duerch d'Decisioun, déi dës Regierung geholl huet, fir den effektive Besteierungstaux vun de Stock-Options ëm 80% an d'Luucht ze setzen...

M. Mars Di Bartolomeo, *Président*.- Här Fayot, wann ech gelift.

M. Franz Fayot *(LSAP)*.- Voilà, dat gesot, kommen ech op dat zréck, wat ech am Fong wollt soen.

(Brouhaha)

Une voix.- Dir sidd an däerselwechter Partei.

M. Franz Fayot *(LSAP)*.- Ech wollt u sech, Här President, op dräi Beräicher agoen, déi bis elo an dëser Debatt, déi sech haaptsächlech ëm Wuesstum, ëm Statsfinanzen, Steieren, Pensiounen, e bëssen och ëm Google gedréit huet, am Fong nach net virkomm sinn, mä déi eis als LSAP extrem wichteg sinn. Et handelt sech hei ëm d'Ressorte Kultur, Fuerschung an Héichschoul.

Dat si Beräicher, déi net direkt eppes mat der Wuesstumsdebatt ze dinn hunn, déi awer am Fong zentral sinn, well hei geet et ëm d'Intelligenz, ëm d'Kreativitéit an ëm d'Mënschlechkeet. An dat si Valeuren, déi sech net an haarder Wärung iwwersetzen, mä wou trotzdeem awer am Budget Jalone gesat ginn, fir déi Politik ze maachen. An ech wëll kuerz op déi Jalonen an op eng Partie grouss Posten an deenen dräi Beräicher agoen.

Dass Kultur, Kreativitéit a Wëssenschaft net just „soft factors" si fir d'Attraktivitéit vun engem Standuert, dat weist d'Beispill vu Berlin. Mir haten dës Woch d'Visitt vum Michael Müller, dem regéierende Buergermeeschter vun der Stad Berlin, dee gewisen huet an deen och a senger Ried gesot huet, dass u sech dat Zesummespill vu Kultur a Wëssenschaft am Häerz vun der Planung vu senger Stad ass. En huet gesot, dass d'Vernetzung vu Wëssenschaft a Konscht wichteg ass, d'Offenheet, d'Internationalitéit an der Konscht an an der Wëssenschaft an och d'Disponibilitéit vu bezuelbarem Raum fir Kënschtler a Kreativer. Dat war eng interessant Ried an eng, aus där mer eis och eng Partie Saache kënnen ofkucken.

De Budget vun der Kultur ass vun 124 Milliounen 2017 op 141 Millioune fir 2018 eropgaangen. Dat ass gutt, mir begréissen dës Progressioun. An ech wëll elo net am Detail op alles agoen, mä ech wëll just e puer Posten an e puer Froen hei erausstraichen.

Den éischte Punkt betrëfft Investissementer a Kulturhaiser an a Projeten, déi sech iwwer eng Partie Joren zéien. Mir haten eng Diskussioun an der Kulturkommissioun mam Statssekretär, an et gesäit een, dass d'Renovatioun vum Escher Resistenzmusée am Fong ee vun deene wichtegste Posten ass, dee mat 4,55 Milliounen an d'Geld schléit. Dat ass e relativ groussen Investissement, mä dee mer natierlech begréissen. Et ass héich Zäit ginn, dass den Escher Resistenzmusée renovéiert ginn ass. An natierlech ass och eng Dotatioun virgesi fir dee Fong vum Resistenzmusée, deen opgesat gëtt.

Wa mer dann zu Esch sinn, da bleiwen ech just och nach ee Moment zu Esch, an ech wéilt déi Fro vun Esch 2022 eng Kéier kuerz uschneiden. Ech hunn dozou mat menger Parteikolleegin Taina Bofferding virun zwee Deeg eng Question parlementaire gestallt, well et gesäit een - an ech mengen, et muss ee soen „leider", an dat bedauere mer och -, dass mat dësem extrem wichtege Projet, wou de Kulturministère bis zu 67% matsubventionnéiert an deen eleng fir 2018 en Invest vu véier Milliounen duerstellt, 2019 dann zéng Milliounen an de Rescht dann iwwert déi nächst Joren, dass domat Gemengepolitik amgaang ass gemaach ze ginn, jo, dass do eng Partie Revanchen a Spillercher dermat bedriwwe ginn, déi deem Projet net förderlech sinn.

Dat ass schued, net nëmme fir de Süden, et ass och schued fir d'Land. A mir wäre frou, wann de Kulturministère géif do seng Responsabilitéit huelen a kucken, dass de Projet weider an der richteger Richtung bleift an dass déi Leit, déi dat Konzept ausgeschafft hunn, mat deem dee Projet den Zouschlag krut, durablement confirméiert ginn a kënnen hir Aarbecht weidermaache mat hirer ganzer Equipp. Dofir waarde mer och gespaant op d'Äntwert op eis Question parlementaire.

En anere ganz wichtege Projet fir d'LSAP ass de Plan de développement culturel. Do ass annoncéiert ginn, dass den 29. Juni d'nächst Joer dee Plang do soll virgestallt ginn. Mir gesinn am Budget, dass dem Koordinateur Jo Kox seng Tâche u sech eropgesat ginn ass vun 20 Stonnen op 35 Stonnen. Dat begréisse mer och. Mir gesinn awer och, dass am Budget pluriannuel d'Nofolgekäschte vun deem Plan de développement culturel net budgetiséiert sinn. A mir géifen do gär froen, wéi et domadder ass, wat de Follow-up zu deem Plang ass a wéi dee sech am Budget repercutéiert an deenen nächste Joren.

E weidere Constat, deen ee mécht, wann een de Budget am Kulturministère kuckt, ass, dass ee gesäit, dass ee vun de Schwéierpunkten d'Erhale vum Patrimoine ass. Mir wëssen, dass d'nächst Joer d'Année européenne du patrimoine culturel ass, wou och de Kulturministère matmécht. Dat ass och eng gutt Saach mat engem relativ klenge Budget. Mä den europäesche Budget ass och net schrecklech grouss. Mir gesinn och, dass eng relativ staark Kontributioun gemaach gëtt un de Fong, dee vum fréiere franséische President François Hollande opgesat ginn ass fir d'Kulturierwen a Krichsgebidder.

Mir géifen awer gär dozou soen, dass dat alles gutt Mesurë sinn, mä dass mer dobäi net solle vergiessen, den nationale Patrimoine och weider ze beschützen an ze förderen. Dat huet verschidde Voleten. Dat ass engersäits de Finanzement vun archeologesche Fouillen. Dir wësst, dass do eng Mesure am Zukunftspak war, d'Mesure Nummer 41, déi u sech d'Privatproprietairen an d'Promoteure gedoen hätt, mat un der Finanzéierung vun de Fouillen ze participéieren. Mir hunn héiere vum Statssekretär, dass déi Mesure abandonnéiert gouf, wat mer éierlech gesot e bësse bedaueren, well dat wär en interessante Moyen gewiescht vu Kofinanzement.

Mir wëllen awer och nach eng Kéier nofroen, wou d'Gesetz drun ass iwwert d'Protektioun vum Patrimoine. Dat ass e Projet de loi, dee scho säit längerer Zäit amgaangen ass ausgeschafft ze ginn am Kulturministère, a mir wäre wierklech frou, wann deen elo relativ schnell eng Kéier géif kommen, op alle Fall nach an dëser Legislatur.

Eng weider an eng lescht Fro am Kulturressort ass d'Fro vun dem ale Kolléisch. Do war jo eng Diskussioun, déi de Premier- a Kulturminister lancéiert hat, fir do eng national Galerie dran ze installéieren. Dovunner gesäit een awer näischt am Budget. Et gesäit een och näischt am Pluriannuel. An ech géif do gäre wëssen, wou dee Projet drun ass, ob dat nach ëmmer eng Iddi ass, déi weider verfollegt gëtt, oder ob dat eppes ass, wat net wäert realiséiert ginn, op alle Fall net an dëser Legislatur.

Dat ass am Fong dat, wat ech wollt zum Kulturressort soen. Ech géif dann nach kuerz gären op d'Ressorte Fuerschung an Héichschoulbildung agoen.

Wat d'Fuerschung ugeet, do ass et eng rezent Analys vun der Fondation IDEA, déi nawell interessant ass an déi ech hei gäre géif zitéieren. Si mécht de Constat, Lëtzebuerg hätt seng Objektiver an der Fuerschung net erreecht, besonnesch net am Privatsecteur, mä wär awer gutt klasséiert bei der Innovatioun. Dat heescht an anere Wierder: Mir si relativ staark am Akafe vun Innovatioun, mä mir sinn nach e bëssen hannendra bei der Kreatioun vun onser eegener Innovatioun.

2015 waren 1,31% vum PIB fir d'Fuerschung vum Stat a vum Privatsecteur zu Lëtzebuerg virgesinn. Dat soll bis 2020 op 2,3% bis 2,6% eropgoen. Dovunner soll de Stat da fir 0,7% bis 0,9% opkommen. Haut sinn et der dem Minister no schonn 0,8%, soudass mer do „on track" sinn, wat och eng gutt Saach ass. Et ass, an dat ass gewosst, den Undeel vum Privatsecteur, deen hei e bëssen hannendraläit. Dee läit haut bei 0,67% vum PIB, deen ass iwwert d'Jore lues mä sécher erofgaangen.

De fréiere President vum FNR an haitege President vum Conseil de gouvernance vun der Uni Lëtzebuerg, den Här Yves Elsen, huet an engem Debat dozou bei IDEA viru Kuerzem bedauert, dass Lëtzebuerg keng eenheetlech national Strategie fir d'Recherche huet. Déi nächst Etapp fir déi nach jonk Lëtzebuerger Recherche wier, iwwer eng Spezialiséierung nozedenken, déi am Aklang ass mat der Lëtzebuerger Wirtschaft, mä och mat de Mutatiounen, déi op ons zoukommen an déi mer elo scho kennen - zum Beispill Digitalisatioun, Silver Economy, Space Resources et cetera -, an dat an enger interdisziplinärer Approche.

An dann en zweete Punkt wier, och nach iwwer eng besser Valoriséierung vun der ëffentlecher Recherche, zum Beispill iwwer „technology transfer offices" bei all Institut, nozedenken.

Et ass net einfach, de geneeë budgetären Impakt vun der staatlech geförderter Recherche ze iwwerkucken. En ass iwwer verschidde Ressorte verstreet an et ass net ëmmer sécher, ob dat, wat mat Fuerschung betitelt ass, wierklech och Fuerschung mat implizéiert.

Wann een dat e bëssen duerchgeet, da gesäit een, dass beim Ministère de l'Enseignement supérieur et de la Recherche insgesamt 169,5 Millioune virgesi sinn. D'Projektiounen duerno sinn och konsequent an déi ginn och an d'Luucht. Bis 2021 soll d'Dotatioun fir d'Fuerschung bis op 230 Milliounen eropgoen. Zousätzlech zu de Kontributiounen un d'Uni, d'Centres de recherche an den FNR ass dëst Joer och eng Enveloppe supplémentaire vun 21,5 Milliounen Euro a Previsioun vum neie Véierjoresplang vun der Uni Lëtzebuerg, dee jo dës Woch ugeholl ginn ass am Conseil de gouvernance, virgesi ginn, an am Pluriannuel bis 2021 ass dee Posten am Ganzen 205 Milliounen.

Mä et gesäit een, dass nieft dem Ministère de l'Enseignement supérieur et de la Recherche och aner Ministèren e Budget hunn, deen eppes mat Recherche ze dinn huet. Zum Beispill de Ministère de l'Éducation nationale huet mam SCRIPT e Fuerschungsapparat vu bal 50 Leit, deem seng Ausgabe sech 2018 par rapport zu 2017 wäerte verdräifachen, vun 2017 8,9 Milliounen op 2018 24,2 Milliounen.

Niewent der Luxinnovation huet den Ekonomiesministère am Secteur spatial en neien Aktiounsplang mat 238,5 Millioune fir déi nächst Joren, dovun 120 Millioune fir d'Fuerschung am Kader vu SpaceResources.lu.

Da muss een och nach soen, dass am Exposé budgétaire erkläert gëtt, a wat mer wëssen, dass de Régime d'aide fir d'Recherche an d'Innovatioun 2017 reforméiert gouf - dat ass e Projet de loi, wou ech selwer Rapporteur war - an dass dowéinst zousätzlech budgetär Mëttele musse fräigemaach ginn, ouni dass mir awer ganz kloer ass, wéi vill dat ass. Dat geet mir aus dem Budget net kloer ersiichtlech eraus.

Här President, de Minister Marc Hansen huet den 1. Dezember 2016 op den Assises de la recherche gesot: «Une politique de la valorisation de la recherche ne doit pas se limiter à un rendement commercial, mais la recherche publique doit contribuer aussi dans les domaines comme l'éducation, la santé ou la sécurité sociale.»

Mir kënnen dës Ausso mat zwou Hänn ënnerschreiwen als LSAP. D'Fuerschung dierf net nëmme wirtschaftlech Objektiver hunn, mä si muss och dem Bien public an dem soziale Fortschrëtt förderlech sinn. An de Konventioune mat der Uni Lëtzebuerg wéi mat de CRPen, déi bis 2021 opgestallt ginn, soll den Output vun deene Betriber iwwer Indicateure kontrolléiert ginn.

E leschte Punkt, deen ech hei wollt maachen en rapport mat der Fuerschung, betrëfft de Statut vun de Fuerscher. Vill Fuerscher hei am Land sinn enger gewëssener Prekaritéit ausgesat. Si schaffe mat CDDen. Si sinn net immens héich bezuelt. Si hunn net ganz vill Perspektive vu Carrière. An dat ass fir ons keng gutt Situatioun.

Ech hunn an deene leschte Joren eng Partie Question-parlementairë gestallt, wéi och meng Parteikolleegin a Fraktiounskolleegin Taina Bofferding, zu deem Sujet. Mir menge wierklech als LSAP, dass ee misst aus dësem Sujet eng Prioritéit maachen. Mir mengen, dass mer misste seriö iwwer e Statut fir d'Fuerscher nodenken, fir hinnen aarbechtsrechtlech e Contrat à durée indéterminée ze ginn, fir se ofzesécheren, dass se kënnen hiert Liewen an hir Carrière plangen.

Et kann een esou e Kontrakt liéiere mat enger gewëssener Performance am Output vun hirer Recherche. Mä mir menge wierklech, dass dat eng wichteg Reform wär am Interêt vun deene Leit, déi wierklech hei d'Fuerschung maachen, déi zur Kreativitéit, zur Innovatioun an dësem Land hei bäidroen. A fir ons ass dat ganz sécher eng Prioritéit fir déi nächst Legislatur.

Voilà, dat gesot, géif ech hei meng Interventioun ofschléissen an lech Merci soe fir d'Nolauschteren.

Plusieurs voix.- Très bien!

M. Mars Di Bartolomeo, *Président*.- Merci och dem Här Fayot. An nächste Riedner ass den Här Henri Kox. Här Kox, Dir hutt d'Wuert.

M. Henri Kox *(déi gréng).*- Här President, Dir Dammen an Dir Hären, léif Kolleegen, esou lues gëtt et méi spéit hei am Haus no laange Budgetsdebatten. Nichtsdestotrotz ass et ëmmer erëm wichteg, nach eng Kéier op grondleeënd Punkte vun eise Politicken hei am Land ze schwätzen ze kommen.

Ech wëll awer domat ufänken, fir d'Éischt der Rapportrice am Numm vun der grénger Fraktioun en décke Merci ze soe fir de Rapport, souwuel dee schréftleche wéi natierlech awer och hei fir dee mëndlechen. Ech weess als Budgetsrapporteur, wéi eng Aarbecht do derhannertstécht. „Écouter, analyser" an „rapporter", hunn ech deemools gesot. An et ass eng Aufgab, et ass en Exercice, dee ganz interessant ass a wou ee ganz vill erlieft, awer och ganz vill nei Leit kenneléiert an och d'Wichtegkeet vun enger Vernetzung vun eisem Lëtzebuerger Land.

Wichteg fannen ech et awer och, an dat ass schonn eemol gesot ginn, dass d'Jugendassociatiounen hei matabezu ginn. Ech fannen et wichteg, dass dat och an engem Budget Widderhall fënnt. Ech mengen, eis Chamber ass jo och des Ëfteren am Dialog mat der Jugend. Mir haten nach virun e puer Wochen d'Jugendparlament hei, wou mer, d'Regierung an d'Chamber, mat der Jugend eng Debatt gefouert hunn. Dat war e bësse méi breet. An dofir ass et sënnvoll, och méi spezifesch iwwer eenzel Punkte kënne mat der Jugend ze schwätzen. Dofir kann ech déi Recommandatioun och nëmmen ënnersträichen.

Och d'Regierung huet dat am Rifkin-Prozess gemaach. Ech mengen, am Theater, wou d'Presentatioun elo nach eng Kéier war vum Rifkin-Prozess, waren och eng Rei Jugendlecher do. Et war net alles perfekt, mä ech mengen, et ass awer e wichtege Prozess an der Entwécklung hei vum Lëtzebuerger Land, dass d'Jugend méi an dee Prozess agebonne gëtt.

Et gëtt jo och mëttlerweil eng Institutioun, déi sech elo méi breet domadder ausernanersetzt. Dat ass den Zentrum fir politesch Bildung, dee säit engem Joer elo do ass. Et ass eng Stëftung, déi d'Zil huet, ebe besonnesch jonk Mënschen iwwer léieren, verstoen an deelhuelen méi no un d'politescht an d'ëffentlecht Liewen erunzeféieren.

A mir wäerten och deemnächst hei an der Chamber, am Fréijoer, nach eng Debatt mat hinne féieren iwwert d'Objectifs de développement durable. Dat sinn déi 17 Beräicher vun den ODDen. An do wäerten ech als President vun der Ëmweltkommissioun an de President vun der aussepolitescher Kommissioun dat am Fréijoer mat den zwou Kommissioune virbereeden, soudass mer am Mäerz hei zesumme mat der Jugend och doriwwer kënnen debattéieren.

Dofir kann ech dee Saz, deen am Budget steet, och nëmmen ënnersträichen: «Pour que les défis d'aujourd'hui soient les chances de demain.» An dat kann net laanscht d'Jugend goen, dat kann nëmme mat der Jugend geschéien. A meng Kolleegin Viviane Loschetter hat dat an hirer Presentatioun scho gesot, dass d'Participatioun net nëmme vun der Gesellschaft am Allgemengen, mä insbesondere vun der Jugend ganz wichteg ass.

Meng Kolleegin hat virdru méi de Pluriannuel analyséiert, och wou mer hierkomm sinn a wou mer histeieren. Esou wollt ech elo kuerz op eng Rei Politikfelder agoen, déi mir aus grénger Siicht als wichteg empfonnt hunn a wou mer mengen, dass dës blo-rout-gréng Regierung och am Sënn vun eisem Land eng nohalteg Politik ëmgesat huet an eist Land deemno och weider wäert bréngen. Dat si fënnef Beräicher: Dat sinn eng Kéier d'Waasser, de Buedem an d'Loft, eis Grondlage souzesoen. Et ass d'nohalteg Mobilitéit, dat ass schonn e puermol hei ugeschwat ginn. Et sinn awer och déi sozial Leeschtungen en vue vu méi Gerechtegkeet an och d'Aarmutsbekämpfung an natierlech de Klimaschutz, d'Energie an nohaltegt Bauen.

An zum Schluss wëll ech awer och eppes uschwätzen, wat dem Finanzminister och ganz héich a senge Politicke läit: gréng Finanzen an awer och gréng wirtschaftlech Entwécklungen.

Éier ech dozou kommen, wëll ech awer och nach eng Kéier op d'Cohérence des politiques hiweisen. Ech mengen, dass dës Regierung et fäerdegbruecht huet, net méi gradesou an d'Silosmentalitéit ze verfalen, mä Politicke méi breet, fächeriwwergräifend oder ministèreiwwergräifend an Ugréff ze huelen. An dat ass eng richteg an och wichteg Entscheedung vun der Regierung, dat esou ze maachen.

Éier ech elo zu deene Punkte kommen, wëll ech awer nach eng Kéier kuerz op de Rôle vum Stat agoen. An dat hat ech oder hate mir an eisem grénge Budgetsrapport och méi däitlech niddergeschriwwen, näämlech: Wat fir Rôlen huet dann de Stat? De Rôle ass fréier aus dem Klassesche wéi Gesetzer, Justiz, Police a Verdeedegung erauskomm. En huet awer haut, mengen ech, niewent deem wichtege Rôle déi ekonomesch an déi sozial Organisatioun an d'sozial Gerechtegkeet ze assuréieren an - an et ass scho virdrun dervu geschwat ginn - de Lenkungsprinzip richteg an Ugréff ze huelen. An zum Schluss natierlech och e fënnefte Punkt, deen ëmmer méi Wichtegkeet fënnt, dat ass déi européisch an international Implikatioun, wou Lëtzebuerg sech jo awer och ëmmer engagéiert a sech och Geheier ka verschafen.

Ech wollt e puer Punkte just uschwätzen, déi a sech awer och gemaach goufen a weisen, dass mer an deene fënnef Beräicher och jeeweils Wuert gehalen hunn an awer och eng ganz Rei Reformen ugestouss hunn an och ëmgesat hu respektiv das se nach an der Aarbecht sinn.

Als Éischt kann ee soen - ech ziele se net all op, hei hunn ech mer der awer e puer opgeschriwwen: d'Reform vum Nationalitéitegesetz, de Mariage pour tous, d'Reform vum Ofdreiwungsgesetz, d'Reform vum Strofvollzuch, d'Gestioun vun der Flüchtlingskris, d'Reform vum Statsrot, d'Reform vum Geheimdéngscht, d'Reform vun der Police, déi amgaangen ass, ëmgesat ze ginn. Ech mengen, dat ass e Punkt am éischte Beräich, wou mer ganz vill a wichteg Aarbecht gemaach hunn.

An zweete Punkt, wat den ekonomesche Volet ugeet: Et ass haut méi am Detail iwwert d'Zuele geschwat ginn an ech wëll souwuel op meng Kolleegin hiweisen, déi virdru gesot huet, wéi och den Här Bodry de Moien, dass eise Statsbudget a sech keng schwéier Ierfschaft hannerléisst a gesond Keesen opweist, fir dass och déi nächst kënnen direkt an deem Sënn propper a richteg weiderfueren.

Och déi Steierreform hu mer matgedroen an och intensiv mat dru geschafft. Selbstverständlech hat jidderee Wënsch fir an déi eng an an déi aner Richtung, mä ech mengen, et ass eng ausgeglach an och gerecht a mat ekologesche Komponente versinne Steierreform, déi awer no vir weist.

Och an der Sozialgerechtegkeet, am drëtte Punkt vum Stat, hu mer eng ganz Rei vu Reforme gemaach, si si schonn e puermol ernimmt ginn: d'Reform vum Kannergeld, d'Reform vun de Studentebäihëllefen, d'Société d'impact sociétal - wat fir mech eng ganz wichteg wäert ginn, insbesondere fir Asblen, déi haut nach net richteg wëssen, wou se higehéieren, awer doranner e ganz wichtegen Impakt wäerte fannen -, d'Reform vum Congé parental, et ass scho gesot ginn, d'Reform vum RMG, de REVIS. Do denken ech, dass dat och e ganz wichtege Punkt war vun dëser Koalitioun.

An dann de Lenkungsprinzip. Jo, de Stat (veuillez lire: muss do agräifen), well d'Wirtschaft eleng ass net fäeg, déi néideg Bremsen anzegeheien an de Stat huet de Rôle, Lenkungsprinzipien anzeféieren. Lenkungsprinzipien insbesondere an der Ekologie, awer net nëmmen an der Ekologie. Ech wëll der hei e puer nennen: Et ass virdru schonn iwwert d'Mobilitéit geschwat ginn, dass mer fir d'nächst Joer eng Rei nei Moossnamen agefouert hunn, fir d'Hybridautoen zum Beispill anescht ze förderen, fir dass mer eben iwwert d'Lenkung, iwwert d'Begënschtegung en anere Prinzip vun der Mobilitéit erfueren.

Mir hunn en neit Waasserschutzgesetz gemaach, wat och e Lenkungsprinzip ass. Mir hunn eng Klimabank geschaf, déi Ënnerstëtzung a ville Beräicher gemaach huet. Mir hunn zwee Pestizide fir elo verbueden. Haut de Moien am Regierungsrot, mengen ech, ass den neie Pestizideplang opgestallt ginn, wou eng ganz Rei Moossname kommen, fir d'Pestiziden no an no méi andämmen ze kënnen. Mir hunn eng Klo géint d'Weidersubventionéierung vun der Atomenergie gemaach, wat jo och net esou evident ass. Dat hu mir gemaach als Land. Mir hunn d'Subventioune fir Wand- a Solarenergie nei reforméiert an och méi staark geförderd, fir dass dat och méi breet gëtt. An natierlech ass den ëffentleche Verkéier mat zwee Drëttel vun dem Invest méi ënnerstëtzt gi wéi den Individualverkéier, mat engem Drëttel vun deenen Investitiounen.

Dat heescht, mir hunn an deene véier Beräicher, wou de Stat sech soll implizéieren, vill Reformen ugestouss an et kommen do och nach eng ganz Rei vu Reformen. Dofir kann ee scho soen, dass mer souwuel déi nohalteg Prinzipien, déi sozial, déi ekonomesch, awer och déi ekologesch Komponenten an dëser Regierung no vir bruecht hunn.

E puer Wierder zu de Gemengen, well d'Gemenge si jo niewent dem Stat déi zweet ëffentlech Verwaltung. Mir hunn do jo nëmmen zwou Ebenen: de Stat an d'Gemengen. An och do gouf eng ganz wichteg Reform vun dëser Regierung ugepaakt. An ech mengen, dat war d'Reform vun de Gemengefinanzen. Sécherlech gouf se och hei kontrovers diskutéiert, mä ech mengen, dass déi Reform awer och 2018 elo richteg wäert zum Droe kommen, well deen Drëttel vun de Remuneratioune fir d'Enseignanten elo endgülteg fort ass an awer och déi 90 Milliounen, déi zousätzlech vum Stat an d'Gemengekeese komm sinn, zousätzlech de Gemenge wäerten hëllefen.

Aus grénger Siicht war déi Reform méi wéi iwwerfälleg, och wa se vläicht aus Siicht vun e puer Gemengen net esou erkannt ginn ass. Mä firwat fanne mer se wichteg? Well se ebe méi d'Zentralorter ënnerstëtzt an déi och finanziell stäerkt. Aus landesplaneresche Siicht ass et näämlech eng Noutwendegkeet gewiescht, dëst endlech esou ëmzesetzen. Wa mer Wunnen, Aarbecht a Fräizäit wëllen erëm zesummeféieren, an net nëmmen an der Stad Lëtzebuerg, da musse mer déi Zentralorter flächendeckend am ganze Land och entspriechend stäerken. An dëst huet dës Regierung endlech fäerdegbruecht an dat wäert dëst Joer oder d'nächst Joer mam Budget 2018 och voll an der Ëmsetzung sinn.

Ech zitéieren och hei gären en Abschnitt aus dem Budgetsrapport vun der Madamm Elvinger: «Une stratégie cohérente d'aménagement du territoire a fait défaut au Luxembourg pendant des décennies. La concentration de la presque-totalité de l'emploi du pays dans la capitale et la dispersion de la population dans des régions trop éloignées de leur lieu de travail ont mené aux problèmes de trafic connus de nos jours. La modification de la loi concernant l'aménagement du territoire se trouve en la dernière ligne droite et permettra de réaliser les plans sectoriels qui ont pour but une planification cohérente du transport», des espaces verts, «du logement et des zones économiques au Luxembourg.»

E wichtegt Gesetz gouf heimadder ugeschwat, näämlech dat vun der Landesplanung, dat an der leschter Ligne droite ass an dat de Minister Bausch deemnächst hei an der Chamber zesumme mat lech kann diskutéieren - an och hoffentlech eng breet Zoustëmmung fënnt -, fir dat endlech ëmzesetzen.

Well d'Froe stelle sech an déi sinn och haut schonn ugeschwat ginn, näämlech: Wéi ee Lëtzebuerg fir muer wëlle mer? Wou a wéi solle mer eis weiderentwéckelen? Kënne mer eis ekologesch weiderhin en ongebremste Wuesstum leeschten? Wat wëlle mer wéi a wou schützen? A wou a wéi wëlle mer schaffen, wunnen an eis bewegen?

An dat erlaabt mer et awer och, e puer Wierder iwwert dat neit Naturschutzgesetz ze verléieren, wat de Moment an der Ausaarbechtung ass. Mir hunn de leschten Dënschdeg, also gëschter Moien, an der Kommissioun déi lescht Amendementer duerchgeholl. No der Vakanz wäerte mer déi och kënnen an der Kommissioun ofstëmmen an dann un de Statsrot weiderginn. Ech mengen, dass mer do e ganz gutt Gesetz op de Wee kréien, well mer méi e systematescht, koordinéiert, transparent an novollzéibart Gesetz iwwert de Schutz, d'Erhalung an den Neesopbau vun den Ökosystemer hei am Land kréien, wat méi wéi noutwendeg wär an och deemno méi zilführend an eiser Entwécklung vun dem Lëtzebuerger Land wäert sinn.

Dës dräi Beispiller, mengen ech, weise fir mech an d'Richtung vun enger Cohérence des politiques. Éischtens, eng richteg a wichteg Gemengefinanzreform, eng Stäerkung vun den Zentralorter, zesumme mat engem Landesplanungsgesetz mat den néidege Plan-sectoriellen, déi dat wäerte begleeden. An dann natierlech och en transparent an novollzéibart Gesetz iwwert den Ëmgang mat eiser Natur, wat eben dann och wichteg wär, fir dat kënnen ze maachen.

Ech kommen dann nach eng Kéier kuerz zréck op d'Missioune vum Stat. Fir déi Missiounen, déi virdru beschriwwe gi sinn, brauch een natierlech Moyenen. Déi Moyene sinn a waren do. Ech mengen, all déi Virriedner an och meng Kolleegin Viviane Loschetter hunn et ausféierlech kënne beleeën, dass an der Vergaangenheet an och an Zukunft déi Moyene vum Stat ëmmer do waren a sinn.

Et ass och scho gesot ginn: En bon père de famille d'Gestioun vun eise Finanzen ze geréieren, ouni dass déi zukünfteg Generatioune finanziell hypothekéiert ginn, ech mengen, dat kënne mir, zumindest d'Koalitionären, mat engem ganz décke Stëft ënnersträichen. Fir dat awer kënnen ze maachen, brauch ee jo natierlech Moyenen, dat engersäits iwwert d'Steieren an op dër anerer Säit natierlech iwwert d'Scholden. An do stellt sech natierlech dann erëm d'Fro - an dat ass jo och debattéiert ginn -, ob dann déi Scholden elo ze grouss sinn oder eis ze vill hypothekéieren.

Ech mengen, et sollt een et awer nach eng Kéier widderhuelen: Dës Scholde ware kee Selbstzweck. Déi sinn net einfach do, wéi gesot ginn ass, fir an d'Vakanz ze goen. Nee, déi si gemaach ginn, fir wichteg an noutwendeg Investitiounen an d'Zukunft vun dësem Land kënnen ze maachen, Investitiounen, wou mer och am Retard waren, insbesondere an der Mobilitéit. An dat weist sech jo, dass mer do nach e ganz groussen Nohuelbedarf hunn. Dofir mengen ech, dass déi Scholden, déi mer dann haut hunn, och tragbar si fir dëst Land. An et ass scho gesot ginn: Wa mer de prozentuale Scholdenundeel vun eisem BIP huelen, huet dee sech stabiliséiert, en ass souguer liicht erofgaangen a mir si wäit ewech, fir déi Grenz vun 30% ze erreechen. Dofir mengen ech, ass dat alles aneschters wéi eng falsch Gestioun vun eisen ëffentleche Finanzen.

An da muss een awer och déi Vergaangenheet effektiv kucken an och soen, wéi et längerfristeg weidergeet. An do kann ech nëmmen dat ënnersträichen, wat haut de Moien den Här Bodry gesot huet: Et soll een effektiv an d'Vergaangenheet kucke goen. An dat hate mir an eisem Rapport 2015 och gemaach. Mir hunn näämlech all eis Diagrammer vun 2000 u lafe gelooss. An do huet een da ganz kloer erausfonnt, dass 2003 an 2004 déi gréisste Statsdefiziter waren. An dëst insbesondere duerch eng Steierreform, déi och deemools gemaach ginn ass, wou keng 500 Milliounen - wéi dës Kéier elo vläicht d'nächst Joer, virsiichteg gerechent vum Finanzministère - ze erwaarde waren, mä deemools goufen zwou Milliarden ausgedeelt, eng fir d'Leit an eng fir d'Betriber.

Ech mengen, dat soll een net vergiessen. An dofir mengen ech, dass, an ech ginn och dem Här Bodry recht, et e Strukturproblem hei am Land ka sinn, an dat hu mer och an eisem Budgetsrapport vun 2015 beschriwwen, dass et natierlech mam Modell Lëtzebuerg ze dinn huet, mat der Kreatioun vu villen Aarbechtsplazen. An dat soll een och entspriechend dann debattéieren, wa mer eis déi néideg Zäit huelen. A mir mussen doriwwer debattéieren. Et ass schonn e puermol gesot ginn.

Mir sollen eis awer och net ëmmer esou schlechtrieden. Dofir soll een och dann nach eng Kéier déi Ratingagencen... Et kann een dervun halen, wat ee wëllt, awer d'Welt ass de Moment esou geregelt an och esou jugéiert. A wann déi eis alleguerten ëmmer erëm den Triple-A nei ginn, denken ech, dass mer awer net esou schlecht leien.

Här President, Dir Dammen an Hären, ech kommen dann zu deene fënnef Punkten, déi ech nach eng Kéier wollt kuerz ervirsträichen.

Dat sinn éischtens d'Waasser an d'Ofwaasser, d'Loft an de Buedem: also eis Grondlage vun eisem Liewen. A wann ee kuckt, wou een ugefaangen huet, wou mer virun dräi, véier Joer, 2013, iwwerholl hunn, kann ee soen, dass et am Waasser alles aneschters wéi roseg war.

Éischtens hu mer direkt mussen eng Strof bezuelen op Bréissel, well mer en enorme Retard an de Kläranlagen haten. Nach haut musse mer all Dag 2.200 Euro op Bréissel schécken. Dofir war et méi wéi noutwendeg, dass do Politicken och deementspriechend gemaach goufen, fir dass mer dee Retard endlech opgeholl hunn. An ech mengen, souwäit ech weess, misste mer dat awer 2019 dann elo gepackt hunn, dass mer déi Suen net méi brauchen op Bréissel ze iwwerweisen.

Mir hunn eng ganz Rei Saache beim Nohuelbedarf gemaach, insbesondere bei de Kläranlagen. 2016 hate mer 85 Milliounen an dee Fong gemaach, 2017 99. An dëst Joer wäerten der nach eng Kéier 97 dragemaach ginn. Eleng d'Regierung mécht dat net. Do brauche mer d'Gemenge mat am Boot. An do brauche mer d'Syndikater, déi eng ganz Wichteg Roll do spillen. Dat wëll ech awer och hei betounen, well ouni déi léisst dat sech net ëmsetzen.

Ech sinn och frou, dass endlech déi zweet Kläranlag op der Musel och esou lues an d'Phase finale kënnt. Och do stinn näämlech 4,5 Milliounen am Budget fir 2018, fir dass och déi zweet Kläranlag endlech op der Musel ka gemaach ginn.

A wat ganz wichteg ass, dat sinn awer och déi Moossnamen, déi mat dem neie Waassergesetz komm sinn. Dat ass den Héichwaasserschutz. Ech mengen, de Moment schneit et dobaussen. Gëschter huet et geschneit. Ech hunn e bëssen d'Gefill, ech hoffen et net, awer dëst kann e Wanter ginn, wou mer erëm méi wäerte mam Héichwaasser geplot ginn. An insbesondere op der Musel wësse mer, wann d'Musel da kënnt bei deem Schnéi a bei deem Reen, da gesäit et net esou roseg aus. Dofir ass de Schutz e ganz wichtege Punkt, an net nëmmen op der Musel. An dat hu mer jo gesinn, duerch de Klimawandel kommen déi kuerzfristeg staark Reefäll, déi zu ganz dramatesche Situatioune kënne féieren.

An dofir soll een dat, och wann d'Waasser-

wirtschaftsamt ëmmer bei de Bauprojeten e bëssen an de Féiss steet, net op d'liicht Schëller huelen, wa Regenüberlaufbecke geplangt sinn. Well dat ass e Schutz - net wéinst dem Waasser oder fir de Projet ze verhënneren -, et ass e Schutz fir eis Mënschen alleguerten! Dofir sinn déi Projete méi wéi wichteg, dass déi och an Harmonie, zesummen natierlech mam Promoteur, gekuckt ginn, awer dass een dat net op d'liicht Schëller hëlt.

Och eng Rei Waasserschutzgebidder sinn endlech ausgewise ginn. Am Summer sinn der nach 27 an d'Prozedur gaangen. Ech denken, dat ass eppes Wichteges, wat endlech komm ass.

Den zweete Punkt war d'Mobilitéit. Ech mengen, mir kréie muer de Mëtten d'Geleeënheet, nach eng Kéier iwwert d'Mobilitéit ze schwätzen. Mä ee Punkt wëll ech awer trotzdeem nach eng Kéier ervirhiewen: Dat ass, dass effektiv den Zwee-Drëttel-/Een-Drëttel-Prinzip ginn ass. Dat heescht, et ass e Mentalitéitswiessel och an eiser budgetärer Form komm, dass mer d'ëffentlech Finanze méi an den ëffentlechen Transport stiechen.

Elo musse mer et natierlech fäerdegbréngen, dass mer dee Mentalitéitswiessel och bei d'Leit kréien, dass mer d'Leit natierlech bei d'Ugebuet vun dem ëffentlechen Transport kréien, fir dass mer dann endlech deem Zil méi no kommen, fir deen „modal split" kënnen ze erreechen. Well mir haten d'Méiglechkeet elo an der Kommissioun, dass mer d'Enquête Luxmobil 2017 virgestallt kritt hu vum Nohaltegkeetsminister, fir en vue vun der Virbereedung vum MoDu 2.0 ze kucken, wéi et zukünfteg weidergeet. Et ass jo och nach eng Debatt am Abrëll hei virgesinn, fir dass de Minister dat dann ebe kann 2018 am Mee, mengen ech, hei presentéieren.

Vläicht d'Zuelen: 2012 beim MoDu 1 ass gesot ginn, bis 2020 misste 56% an den Autoe sinn, 19% Bus an Zuch a 25% eben déi Mobilité douce, dat ass de Vëlo an d'Zefoussgoen. Haut si mer awer nach ëmmer mat 69% beim Auto, 17% bei Bus an Zuch an nëmme 14% bei der Mobilité douce. Dat heescht, d'Erausfuerderung ass nach ëmmer grouss. Dat heescht, mir mussen nach eng Schëpp zouleeën, mä ouni Mentalitéitswandel wäerte mer et net packen. Dofir, wann d'Ugebot stëmmt, sinn ech och sécher, dass d'Leit dee Mentalitéitswiessel wäerte matgoen.

Eppes, wat ännert, ass natierlech de Prinzip vun de Pôle-d'échangen. An de Sonnden hate mer jo d'Chance, e bësse wéi haut mam Wieder, am Schnéistuerm en éischte Pôle d'échange kënnen anzeweien, wou eben de Funiculaire uewen ukënnt, fir dann eriwwer op den Tram ze goen. An dat ass de Prinzip vun der zukünfteger Mobilitéit: dass net méi dat eenzegt Gefier am Mëttelpunkt steet, mä d'Mobilitéit a senger Ganzheetlechkeet. Dat heescht, et geet ze Fouss un an dat hält herno och erëm ze Fouss op, an dotëschent sinn ënnerschiddlech Mobilitéitsmoyenen.

An et ass dat, wat zukünfteg hei zu Lëtzebuerg wäert ausgebaut ginn. An et ass och dat, wat och an den Zuelen, déi haut scho genannt gi sinn, sief et an den Zuch, sief et an d'Park & Riden, sief et an den Tram a sief et och an d'Autobunnen ze investéieren ass, fir deen „modal split" dann elo endlech och kënnen ze erreechen.

Et ass och iwwert d'Sozialleeschtunge geschwat ginn. Ech hunn elo net vill Zuele genannt. Ech wëll der awer hei einfach e puer nennen:

Dat ass de Chèque-service, deen zum Beispill vun 2017 vu 110 Milliounen op 160 Millioune praktesch, oder 156 Milliounen, an d'Luucht gaangen ass.

D'Hëllefstellung an deem Beräich fir d'Gemengen ass och op 126 Millioune fir d'nächst Joer festgehale ginn.

Et sinn nach zousätzlech ëm 79 Millioune fir d'Education an den Accueil fir d'Kanner an de Gemengen derbäikomm.

Ech mengen, d'Besoins spécifiques fir d'Mobilité réduite sinn natierlech och an d'Luucht gaangen.

D'Allocation de vie chère ass nach eng Kéier diskutéiert ginn, nach eng Kéier mat 27 Milliounen (veuillez lire: 37 Milliounen).

An dann ass virdrun och schonn dervu geschwat ginn: D'Hëllefstellung fir den RMG respektiv deen neie REVIS ass op 178 Milliounen an d'Luucht gaangen.

Dat sinn Zuelen, déi awer weisen, dass mer de soziale Gedanken hei zu Lëtzebuerg an och d'Wichtegkeet vun deenen Hëllefstellungen an de Vierdergrond gestallt hunn.

E véierte Punkt - bon, dat ass e bësse mäi Steckenpferd -, ouni wëllen awer ze vill déif op déi Problematik anzegoen, dat sinn de Klima, d'Energie an d'nohaltegt Bauen. Ech mengen, mir sinn déi lescht Joren e Stéck no vir komm. Alles hu mer nach net erreecht. Ech mengen, mir hunn eng Stabiliséierung fonnt, voire dass mer erofgaange si mat den CO_2-Ausstéiss par rapport zu der Trajectoire, déi mer sollten erreechen.

Mir hunn d'Effizienz bei der Energieversuergung gesteigert. Mir hunn d'Verduebelung vun den erneierbaren Energië fäerdegbruecht, insbesondere vun der Wandenergie, déi innerhalb vun dräi Joer vu 60 Megawatt op 120 Megawatt an d'Luucht gaangen ass. Et gesäit ee se mëttlerweil. An ech mengen, et ass och wichteg, dass mer se gesinn, dass mer wëssen, wou d'Energie muss hierkommen, well den Energieverbrauch hei zu Lëtzebuerg awer nach ëmmer vill ze héich ass.

Mir hunn eng Klimabank gemaach, eng Klimabank, wou mer eng ganz Rei vun Aidë gemaach hunn an déi och sozial gestaffelt hunn. Och wann een déi eng oder déi aner Moossnam nach kann e bëssen ausweiten, esou ass et awer wichteg, dass dat bei de Leit ukënnt an dass och d'Leit déi néideg Renovatiounen an hiren Haiser kënne maachen.

Et ass vum „consumer" geschwat ginn, dee muer zum „prosumer" soll ginn. Wat heescht dat? Ma näischt aneschters, wéi dass deen Eenzelnen zum Energieproduzent gëtt. Mir maache souzesoen eng Demokratiséierung vun der Energieversuergung. Jiddwereen, deen e Verbraucher ass, gëtt och zum Produzent. An ech mengen, et ass dat, wat spannend gëtt.

Also, eis CO_2-Emissioune sinn „on track", wéi de Camille Gira, eise Statssekretär, gären hei seet. An der Vergaangenheet, bei där éischter Period, hu mer nach mussen nokafen, well de Retard einfach ze grouss war a well et laang brauch, bis d'Klimapolitik och bei de Leit ukënnt, och matgeholl gëtt. Dofir kann een do soen, dass déi viregt Regierunge wuel och an deem Beräich geschafft hunn, mä awer net an deem Mooss ukomm sinn.

Dës Kéier brauche mer an der zweeter Period näischt ze kafen. Dat heescht awer net, dass mer eis a rouege Gewässer befannen, well elo kënnt d'Aarbecht eréischt op eis duer, well zukünfteg gesäit et nach net esou roseg aus. 2030 musse mer minus 40% erreechen. A wa mer d'Klimaziler vu Paräis eescht wëllen huelen - a mir wëllen all eng dekarboniséiert Gesellschaft hunn -, da musse mer bis 2050 op minus 80% bis minus 95% erofgoen.

Vläicht och nach e Wuert zum Tanktourismus, et ass virdru kuerz ernimmt ginn. Jo, et kann een et vergläiche mat der TVA vun dem elektroneschen Handel: dass dës eis och wäert eng Kéier erausbriechen. Et muss een awer soen, dass dës Regierung et déi éischte Kéier fäerdegbruecht huet, éischtens emol eng Etüd an d'Liewen ze ruffen, déi elo um Dësch läit a wou en Aarbechtsgrupp am Ëmweltministère an am Finanzministère dru schafft. An esou wéi et och an der Press ze liese war, an dat huet jo och jiddweree kënne liesen, wäerten de Finanzminister an d'Ëmweltministesch eng Rei vu Proposen am Fréijoer maachen. Dat heescht, dës Regierung schwätzt net vun eppes, mä si handelt a si paakt et un. A si probéiert dann och, Proposen am Sënn vun enger Nohaltegkeet ze proposéieren.

M. Marco Schank *(CSV)*.- Dat heescht, déi Jointe kënnt och elo?

M. Henri Kox *(déi gréng)*.- Dat wäert scho kommen.

Dee fënnefte Punkt, dat ass dee leschte Punkt, op deen ech nach hei wéilt agoen. Dat sinn déi gréng Finanzen an der grénger wirtschaftlecher Entwécklung. An eiser Beméiung, d'Klimaziler ze erreechen, huet och de Finanzsecteur eng wichteg Roll. Och hei goufe scho wichteg Schrëtt an déi richteg Richtung gemaach. An dëst, ech hunn et scho virdru gesot, freet och de Finanzminister, well et ass schonn aussergewéinlech, dass e Finanzminister op eng Klimakonferenz kënnt, fir ebe grad déi Klimaschutzpoliticken am Finanzberäich ze presentéieren. An ech hat d'Chance, och kënnen do derbäi ze sinn, näämlech bei der Presentatioun vun deenen eenzelne Moossnamen, déi Lëtzebuerg an deem Beräich mëttlerweil presentéiert huet. An dat war zu Bonn op der Klimakonferenz vun der COP23.

Lëtzebuerg huet sech mëttlerweil an deem Beräich och en Numm gemaach. Ech mengen, 45% vun den Ëmweltstrategiefongen a 57% vun de soziale Strategiefonge gi mëttlerweil hei op der Bourse gehandelt. Ech mengen, dass och Betriber oder Regierungen oder Investore sech hei zu Lëtzebuerg duerchaus kënnen ëmkucken, well speziell fir d'Klimakonferenz vu Bonn ass vu Luxembourg for Finance eng Broschür opgeluecht ginn, fir déi eenzel Moossnamen och kënne propper duerzestellen. An et ass e flott Instrument och a Richtung vun de Finanzen, dass d'Finanzen och de Wee mataschloen, well soss kréie mer de Klimawandel an där Richtung net gemaach.

Jo, mir ginn an déi richteg Richtung. Bon, et kann een dann och vun e bësse méi Kohärenz schwätzen. Mir si vun den ONGen…, oder besser gesot, d'Regierung ass jo och vun den ONGen e bëssen ugedriwwe ginn, fir och an de Fonge vläicht méi eng ekologesch Komponent mat eranzekréien, sief et am Pensiounsfong oder sief et och an eisem Fonds souverain intergénérationnel.

An och do hunn déi zwee zoustänneg Ministeren, zumindest bei där Pressekonferenz, déi da virun dem Ministère war, sech agelooss, fir dat eescht ze huelen, fir awer och deen Dossier an déi richteg Richtung kënne weiderzëentwéckelen.

Dann e puer Wuert zur grénger wirtschaftlecher Entwécklung. Ech mengen, dass mer eis do och net genuch zougestinn an och heiansdo ze bescheide sinn, well mir hunn der eng Rei, insbesondere an de klengen a mëttelstännesche Betriber, déi ganz innovativ sinn an déi och eng ganz Rei wichteg Projete gemaach hunn.

Dat huet mat Fuerschung an Entwécklung ze dinn. De Franz Fayot, mäi Virriedner, huet et virdru gesot. En huet och wëlle méi op d'Grondlagefuerschung agoen, déi ganz wichteg ass. An ech wëll awer och hei iwwert den Domän vun der direkter Applikatioun vun dräi Betriber schwätzen, déi, ech mengen, mëttlerweil e bëssen e Spigelbild ginn, wat sech an deem Domän awer hei zu Lëtzebuerg alles deet. An et ass erstaunlech, wat do awer erauskënnt. Ech hat d'Chance, och bei deene Präisiwwerreechunge jeeweils derbäi ze sinn.

Ech wëll och direkt mat deem éischten ufänken. Dat ass de Prix vun der Handwierkerkummer, iwwert d'Innovatioun näämlech. An dat ass den Holzbaubetrib Annen, deen e Produkt presentéiert huet, fir gréisser Konstruktiounen, gréisser Hale kënnen opzeriichte mat modulären Elementer, ouni dass eng Schrauf, nach dass en Nol ugewannt gëtt, näämlech am moduläre System. Et kann een et ofbauen a muer erëm op enger anerer Plaz opriichten. Dat nennt een „circular economy" an dat gëtt et haut schonn hei am Land. Mir schwätzen net nëmmen iwwer Rifkin, mä mir handelen haut schonn an et ass scho präsent do.

En zweete Betrib, deen huet mech nach méi iwwerrascht. An do war ech bei der Fedil bei dem Prix de l'Environnement. An dat war d'Entreprise Robin. Dat sinn déi, déi d'Faarwen do produzéieren. An déi hunn en neie Läinueleg presentéiert, e Läinueleg, wou d'Matière première aus dem Land kënnt. E Läinueleg, deen hei zu Lëtzebuerg hiergestallt gëtt, dee vu Baueren an enger Waasserschutzzon hiergestallt gëtt. An dee Produit gëtt och gläichzäiteg ouni toxesch Metaller gefäerdegt an en ass souguer nach waasserléislech.

Et ass wierklech en innovative Projet, deen hei zu Lëtzebuerg produzéiert gëtt a wou direkt Win-win-win-Situatiounen - dräimol „win" - bestinn: de Bauer, deen an engem Betrib an enger Waasserschutzzon schafft an dobäi dann och gläichzäiteg Mehrwäert ka schafen, och d'„circular economy". An natierlech: Hei ass et nëmme gaangen, well och d'Agriculture, d'Landwirtschaftskummer, an awer och d'Services des eaux matgeschafft hunn, fir dee Betrib kënnen ëmzesetzen.

Dann hunn ech awer och nach en drëtte Betrib, deen ass nach méi interessant, hunn ech fonnt. Dat ass e Betrib, dee sech Ama Mundu Technologies nennt. Dat ass eng Start-up, där hiren Numm fir d'Anlag och ganz speziell ass: „Eco2GÜLLE". Dat heescht, et ass eng mobill Kläranlag, déi et awer fäerdegbréngt, d'Substrat, wat an enger Kläranlag ass, esou ze trennen, dass d'Feststoffer, d'Substrater, kënnen ewechgeholl ginn an dass d'Waasser recycléiert erëm ka gebraucht ginn. An dat ass e Betrib, deen insbesondere zum Beispill bei der Kielener Biogasanlag schafft, fir eben d'Flëssegkeet aus deem Substrat aus enger Biogasanlag erauszehuelen.

Ech wëll domadder nëmme weisen, dass mer Betriber hei an deem Land hunn, déi scho ganz wäit innovativ do virgaange sinn an déi wichteg sinn an där Entwécklung, wa mer iwwert de Rifkin oder d'Weiderentwécklung vun eisem Land schwätzen, dass déi och hei präsent sinn an dësem Land.

A wann een u Google denkt, ouni nach weider wëlle vu Google elo ze schwätzen: Wann ee sech iwwerleet, dass d'Waasser vun enger Luxlait kéint iwwer esou e Betrib mat enger mobiller Kläranlag genotzt ginn a recycléiert Waasser fir eng weider Killung kéint genotzt ginn, dann hätte mer wierklech en nohaltege Prinzip do erabruecht.

Firwat wollt ech déi Betriber hei speziell nach eng Kéier ernimmen? Dat kënnt net vun ongefëier. Och an eisem Budget stinn eng ganz Rei vu Moossnamen, déi dohinnerzilen, fir déi Betriber speziell ze ënnersträichen. A virdrun ass et schonn iwwert d'Fuerschung gaangen: Och de Wirtschaftsministère huet an deem Beräich eng ganz Rei vun Aiden, fir deene Betriber entgéintzekommen.

A mir hunn eis mëttlerweil ganz gutt opgestallt. Et ass virdru vun den... Wat hu mer vu Ressourcen? Mir hunn der net vill. Mir hu keng natierlech Ressourcen, mir hunn déi am Kapp. An dofir ass et wichteg, dass mer mëttlerweil eng Heemecht gi si fir Start-uppen.

Mir hu mëttlerweil eng ganz Rei vu Moossnamen a Betriber a vun Initiativen erreecht. Esou ass am Wirtschaftsministère 2016 den Digital Tech Fund gemaach ginn, deen a sech Luxinnovation mat Programmer vu Fit 4 Start fir d'Start-uppe regroupéiert. Et ass en Netzwierk vun InnoHub Lëtzebuerg kreéiert ginn. Et ass e Programm BEE CREATIVE gemaach ginn, et ass Fit 4 Entrepreneurship. Et sinn eng ganz Rei vu Moossnamen an deem Beräich ergraff ginn, déi net vun näischt kommen. An d'Resultat, mengen ech, weist sech haut an enger ganzer Rei vu Betriber.

An dat gëtt mer awer d'Geleeënheet, dann natierlech och iwwer ee Projet kënnen ze schwätzen, dat ass de 1535° zu Déifferdeng, wat e Beispill ass vu grad dësen Initiativen, wou et wahnsinneg ass. A wann een d'Broschür kuckt, wat de Locataire ausmécht, esou steet do iwwert dee Start-up-Betrib, deen an esou engem Betrib ënnerwee ass: «(…) c'est faire partie d'un concept innovant, interactif et multi-disciplinaire. C'est l'opportunité au quotidien de prendre part à un projet humain, créatif, social et durable.» Et ass dat, wat mer och wëllen hei am Land erreechen, näämlech déi kreativ, sozial, awer och durabel Entwécklung.

Ech kommen dann net zum Schluss, Här President, Dir Dammen an Hären, ouni awer een Zitat nach aus engem Interview virzeliesen, wat ech kuerz no der COP23 vu Bonn, der Klimakonferenz, konnt liesen, näämlech dat vum Bertrand Piccard, deen ech och perséinlech konnt kenneléieren.

An e schreift an enger Lëtzebuerger Zeitung, dem „Tageblatt", fir keen ze nennen: „Luxemburg hat es stets geschafft, durchzustarten. Luxemburg hat immer Innovationen geschaffen. Das fasziniert mich. Denn heute seid ihr nicht nur dabei, euch vom Stahl oder von der Kohle weiterzuentwickeln, sondern auch gegenüber den traditionellen Finanzen, auf denen der Reichtum Luxemburgs basiert. Ihr geht noch weiter, mit neuen finanziellen Produkten wie jene der grünen Finanzen (veuillez lire: der grünen Wirtschaft), oder besser gesagt, jenen der sauberen Wirtschaft."

Ech mengen, dat kënne mer nëmmen ënnersträichen, an et ass dat, wat mer probéieren an deene Prozesser, déi dës Regierung ugestouss huet, och weiderhin ze entwéckelen.

Dës Regierung huet deemno a ville Beräicher d'Richtung uginn. Et mierkt een elo schonns den Ënnerscheed. Et gëtt awer nach ëmmer vill ze schaffen. Och d'nächst Joer maache mir keng Paus. Et gëtt voll a ganz nach weider geschafft, fir d'Wuel vum Land, vun de Leit a vun der Ëmwelt, fir eng nohalteg Entwécklung vun eisem Lëtzebuerger Land ze garantéieren.

Mir mussen eis dofir d'Fro vum „Wéi?" vläicht stellen, och net alles huelen, wat vläicht geet. Mir mussen eis enger breet gefouerter ëffentlecher Debatt stellen, fir eise Wuesstum no nohaltege Kritären ze steieren. Dëst féiert derzou, dass mer eis geziilt a verträäglech entwéckele mussen, fir den zukünftege Generatiounen och den néidegen Handlungsspillraum ze iwwerloossen.

An ech wëll mat engem Zitat schléissen - an ech soen elo scho Merci -: „Mir hunn dës Welt net vun eisen Eltere geierft, mir hu se just vun eise Kanner geléint."

Merci.

Plusieurs voix.- Très bien!

M. Mars Di Bartolomeo, *Président*.- Merci och dem Här Kox. An d'Wuert huet elo den Här Marc Spautz.

Une voix.- Très bien!

M. Mars Di Bartolomeo, *Président*.- Här Spautz.

M. Marc Spautz *(CSV)*.- Merci, Här President. Här President, léif Kolleeginnen a Kolleegen, erlaabt mer, ganz am Ufank op verschidden Äusserungen anzegoen, déi am Laf vum Dag gemaach gi sinn.

Fir d'Alleréischt wëll ech der Rapportrice Merci soe fir hire Rapport. Ech muss awer gläichzäiteg

Chambre des Députés

Compte rendu officiel

Supplément commun aux quotidiens:
Luxemburger Wort, Tageblatt, Lëtzebuerger Journal,
Zeitung vum Lëtzebuerger Vollek

Contenu rédactionnel:
Service du compte rendu de la Chambre des Députés
Service des relations publiques de la Chambre des Députés
Tél. 466 966-1

Conception, saisie de texte et mise en page:
Polygraphic SA, Esch-sur-Alzette

Concept et coordination générale:
BRAIN & MORE, agence en communication, Luxembourg

Imprimeries:
Saint-Paul Luxembourg SA 2, rue Christophe Plantin L-2988 Luxembourg
Editpress SA 44, rue du Canal L-4050 Esch-sur-Alzette

soen: Bei hirem mëndleche Rapport gëschter Mëtten hat se eppes vergiess. Si hat dat da vläicht net an hir Ried geschriwwen. Si huet do gesot, dass am Fong den Här Juncker ëmmer eng gratis Kannerbetreiung gefuerdert hätt, awer ni eppes gemaach hätt, an da soll dës Regierung dann elo endlech 20 Gratisstonnen agefouert hunn.

Ech wëll just soen, dass dat falsch ass, well näämlech schonn den 1. Mäerz 2009 Gratisstonnen do waren. An den Här Bodry ka sech sécherlech dorun erënneren, well hien och deemools schonn derbäi war, dass wéi den 1. Mäerz 2009 de Chèque-service agefouert ginn ass, dass een dräi Gratisstonnen d'Woch kritt huet an dass een an der Vakanz méi Stonnen hat an dass een an der Summervakanz souguer konnt wärend véier Wochen dovu profitéieren. An deenen anere Schoulvakanze waren et 25 Stonnen d'Woch, déi all Mënsch gratis hat.

Also ass et net, dass d'Rad elo ganz nei erfonnt ginn ass, mä dass dat schonn eppes ass, wat do war. An et ass just dat déi Remarque, déi ech wollt maachen, well d'Madamm Elvinger gëschter esou gemaach huet, wéi wann dat eng nei Erfindung vun dëser Regierung wier. Also, dat mam Gratis ass et och du scho ginn.

(Interruption par Mme Viviane Loschetter)

D'Madamm Jacobs, Madamm Loschetter, war Familljeministesch.

Dann en anere Punkt dozou, deen ech awer och nach wollt ënnersträichen: Dat ass deemools ofgeschaaft ginn 2012. Den Här Bodry hat och schonn e puermol op 2012 higewisen, wéi opgrond vun der ekonomescher Situatioun vum Lëtzebuerger Land verschidde Spuermesurë getraff gi sinn. An dat do war eng vun deene Spuermesuren, déi 2012 gemaach gi sinn, wou jo och duerno d'Méiglechkeet gewiescht wier, fir dat och schonn... Ech wëll elo net hei Kritik üben, mä et hätt een et och schonn duerno, nodeem sech d'Situatioun gebessert hat, kënne réckgängeg maachen. Dat just fir drun ze erënneren, dass et keng nei Erfindung war, mä dass et dovun en Deel scho ginn ass.

Da wollt ech och drun erënneren, beim Congé parental, wou Leit heibannen - dat war awer net d'Madamm Elvinger - gesot hunn, d'CSV wier ëmmer dergéint gewiescht an hätt keng aner Alternative bruecht: Och d'Madamm Hetto hat Propositioune gemaach, fir de Congé parental aneschters ze gestalten, wou mer net geschwat hu vum Montant, deen et a Sue ginn ass, mä a méi Zäit, mat méi Stonnen.

Dat ass souwuel an der zoustänneger Kommissioun beschwat gi wéi och heibannen am Plenum. Dofir ass et also net richteg, fir elo ze soen, do hätt d'CSV kee Wuert derzou gesot an d'CSV wier och net mat Alternative komm. Dass déi net zréckbehale gi sinn, dat ass natierlech ëmmer d'Recht vun der politescher Majoritéit, mä et ass awer falsch, fir dann no baussen ze soen, dass d'CSV an deene Punkten iwwerhaapt keng Alternative bruecht hätt an och näischt aneschters op den Dësch geluecht hätt.

Une voix.- Très bien!

M. Marc Spautz *(CSV)*.- Et sinn och verschidde Kolleegen, déi haut de Mëtteg vill iwwert de REVIS geschwat hunn. Ech mengen, dass de REVIS e ganz wichtegen an noutwendege Projet ass fir d'Lëtzebuerger Land, dass mer dee brauchen, dass dat näischt ass mat der Strenz, mä dass dat eppes ass, wat 1986 agefouert ginn ass, fir de Leit ze hëllefen, déi an enger schlechter Situatioun sinn.

Et ass am Fong esou, mengen ech, dass mer eis alleguerten, wéi mer heibanne sinn, freeë géifen, wa mer dat net bräichten, well mer dann näämlech keng Leit hätten, déi an där Situatioun sinn. Mä nach ass de REVIS net do. E war zwar geplangt fir op den 1. Januar, mä menges Wëssens huet de Conseil d'État bis elo nach ëmmer keen Avis zu deenen Amendementen ofginn, déi d'Regierung an der Summervakanz gemaach huet, soudass et de Moment schwiereg ass, schonn am Detail driwwer ze schwätzen, obwuel verschidde Kolleegen dat gemaach hunn.

Et géif och an der entspriechender Enveloppe, déi den Här Finanzminister hannerluecht hat, ëm 15,9 Milliounen eropgoen. Mä et muss een elo natierlech ofwaarden, wéini et kënnt. Kënnt et fir den 1. Abrëll? Kënnt et fir den 1. Juni? Kënnt et fir den 1. September? Soudass dat jo dann och am Prorata aneschters wäert ausgoen.

Ech kéint och nach do eppes zum Mindestloun soen, mä ech konnt elo leider de Communiqué vun der Regierung net bis zum Schluss liesen, well ech hunn héieren, dass de Statsminister sech haut nom Regierungsrot zum Mindestloun geäussert hätt, dass do d'Regierung driwwer geschwat hätt. Ech weess awer elo net wat.

Dofir soen ech dann elo nëmmen deen ee Punkt: dass et awer wichteg ass - den Här Bodry huet et ënnerstrach, mäi Kolleeg, de Gilles Roth, huet et ënnerstrach -, dass mer doriwwer diskutéieren. A mir sollen net iwwert de Brutto schwätzen, mä virun allem iwwert den Netto, well et do beim Netto ganz wichteg ass, wat d'Leit an der Tut behalen, an et och wichteg ass bei deem Netto, wat domat erauskënnt. Well mat där Zomm, déi et de Moment gëtt, ob dat de qualifizéierten oder net qualifizéierte Mindestloun ass, ass et bei deene Liewensbedingungen a bei deene Präisser, déi mer hei zu Lëtzebuerg hunn, ganz schwéier.

Ech wollt dann och nach bäifügen: Et ass gesot ginn, mir hu 15 Milliarden Ausgaben. Et ginn Investissementer gemaach vun 2,4 Milliarden. Dat wier eng hallef Milliard weider wéi 2013. Dat hu Kolleegen heibanne gesot, wat och richteg ass. Et brauch ee just am Budget nozeliesen.

Mä eppes, wat mech géif interesséieren, an do huet bestëmmt den Här Finanzminister d'Äntwert drop: Mir schwätzen all Joer vun 1,6, 1,8, 2,1, 2,4 Milliarden - et ginn der all Joers weider -, déi mer investéieren. Ech fannen dat och gutt esou. Et ass wichteg, dass investéiert gëtt, well dat ass en Zeechen, dass eis Ekonomie dréint. Mä et géif mech emol eng Kéier interesséieren, wivill vun deenen Investissementer, déi mer an de Budget aschreiwen, mer fäerdegbréngen, pro Joer dann och ze maachen.

Ech ka mech emol erënneren un eng Zäit, du stoungen 1,6 Milliarden am Budget. Do hu mer et awer knapps gepackt. An den Alex Bodry ka sech och nach dorun erënneren. Wa mer dann 1,2 oder 1,3 gedréit kritt hunn, well d'Ekonomie et net gepackt huet, fir déi 1,6 ze maachen, géif et mech elo interesséieren, wéi elo d'Verhältnis ass vun deene leschte Joren, vun deenen 2,1, vun deenen 2,3 Milliarden, déi mer aschreiwen, wivill mer dann och d'nächst Joer wierklech kënnen an d'Ekonomie erapompelen oder wivill vun deenen 2,3 Milliarden do gebraucht ginn.

Wann ech dat hei un de Finanzminister geriicht soen, weess ech och, dass dat bei deene Gemengemammen a -pappen, déi heibanne sëtzen, do äänlech ass: Wann s de vun deenen Invester schwätz, déi s de an de Budgete méchs, kriss de se nach laang net alleguerten an deem Joer verschafft, wou s de se drasetz.

Dofir géif et mech awer och interesséieren, Här Finanzminister, dass Der eis kéint soen, bei wivill vun deene Suen, déi mer elo aschreiwen, da wierklech och d'Chance besteet, dass se ëmgesat ginn, a wivill och eis Ekonomie packt, fir vun deenen 2,3 Milliarde kënnen ëmzesetzen. Ech ka mech näämlech u Budgetsavisen erënneren, déi komm sinn, wou ëmmer drop opmierksam gemaach ginn ass, dass et keng Plusvalue fir d'Lëtzebuerger Ekonomie wier, wa mer d'Halschent vun deenen Investissementer, déi mer géife maachen, net kéinten a Lëtzebuerg un d'Dréie kréien, mä dass mer déi géifen un auslännesch Betriber ofginn. Dofir just aus Virwëtz: Et wier do awer och sécherlech interessant ze wëssen, wivill vun deenen 2,3 Milliarde mer dann och elo abruecht kréien.

Da gëtt och vun den absolutten Zuele geschwat. De Statsminister - dat hunn ech am Titel gelies - huet de Budget haut kommentéiert, och nom Conseil de Gouvernement. Ech hätt am Fong léiwer gehat, e wier heibanne gewiescht an en hätt en heibanne kommentéiert, wéi elo virun der Press: Et géif dem Land besser goe wéi 2013 an et géif och de Finanze besser goe wéi 2013.

Wann ech d'Chifferen an absolutten Zuele kucken, da muss een awer feststellen, wa mer iwwert d'Schold schwätzen... An do geet et jo dann drëm, aus wat fir engem Bléckwénkel mer déi absolutt Zuele kucken: Kucke mer déi a Prozentsätz? Kucke mer se an der Zomm? Oder a wat fir engem Punkt maache mer dat?

Dass do sécherlech d'Saachen aneschters si wéi 2013, dat wëll ech hoffen, well mat esou engem Wirtschaftswuesstum, wéi mer e säit 2013 haten, wier et jo awer och net gutt, wann net all Zuel besser wier. Mä op alle Fall, déi vun der Statsschold an absolutten Zuelen, do ass et net vill aneschters, wéi dat bis elo de Fall war.

An ech wëll och do ënnersträichen, well Der de Moie schonn eppes hei gesot hutt, d'CSV huet ni gesot: „Mir wëllen net investéieren." Och mir wëllen investéieren! Mir hunn eis just d'Fro gestallt, a wat fir ee Volet een investéiert a wat fir e Wuesstumsmodell ee wëllt an ee brauch.

Wann een näämlech net investéiert, kritt een e sozialen Defizit. Dat huet e sozialistesche Politiker dës Woch um Radio gesot. Wann een net investéiert, dat ass geféierlech fir de Lëtzebuerger Sozialstat. An ech ginn em 100%eg recht, mä et ass awer och e Fakt, an do brauch ee just de Rapport «Travail et Cohésion sociale» vum Oktober 2017 ze kucken - ech muss en nach esou oft nennen, ech kommen nach e puermol drop zréck -, wéi et och mam Taux de pauvreté ass.

Och hei zu Lëtzebuerg - an dat ass kee Virworf un d'Regierung, weder déi heiten nach déi vu virdrun - ass den Taux de pauvreté an d'Luucht gaangen. Mä dat, wat mer eis kënnen (veuillez lire: mussen) als Virworf gefale loossen, dat ass, wa mer net genuch géigegesteiert kréien a wa mer näischt kënne maachen, fir deene Leit ze hëllefen, déi an enger prekärer Situatioun sinn.

An ech kommen ëmmer dorop zréck, an da soen ech - déi zwee fréier Buergermeeschtere vun Diddeleng, den Här Bodry an den Här Di Bartolomeo, déi kenne mäi Beispill -: Et ass fir mech an och fir den Normalstierflechen heiansdo schwéier ze verstoen, dass Der mat 1.880 Euro zu Diddeleng en Aarme sidd, a mat 1.800 Euro zu Wuelmereng - déi sinn direkt widdereneen -, do sidd Der wäit iwwert der Mediane, déi an deem Land ass. Dat ass e Fakt, dat ass eng Tatsaach an dat ass heiansdo schwiereg, de Leit ze erklären.

Mir sollen dat am Kapp hunn, dass dat esou ass, mä mir sollen eis awer gläichzäiteg bewosst sinn, dass mer gesinn, wa mer elo op 16,5% Taux de risque vun der Pauvretéit hei zu Lëtzebuerg ukomm sinn, dass mer do musse géigesteieren - dass mer do musse géigesteieren, onofhängeg dovun, ob mer an der Majoritéit oder an der Oppositioun sinn - an dass et wichteg ass, dass mer do eng Politik maachen am Interêt vun deene Leit, déi an d'Pauvretéit kënnen ofrutschen, well dat ass e schlecht Zeeche fir eist Land. Dat ass kee gudden Nation Branding, wa mer do ëmmer mat virbäi sinn, soudass mer do alles solle maachen, zesummen, fir deene Leit kënnen ze hëllefen.

An do kommen ech dann erëm drop zréck: Do kënne mer näischt mam Brutto léisen, mä do ass et mam Netto, näämlech mat deem, wat d'Leit hunn, fir dat och kënnen ëmzesetzen.

Une voix.- Très bien!

M. Marc Spautz *(CSV)*.- Den Här Bodry huet och a senger Radiosemissioun ënnerstrach, dass d'Gehälter an d'Pensiounen den 1.1.2017 ëm 2,5% an d'Luucht gaange wieren, dass eng Steierreform komm wier, de Mindestloun wier ëm 1,4% eropgesat ginn an och d'Leit beim Stat hätten däitlech méi. An dat wier alles geschitt duerch d'Majoritéitsparteien, an d'Oppositiounsparteien hätten näischt matgemaach, oder villes dovun net matgemaach.

M. Alex Bodry *(LSAP)*.- ...Motioun…

M. Marc Spautz *(CSV)*.- Ech wéilt do just soen, dass souwuel…

M. Alex Bodry *(LSAP)*.- Haaptsächlech d'Steierreform…

M. Marc Spautz *(CSV)*.- Ah, mä Här Bodry, dann hätt Der dat solle soen! Well ech wollt drun erënneren, dass mir als CSV d'Opwäertung vum Mindestloun matgedroen hunn, dass mir als CSV den Accord salarial an der Fonction publique matgedroen hunn. Just bei de Steieren hu mer et net matgedroen. An do huet mäi Kolleeg, de Gilles Roth, et virdru jo nach eng Kéier erkläert: Mir haten heibanne Propositioune gemaach, dass déi 11.265 Euro op 12.000 Euro sollten an d'Luucht goen. Dat ass deemools heibannen ofgeleent ginn; well mir haten déi Motioun heibanne bruecht an déi ass awer deemools net zréckbehale ginn.

Mir hate bei de Stock-Options och eng Motioun, wou een och elo kann d'Fro stellen, mä den Här Bodry ass do méi Expert wéi ech, ob et do net un der Zäit wier, fir vläicht och emol eng Kéier vum Statsrot en Avis préalable ze froen, ob dat iwwerhaapt méiglech ass.

M. Alex Bodry *(LSAP)*.- …den Här Frieden.

M. Marc Spautz *(CSV)*.- Ah, ech wëll lech just soen: Ech adresséiere mech net un den Här Frieden, ech weess net, ob deen hei bei deene 60 Leit sëtzt! Ech stellen d'Fro un de President vun der…

M. Alex Bodry *(LSAP)*.- ...bestëmmt genau...

(Interruption)

M. Claude Haagen *(LSAP)*.- Oder mir ruffen en an eng Radiossendung!

M. Marc Spautz *(CSV)*.- Ech stellen d'Fro un de President vun der Institutiounskommissioun vun der Chamber, deen d'Verfassungsreform och mécht an deen dofir zoustänneg ass: Wier et net gutt, eng Question… oder en Avis préalable beim Statsrot unzefroen, ob et méiglech ass, d'Stock-Options iwwer Circulairen ze regelen, oder ob et do net besser wier, et hätt een e Gesetz, fir keng Interpretatiounsschwieregkeeten zouzeloossen? Well et net gutt wier, wann een eis do géif usichen, dass mer da géifen op där doter Fro an op där doter Form verléieren.

Dat ass keng Kritik, dat ass just eng Fro an e Wonsch. An ech géif den Här Bodry als Expert vun där doter Matière...

(Interruption par M. Alex Bodry)

Dass een dat awer soll maachen.

(Interruption par M. Alex Bodry)

M. Mars Di Bartolomeo, *Président*.- Ech mengen, selbstverständlech. Dir sidd direkt gefrot ginn.

M. Marc Spautz *(CSV)*.- Mam Här Bodry hunn ech ni e Problem.

M. Alex Bodry *(LSAP)*.- Just fir einfach kloerzestellen, dass mer majoritär an der Kommissioun der Meenung waren, dass esou eng Saisine préalable vum Conseil d'État näischt bréngt, well de Conseil d'État, éischtens, duerch d'Gesetz obligéiert ass, déi dote Froen ze kucken, wann en eng Propositioun huet, an zweetens, et nëmme Sënn mécht, engem Gremium esou eng Fro ze stellen, wat och kann déi dote Fro tranchéieren. De Conseil d'État gëtt nëmmen en Avis of. D'Chamber mécht herno, wat se wëllt.

Déi eenzeg Instanz, déi déi dote Fro kéint tranchéiere vun enger Verfassungsméiglechkeet, dat ass eist Verfassungsgeriicht selwer. An do war och d'CSV der Meenung, dass een eisem Verfassungsgeriicht net kéint esou e Pouvoir ginn.

M. Marc Spautz *(CSV)*.- Merci fir déi lescht Remarque. Mä et kann een awer nach ëmmer de Statsrot ëm en Avis froen. Dat schléisst dat net aus, well bei engem Gesetz gëtt en en Avis, an dann hätt en déi Méiglechkeet gehat, fir dorop ze reagéieren.

Da wëll ech nach soen, dass haut de Mëtteg och heibanne gesot ginn ass - an engem anere Punkt, och vun der Finanzpolitik ass hei geschwat ginn -, dass d'CSV jo géif eng „Schäuble-Finanzpolitik" hei zu Lëtzebuerg maachen. Ech muss lech soen: Éischtens ass dat keng Frechheet!

Une voix.- Aah!

M. Marc Spautz *(CSV)*.- Zweetens muss ech lech soen, dass dat Land... Wann ech den Här Schäuble kucken, ënnert dem Stréch: En huet de Budget verlooss an engem gudden Zoustand an Däitschland. Mä ech wëll lech awer soen,...

Une voix.- An Däitschland, jo!

(Brouhaha)

M. Marc Spautz *(CSV).-* ...den Defizit hei ass bei enger Milliard, en ass an Däitschland…

M. Alex Bodry *(LSAP).-* ...an Däitschland...

Mme Viviane Loschetter *(déi gréng).-* A wéi ass do den Zoustand vun de Stroossen, de Brécken an den Zich?

M. Mars Di Bartolomeo, *Président.-* Ech mengen, just den Här Spautz huet am Moment d'Wuert!

M. Marc Spautz *(CSV).-* Merci, Här President. Ech weess net, ob et d'Madamm Lorsché oder d'Madamm Loschetter ass, déi ëmmer ënnerbrécht. Et ass elo een, d'„Madamm Lolo" dann...

(Hilarité générale)

Mä ech wollt just soen…

M. Alex Bodry *(LSAP).-* Den Här Schäuble soll weiderschwätzen! Den Här Schäuble soll weiderschwätzen!

M. Marc Spautz *(CSV).-* Ech wollt just soen, och hei zu Lëtzebuerg,...

M. Claude Haagen *(LSAP).-* D'Madamm Lolo!

M. Marc Spautz *(CSV).-* ...wann et à politique inchangée ass, wäerte mer och bei dërselwechter Zuel sinn: bei enger Milliard, wann dës Period fäerdeg ass, wéi 2013! Bei Politique inchangée wäert dat esou sinn. An dofir sollt een net iwwert deen hierfalen, deen a sengem Land d'Aarbecht gemaach huet, mä da solle mer kucken, wéi mer hei am Land eis Aarbecht och solle maachen!

Une voix.- Très bien!

M. Marc Spautz *(CSV).-* Da wëll ech soen: Et ass och ënnerstrach ginn, dass d'Reserven am Pensiounssystem an d'Luucht gaange sinn, wat och gutt esou ass. Et ass ënnerstrach ginn iwwert d'Gesondheetskeess, dass déi erëm am Boni ass. Et muss een awer gläichzäiteg soen, wann ee vun der Gesondheetskeess schwätzt - an dat ass awer eppes, wat ech net gutt fannen: Do hu mer awer och verschidde Saachen am Interessi vum Patient verschlof! Mat den IRMen, si komme jo elo endlech! Dass elo endlech véier IRMe kommen, do hu mer awer laang, zwee, dräi, fir net ze soe véier Joer verschlof, wou een d'IRMen hätt kënne bestellen.

An datselwecht ass mat den Urgencen! Mat den Urgencë kréie mer den nächste Mount virgestallt, wat déi Analys bruecht huet, wéi et elo soll an den Urgencë besser virugoen. Wann Der mat de Leit schwätzt, déi an eng Urgence musse goen, déi wiere frou gewiescht, wa mer schonn éischter eppes bei den Urgencen ënnerholl gehat hätten, well dat, wat bei den Urgencen ofleeft… An et brauch een nëmme samschdes d'Lieserbréiwer ze liesen, ob et am „Tageblatt", am „Wort" oder am „Journal" ass, et kommen der all Kéiers, wou d'Leit erëm mat Beispiller kommen, dass se heemgeschéckt gi sinn, well kee Bett do ass, dass se Schwieregkeeten hunn an de Spideeler, well keen Dokter do ass, an dass se sechs oder siwe Stonnen am Wartesall musse sëtze bleiwen, wann eppes geschitt.

Et wier net schlecht gewiescht, wa mer elo vum Gesondheetssystem soen, mir wieren erëm am Boni, dass dann och eppes geschitt wier.

M. Alex Bodry *(LSAP).-* …d'Spideeler…

M. Marc Spautz *(CSV).-* Mä ech huelen awer och un, Här Bodry,…

M. Alex Bodry *(LSAP).-* ...oder ass et d'Regierung, déi hei alles decidéiert?

M. Marc Spautz *(CSV).-* Här Bodry, ech wëll awer just soen…

De Santésministère! Et wonnert mech, dass Der elo vun de Spideeler kommt.

M. Alex Bodry *(LSAP).-* Ma neen!

M. Marc Spautz *(CSV).-* Normalerweis war Äre Sproch elo déi lescht Joren…

M. Alex Bodry *(LSAP).-* Wann Der vun den Urgencë schwätzt, muss ee vun de Spideeler schwätzen.

M. Marc Spautz *(CSV).-* Déi lescht Jore war heibannen ëmmer de Credo, wa mer iwwer esou Sujete geschwat hunn: „Mä dat war d'CSV, déi esou laang an der Regierung war." Dee leschten CSV-Gesondheetsminister, fir lech dat awer ze soen, wësst Der, wien dat war? Den Dokter Émile Colling! Dat war 1968. A säit 1968 haten ëmmer nëmmen zwou Parteien de Gesondheetsminister gestallt. An ech muss lech soen: An dat war kee vun der CSV! Dofir, wa mer elo soen: „An der Vergaangenheet si Feeler gemaach ginn", da kann een awer net ëmmer soen, et wier an eng Richtung.

M. Alex Bodry *(LSAP).-* Passt op, wien hannert lech sëtzt!

M. Marc Spautz *(CSV).-* Dat ass de Sécurité-sociales-Minister vun där Zäit.

M. Mars Di Bartolomeo, *Président.-* Neen...

(Hilarité)

M. Claude Haagen *(LSAP).-* Neen, neen, neen!

M. Mars Di Bartolomeo, *Président.-* Dat waren déi zwee, a mir hunn oft matenee geschwat.

M. Marc Spautz *(CSV).-* Dann ass et gutt. Merci, Här President. Da wollt ech eben op dee Punkt hiweisen.

En anere Punkt, dee mech awer och beim Budget interesséiert, an ech hat et och schonn an der zoustänneger Kommissioun eng Kéier zur Sprooch bruecht: Dat ass, wann ee kuckt, wat am Fonds pour l'emploi geschitt, wat d'Ausgabe sinn, déi de Stat am Fonds pour l'emploi ze droen huet. An déi sinn am fräie Fall, awer an déi richteg Richtung.

Éischtens ass et gutt, dass de Chomage zréckgeet. Ech wier frou, mä Dir alleguerten heibannen och, wann en nach méi séier géif zréckgoen, wéi dat de Moment de Fall ass. Am Fonds pour l'emploi geet Participatioun vum Stat ëmmer méi erof. An d'Suen, déi aus dem Statsbudget an de Fonds pour l'emploi eragestach ginn, sinn der ëmmer manner.

Déi, déi de Chômage am Fong hei zu Lëtzebuerg bezuelen, dat sinn d'Leit mat hirer Solidaritéitssteier. Dat sinn déi extra Taxen, déi mer agefouert hunn. Dat sinn d'Gemengen, well dat war jo d'„Solidaritéitssteier", ënner Guillemeten. Déizäit hu scho verschidde Leit et als „Krisesteier" tituléiert, Klammer erëm zou. Ob et net op deem Punkt wier, dass ee sech awer och do misst eng Kéier d'Fro stellen, ob dat de richtege Wee ass, dass de Stat do net méi mathëlleft, oder ob et net och do wier, fir zukunftsträchteg Projeten ze maachen.

Ech erkläre mech mat deenen „zukunftsträchtege Projeten": Mir schwätzen alleguer vun der Digitaliséierung. Mir schwätzen alleguer vun der industrieller Revolutioun. An d'Digitaliséierung wäert kommen. An (veuillez lire: An d'Fro stellt sech,) an engem Land wéi Lëtzebuerg, wou mer elo schonn e Problem hu mat de Leit, déi manner gutt intellektuell drop sinn, mä déi manuell schaffen, wou mer der elo scho vill am Chômage sëtzen hunn, ob mer net deem scho géife (veuillez lire: scho sollte) virgräifen an deene Leit hëllefen. Well fir hei zu Lëtzebuerg nach aarbechtsintensiv Betriber ze kréien, fir déi Leit ënnerdaach ze kréien, där wäerten et der an Zukunft keng méi ginn!

Mir hate fréier eng Siderurgie. Do hu 27.000 Leit geschafft. Déi hat Plaz fir jiddwereen, ugefaange bei deem, deen nëmme manuell konnt schaffen, bis zum Ingenieur, dem Ekonomist, dem Jurist. D'Siderurgie konnt se alleguerte gebrauchen. Dat ass haut net méi de Fall.

Mä dass mer elo schonn am Virfeld vun där Digitaliséierung, déi op eis zoukënnt, mat deene Suen, déi dann net am Budget virgesi si fir an de Fonds pour l'emploi, en extrae Fong schafen, fir deene Leit ze hëllefen, déi et herno an der digitaler Welt net méi packen! Well Dir wäert gesinn, dass der do vill wäerten ënnert d'Rieder kommen, déi elo bei gréissere Betriber schaffen a manuell schaffen, wann déi Digitaliséierung op eis zoukënnt.

A gläichzäiteg - dat nennen ech e Formatiounsfong am Kader vum Fonds pour l'emploi - musse mer eis och bewosst sinn, dass mer awer iergendwéi musse kucken, dass mer solle mam Fortschrëtt virugoen - dat ass dat Allerwichtegst, wat et gëtt fir eist Land -, an och nach Aarbechtsplazen hei am Land behale fir déi Leit, déi manuell grouss Fäegkeeten hunn an déi awer intellektuell soss aner Problemer hunn, fir dass déi Leit och net ënnert d'Rieder kommen.

En anere Problem beim Fonds pour l'emploi - an do hat ech och an der Kommissioun schonn d'Fro un den zoustännege Minister gestallt - ass déi ganz grouss Fro: Wat geschitt mam Chômage vun de Frontalieren? Dir wësst jo alleguerten heibannen - an Dir kennt d'Matière alleguer besser wéi ech -, dass mer de Chômage vun de Frontalieren net direkt selwer bezuelen, mä dass deen iwwer Forfaite bezuelt gëtt, déi un déi jeeweileg Administratioune bezuelt ginn, an dass do eng Direktiv ënnerwee ass, dass dat an Zukunft soll anescht sinn, dass wärend fënnef Méint de Chômage an deem Land soll bezuelt ginn, wou ee schafft.

An dat géif eng terribel Belaaschtung fir eise Budget ginn. En ass schonn an d'Luucht gaange bei deene Forfaiten, wou ech gesot hunn, vun 13 Milliounen 2013 op 44 Milliounen 2018, laut de Chiffere vum pluriannuelle Budget. Do musse mer kucken, wat dat fir eist Land bedeit, wann dee Chômage vun de Frontalieren duerno op eis zoukënnt. Dat kënnen Ausgabe sinn... Wann een nëmmen dat ëmrechent, esou wéi d'Direktiv dat de Moment virgesäit, géif dat op 88 Milliounen erausgoen, déi Lëtzebuerg do misst bezuelen. Dass mer och do ufänken, déi Suen op d'Säit ze setzen, well dat kann... Ech weess net, wéi séier et kënnt, mä op alle Fall: D'Gefor ass grouss, dass déi Direktiv wäert kommen.

(Interruption par M. Alexander Krieps)

Ech hunn net gesot, Här Krieps, mir solle géint d'Direktiv goen. Ech hu just gesot, mir sollen net waarden, bis d'Direktiv kënnt. Mir sollen eis elo schonn drop preparéieren, wann déi Ausgab sollt op eis zoukommen.

Wa mer da vum Taux de chômage a vum Taux d'emploi schwätzen, muss een och eng Kéier kucken, dass mer eng Stagnatioun hunn, wat den Emploi vun de Fraen ubelaangt. Laut deene Chiffere vum Statec ass dee säit 2013… Wou mer jo eng extra Politik gemaach hunn, fir d'Frae méi op den Aarbechtsmaart ze brëngen a fir dass se sech, iwwerspëtzt formuléiert, manner sollen ëm d'Kanner bekëmmeren, mä dass se solle méi Méiglechkeeten hunn, fir direkt kënne weider schaffen ze goen. Do fält awer op an dem Tableau, deen do vum Statec virläit, dass säit 2014 den Taux d'emploi vun de Frae stabill bliwwen ass.

Soudass dat net eleng d'Léisung ass, fir ze kucken, dass d'Beschäftegung bei de Fraen an d'Luucht geet, mä dass mer och do musse Méiglechkeete schafen, fir dass mer et fäerdegbréngen, dass den Taux d'emploi fir eis Frae weider an d'Luucht geet, a gläichzäiteg, dass mer och do musse kucken, dass mer et och fäerdegbréngen, d'Égalité des salaires tëschent Hommes et femmes weider unzekuerbelen, well mer do awer nach verschidde Betriber hunn, wou et eis net geléngt, fir dat an d'Rei ze brëngen.

Et ass net de Statsbudget, mat deem mer dat kënne léisen, mä et ass awer duerch Encouragementer a verschiddene Betriber, dass mer et do fäerdegbréngen, deem Problem och entgéintzewierken.

Da wëll ech soen, dass et och wichteg ass an eisen Aen, dass mer verschidden Dossieren - de Moien ass et och scho gesot ginn - differenzéiert uginn. Et huet kee Wäert, hei ze soen, dass alles schéin a gutt ass. Et huet awer och kee Wäert, alles schlechtzemaachen an alles trauregzemaachen. Lëtzebuerg huet e grousst Entwécklungspotenzial viru sech.

Mä mir mussen ee Problem dobäi an de Grëff kréien, an dat ass dee vum Logement. Well mat jiddwer Entwécklung a jiddwer zukünfteger Entwécklung, déi mir hei am Land maachen, wa mer et net gläichzäiteg fäerdegbréngen, dat vum Logement an de Grëff ze kréien, da gëtt et ëmmer méi schwiereg.

An de grousse Succès, deen dës Regierung huet an och fréier Regierungen haten, fir Institutiounen op Lëtzebuerg ze kréien, fir grouss Betriber op Lëtzebuerg ze kréien, dréit jo doudsécher net derzou bäi, dass de Wunnengsmarché hei zu Lëtzebuerg entlaascht gëtt. Mä mir mussen et onbedéngt fäerdegbréngen, de Wunnengsmarché an de Grëff ze kréien.

Mäi Kolleeg, de Marc Lies, hat do scho wivill Propositioune gemaach. Ech mengen, dass dat, an dat ass kee Virworf un iergendeen, mä dass dat, wat beim Fonds du logement leeft, net gutt ass fir Lëtzebuerg! Et ass 2013 kritiséiert ginn, de Fonds du logement géif net genuch bauen. Wa mer elo ënnert dem Strëch kucken, dann ass de Fonds du logement leider déi lescht véier Joer net opgefall duerch nei an zousätzlech Aweiunge vu Logementer, mä éischter duerch Onstabilitéit, déi interner Natur ass.

An do ass et fir eis alleguer, wéi mer heibanne sëtzen, wichteg, dass mer et fäerdegbréngen, Stabilitéit an de Fonds du logement ze kréien, an dass mer och sollen nodenken, ob mer déi Propositioun, déi mäi Parteikolleeg, de Marco Schank, scho virun dräi Joer gemaach hat, fir do eng aner Zort vu Wunnengsbaugesellschaft ze maachen, net awer erëm aus dem Tirang sollen huelen, fir och do dat Ganzt erëm unzekuerbelen. Dat gëllt souwuel fir nei Wunnengen ze baue fir d'Vente, mä och fir de Locatif, well dat e Besoin ass, dee mer hei zu Lëtzebuerg hunn.

Well wa mer vum Export vum Chômage schwätzen, solle mer ni vergiessen, dass ëmmer méi Lëtzebuerger och bei deene Frontaliere sinn, wou mer eis all Moien, ech wëll net soen „opreegen", mä déi all Moie mat am Stau stinn. Do sinn ëmmer méi Lëtzebuerger derbäi, deenen et net méi méiglech war, aus hire private Budgetsgrënn, nach hei zu Lëtzebuerg en Ënnerdaach ze fannen, an déi dofir an d'Grenzgebitt an Däitschland, a Frankräich oder an d'Belsch gaange sinn. A mir mussen och do alles maachen, fir déi Leit kënnen zréck an hiert eegent Land ze brëngen, well si sinn duebel friem: Si si friem a Frankräich, an der Belsch oder an Däitschland, well et Lëtzebuerger sinn, a si kommen awer nach all Moien als soi-disant Friemer op Lëtzebuerg schaffen. Do géif et eis alleguer zesumme gutt zu Gesiicht stoen, wa mer dat kéinte packen!

An dofir nach eng Kéier mäi Wonsch un d'Regierung: Si soll nach eng Kéier déi Propositioun vum Marco Schank kucken, well dat wier sécherlech eng vun deene Méiglechkeeten, wou een och Initiative kéint huelen, genausou wéi dass déi 104 Gemengen d'Méiglechkeet géifen huelen, och nach méi - ech weess, dass der vill vun hinnen et maachen - an de Wunnengsbau ze investéieren. Well wa mer de Problem vum Wunnengsbau a vun der Mobilitéit net an de Grëff kréien, gëtt et och schwiereg, fir hei zu Lëtzebuerg och Weiderentwécklung ze maachen.

Villmools Merci.

Plusieurs voix.- Très bien!

(Mme Simone Beissel prend la présidence.)

M. Marc Spautz *(CSV).-* Här President, den Här Haagen wollt nach eng Fro stellen.

Mme Simone Beissel, *Présidente de séance.-* Jo, Här Haagen.

M. Claude Haagen *(LSAP).-* Merci, Här Spautz. Et ass eng ganz kuerz Fro. Dir hutt schlecht nogelauschtert an iwwert den Taux de pauvreté geschwat. Ech mengen, dat ass en Thema, deen eis alleguer heibanne concernéiert. An ech fannen, wann een iwwert den Taux de pauvreté schwätzt, da muss ee jo och de Calcul kucken, wéi et gerechent gëtt.

Ech ginn lech als Beispill... An dat ass eppes, wat mer an deenen nächste Joren awer mussen och am A behalen, wéi de Calcul vum Taux de pauvreté ass. Well déi Saachleeschtungen, déi d'Regierung zum Beispill mécht, notamment elo bei de gratis Schoulbicher, déi gi jo net méi an den Taux de pauvreté agerechent. Dee Montant, deen dat ongefëir ass, 300 Euro pro Famill, deen ass net am Calcul vum Taux de pauvreté derbäi.

Dat heescht: Sidd Dir der Meenung, datt awer trotzdeem déi Saachleeschtungen an dee Calcul mussen agerechent ginn? Datt mer ëmmer nach am Kampf géint d'Pauvretéit sinn, do si mer eis eens. Mir mussen awer oppassen, datt mer net op eemol zwee verschidde Systemer kréien, wou mer d'Saachleeschtungen hunn a wou mer dat anert net hunn.

M. Marc Spautz *(CSV).-* Also, Här Haagen, Merci fir déi Fro do. Ech wëll dozou awer och nach eppes vermierken. Mir haten hei scho virun dräi Joer gesot, mir kéinten eis virstellen, méi Saachleeschtungen ze ginn a manner Geldleeschtungen. Mir haten deemools - neen, ech kommen op dat Ganzt - heibanne gesot, dass ee sech d'Fro kéint stellen, ob een, wéi een dat nennt, en „13. Mount Kannergeld" fir ze soen d'Rentrée scolaire, ob een dat net hätt kënnen ofschafen an duerch Bicher ersetzen. Elo ass et dat eent an dat anert.

Et ass kloer, dass ee muss verschidde Saachleeschtunge ginn. Mä d'Mediane ass jo net déi, déi Lëtzebuerg alleng berechent. Dat ass eng europäesch Formel, déi do berechent gëtt, a wann et an där europäescher Formel heescht, et géifen och an Zukunft Saachleeschtunge matagerechent, schéngt dat mer evident ze ginn. Mä ech ka mer awer net virstellen, dass Lëtzebuerg als eenzegt Land en anere Rechemodell huet, fir dat ze berechnen, wéi all déi aner Länner. Well do kréie mer Schwieregkeeten, souwuel mat den europäesche wéi och mat aneren Institutiounen.

Mä dat schéngt mer awer…

M. Claude Haagen *(LSAP).-* Et ass richteg, dat soll dann awer esou sinn, dass een dat an de Calcul materanhëlt, fir ze interpretéieren, well soss kréie mer herno falsch Zuelen eraus fir Lëtzebuerg.

M. Marc Spautz *(CSV).-* De Problem ass deen, dee mäi Kolleeg, de Gilles Roth, scho gesot huet: Mir musse vum Netto schwätzen,...

M. Claude Haagen *(LSAP).-* Richteg.

M. Marc Spautz *(CSV).-* ...wat d'Leit vu Belaaschtungen hunn, well beim Brutto ëmmer eng Verfälschung do ass.

M. Claude Haagen *(LSAP).-* D'Saachleeschtunge sinn net am Netto an och net am Brutto dran.

M. Marc Spautz *(CSV).-* Jo, mä et muss een dat och ëmmer am Kader vun europäesche Regele gesinn.

M. Claude Haagen *(LSAP).-* Dat ass richteg. Da si mer beieneen.

M. Marc Spautz *(CSV).-* Villmools Merci.

Mme Simone Beissel, *Présidente de séance.-* Merci dem Här Spautz. An dann hunn ech als leschten ageschriwwene Riedner fir haut den Owend den Här Claude Lamberty. Här Lamberty, Dir hutt d'Wuert.

M. Claude Lamberty *(DP).-* Merci, Madamm Presidentin. Léif Kolleegen, ech hunn haut de ganzen Dag opmierksam de Riedner an de Riednerinne vun der Majoritéit a vun der Oppositioun nogelauschtert. Et läit an der Saach vun der Natur, dass d'Oppositioun d'Politik vun der Regierung analyséiert an dann och kritiséiert. Et ass dat Normaalst vun der Welt, dass déi eenzel Parteie verschidde Vuen op d'Politik hunn an hir eegen Iddien och wëllen ëmsetzen.

D'DP huet dat an hirer Oppositiounszäit natierlech net anescht gemaach. Vill vun deene Projeten, déi mir an der Regierung ëmgesat hunn, stamen aus der Zäit, wou d'DP an der Oppositioun eegen Iddien als Alternativen zur Regierungspolitik ausgeschafft huet. Ech denken do zum Beispill un d'Klimabank, d'Wunngeld oder och d'Baulandverträg.

Ech huelen et de Kolleegen aus der Oppositioun also net iwwel, wa si dëse Budget anescht analyséieren an och kommentéieren.

Wat ech allerdéngs net ka guttheeschen, ass d'Alternativlosegkeet, déi virun allem déi gréissten Oppositiounspartei hei presentéiert. Ech hunn dem Här Wiseler seng Ried mat vill Interessi gelauschtert.

(Brouhaha)

Mat Interessi, well ech geduecht hunn, dass e Spëtzekandidat, deen ee Joer virun de Wahlen ëffentlech d'Enn vun der Regierung ausrifft, also sech quasi schonn am Wahlkampf befënnt, dass esou e Spëtzekandidat vun dëser Tribün profitéiert, fir säi Programm fir d'Zukunft vun eisem Land ze presentéieren. A mat mir hu sech dat wahrscheinlech vill Leit heibannen an och dobaussen erwaart.

(Interruption)

Mir si leider enttäuscht ginn. Ech hu keng konkret Propose vun der CSV héieren. Ech hunn net héieren, wat fir eng Prioritéite fir déi nächst Generatiounen d'CSV wëllt setzen. Ech hu keng Alternativen zur Sozialpolitik héieren. Ech verstinn natierlech, dass et immens schwéier ass, konkret Proposen ze maachen, wann déi verschidde Flilleken innerhalb vun der CSV sech an hiren ëffentlechen Aussoe widerspriechen an nach keng CSV-Propose feststinn.

(Brouhaha)

Dat konnt een zum Beispill bei der Steierreform gesinn oder och bei der Familljepolitik oder bei de Logementsdebatten. Et gëtt awer elo héich Zäit, dass Dir d'Kaarten op den Dësch leet.

Dir sot, Här Spautz, Dir sot…

(Brouhaha et coups de cloche de la présidence)

Mme Simone Beissel, *Présidente de séance.-* Wann ech gelift, nach e bëssen Disziplinn! Här Lamberty, Dir hutt eleng d'Wuert.

M. Claude Lamberty *(DP).-* Dir als CSV sot, Dir géift Upassungen an der Familljepolitik virhuelen.

(Interruption)

Sot eis ganz genau, wat fir eng Upassungen dat sinn! Dir sot eis, Dir wéilt gären eng Pensiounsreform maachen. Sot eis, u wat fir enge Stellschrauwen Dir da wëllt dréien! Dir sot, d'Steierreform géif ze deier kaschten. Da sot eis, wéi eng Entlaaschtungen Dir wëllt réckgängeg maachen!

(Interruptions)

Mme Simone Beissel, *Présidente de séance.-* Ee Moment, Här Lamberty! Erlaabt Der, dass den Här Spautz lech eng Fro stellt?

M. Claude Lamberty *(DP).-* Natierlech, Här Spautz.

Mme Simone Beissel, *Présidente de séance.-* Här Spautz, wann ech gelift.

M. Marc Spautz *(CSV).-* Also ech weess net, ob Der virdrun dobausse waart, wéi ech geschwat hunn. Ech weess et net, mä ech hunn nach eng Kéier gesot..., an ech mengen, Dir sidd esouguer Member vun der Familljekommissioun, op d'mannst Äre Parteikolleeg ass President vun der Familljekommissioun: D'Madamm Hetto huet d'Amendementen an der Familljekommissioun virgestallt, si huet hei nach eng Kéier ënnerstrach, wat eis Alternative sinn zu där Familljepolitik, déi Dir am Congé parental gemaach hutt.

A mä Kolleeg, de Gilles Roth, huet virun annerhallef Stonn heibanne gesot, Wuert fir Wuert, wat mir an der Steierreform aneschters gemaach hätten. Ech versti jo, dass Der vläicht net mat eisen Iddien averstane sidd. Mä fir hei op der Chamberstribün ze soen, mir hätten an der Familljepolitik an an der Steierpolitik keng Alternative virgeluecht, wou vu véier Auer un déi zwee Intervenanten, déi duerno komm sinn, schéi präzis an detailléiert gesot hunn, wéi et gemaach gi wier, fannen ech awer e bësse komesch.

M. Claude Lamberty *(DP).-* Här Roth.

Mme Simone Beissel, *Présidente de séance.-* Här Roth, wann ech gelift.

M. Gilles Roth *(CSV).-* Ech géif dann de Ball zréckginn, an den Här Lamberty als Vertrieder vun de Majoritéitsparteien a vun der Regierung ka jo da kloer soen: Ass d'DP fir eng Unhéijung vun dem Agankssaz bei de Steieren, jo oder neen? Ass d'DP fir eng Verlängerung vun der Iwwergangsfrist vun der Steierklass 2 an d'Steierklass 1a, jo oder neen? Ass d'DP fir eng Erhéijung oder en Erofsetze vun de Sätz, wou d'Spëtzesteiersätz spillen?

(Interruption)

An da stellen ech lech d'Fro: Ass d'DP fir eng steierlech Entlaaschtung vun dem soziale Mindestloun an der Steierklass 1? Dir hutt d'Wuert an Dir kënnt dozou Positioun huelen.

Plusieurs voix.- Très bien!

(Brouhaha, interruptions et coups de cloche de la présidence)

Mme Simone Beissel, *Présidente de séance.-* Allez, e bësse Rou! Här Lamberty, et ass un lech.

M. Claude Lamberty *(DP).-* Also ech freeë mech op alle Fall, dass ech als leschte Riedner nach esou vill Oprou ka bei der Oppositioun hei kréien.

(Brouhaha)

Mme Simone Beissel, *Présidente de séance.-* Ee Moment! Hei, wann ech gelift, elo loosst Der den Här Lamberty schwätzen! A wann Der gär d'Wuert hätt, da streckt Der wann ech gelift de Fanger aus!

M. Claude Lamberty *(DP).-* Wat ech wëll soen ass, dass et jo beweist, dass deen dote Sujet…

(Interruption)

Mme Simone Beissel, *Présidente de séance.-* Här Haagen, wann ech gelift!

M. Claude Lamberty *(DP).-* ...dass deen dote Sujet genau dat ass, wat d'Leit dobaussen erwaarden. An ech denken, dass déi Debatten do, wann Der do mat konkrete Propose kommt,…

M. Marc Spautz *(CSV).-* Dat hu mer jo gemaach.

M. Claude Lamberty *(DP).-* Ech si jo ganz frou, dass vereenzelt Propose komm sinn. Mä insgesamt hutt Dir keng…

Plusieurs voix.- Aah!

M. Claude Lamberty *(DP).-* Insgesamt, vum Här Wiseler senger Ried de Moien ugefaangen, insgesamt ass do keng eng Propos komm.

(Brouhaha)

(M. Mars di Bartolomeo reprend la présidence.)

Wann Dir de Mëtten, Här Spautz, vereenzelt Saachen hei opgezielt hutt, dann ass dat ganz gutt. An ech encouragéieren lech, op deem Wee weiderzefueren, fir hei konkret am Parlament...

Plusieurs voix.- Aah!

M. Claude Lamberty *(DP).-* ...ze soen, wat Dir géift maachen, wann Dir 2018 sollt an d'Regierungsverantwortung kommen.

M. André Bauler *(DP).-* Weider esou, Här Spautz, weider esou!

Une voix.- Äntwert op d'Froe vum Här Roth!

Une deuxième voix.- Dir hutt net op d'Froe geäntwert.

M. Claude Lamberty *(DP).-* Ech kann lech just soen, d'DP…

M. Mars Di Bartolomeo, *Président.-* Sou, roueg wann ech gelift, dass mer och héieren, wat den Här Lamberty eis wëllt soen.

(Hilarité)

M. Claude Lamberty *(DP).-* Et ass gutt. Ech kann lech just soen: D'DP wëllt dës Mesuren net ofschafen, ganz am Géigendeel, d'DP wäert weiderhin dru schaffen,...

(Brouhaha)

M. Mars Di Bartolomeo, *Président.-* Wann ech gelift, ma da loosst en emol schwätzen!

M. Claude Lamberty *(DP).-* D'Demokratesch Partei wäert weiderhin dru schaffen, fir d'Vereinbarkeet tëschent Beruff a Famill weider ze verbesseren.

Une voix.- Aah!

M. Claude Lamberty *(DP).-* Mir wäerte weiderhin nei Weeër sichen, fir eis Kanner besser op d'Zukunft ze preparéieren. A mir wäerte weiderhin Efforten am Transport an am Logement maachen, fir de Retard opzehuelen, deen déi lescht Joerzéngten zesummekomm ass.

Une voix.- Wéi ee Retard?

M. Claude Lamberty *(DP).-* D'DP wäert weiderhin un eng Zukunftsvisioun gleewen, amplaz sech a Schwaarzmolerei ze verléieren.

D'Prioritéite vun dëser Koalitioun si ganz kloer: Mir maachen eng Politik vun den Investitiounen an d'Zukunft, eng Politik, déi den haitege Generatioune mat ganz geziilte Mesuren direkt an hirem Alldag weiderhëlleft,...

Une voix.- Wéi eng dann?

M. Claude Lamberty *(DP).-* ...eng Politik, déi d'Zukunft vun de kommende Generatioune preparéiert. De Budget 2018, de Budget pluriannuel, wéi och d'Budgete vun de Jore virdrun ënnersträichen dëst ganz kloer. Loosst mech dës Ausso mat e puer Zuele beleeën: De Budget 2018 gesäit ronn 935 Milliounen zousätzlech Ausgabe vir wéi dat Joer virdrun. Nieft de substanziellen Augmentatioune bei der Participatioun vum Stat bei der Pensiouns- a Krankekeess erkläre sech dës zousätzlech Ausgaben duerch ganz konkret Mesuren.

Den neie Congé parental, en ass e vollen Erfolleg. Dat nächst Joer plange mir mat engem Plus vu 57 Milliounen Euro, fir dass d'Elteren duerch méi Flexibilitéit méi Zäit mat hire Kanner kënne verbréngen. Méi Zäit fir d'Kanner ass och d'Stéchwuert beim Pappecongé, dee mir muer vun zwee Deeg op zéng Deeg erhéije wäerten. Hei iwwerhëlt de Stat déi zousätzlech aacht Deeg, wat eng Investitioun vu knapp 12 Millioune fir dat nächst Joer ausmaache wäert.

D'Wuel vun eise Kanner läit eis um Häerz. Dat léisst sech mat Zuele beleeën. Zousätzlech 36 Milliounen investéiere mir an d'gratis Kannerbetreiung an an d'Éducation plurilingue. Fir eng däitlech Entlaaschtung vu Famillje mat Kanner wäerten och d'gratis Schoulbicher ab dem nächste Joer suergen, déi sech de Stat 14,5 Millioune kaschte léisst.

D'Sozialtransferte maachen eigentlech ëmmer dee gréissten Undeel vun de staatlechen Depensen aus. Dësen Undeel gëtt mam Budget 2018 nach méi grouss duerch d'Reform vum REVIS - de Mëtte schonn e puermol ugeschwat - a vun der Allocation de vie chère, déi 4,1 respektiv 3,5 Milliounen zousätzlech Ausgaben duerstellen.

Déi lescht Woch hu mir Verbesserunge beim Wunngeld decidéiert. Hei rechne mir mat zousätzlechen zéng Milliounen, déi direkt de Leit um Lëtzebuerger Wunnengsmarché zeguttkomme wäerten. Mat där Verbesserung erreeche mir en immens héijen Deel vun de Locatairen, dat däerf een net vergiessen. Zwee Drëttel vun de Leit, déi lounen, kënnen heivu profitéieren. An dat, léif Kolleegen, ass eng konkret Hëllef fir d'Leit dobaussen.

Här President, léif Kolleegen, dëst sinn elo nëmmen déi zousätzlech Ausgaben, déi duerch konkret Sozialmesuren ab dem Joer 2018 virgesi sinn. Dës Zuelen ënnerleeën, dass dës Regierung keng Politik op Käschte vun de klenge Leit mécht. Ganz am Géigendeel, déi, déi et am dréngendste brauchen, kréien zousätzlech de Réck gestäipt.

De Budget gesäit awer och zousätzlech Ausgabe fir d'Investitiounen an d'Zukunft vir. De Fonds de l'innovation kritt 41 Millioune méi wéi dëst Joer an déi ëffentlech Centres de recherche profitéiere vun zousätzlechen 21,5 Milliounen Euro.

Och den ëffentlechen Transport gëtt net vergiess. Zousätzlech knapp 18 Millioune si fir d'Bussen an d'Zich vun der CFL virgesinn.

De staatlechen Investitiounsvolume bleift op engem extrem héijen Niveau. D'Koalitioun huet mam Budget 2018 e ganz klore Plang opgestallt, wéi si d'Zukunft vun eisem Land preparéiere wëllt. Ech hunn lech virdrun e puer Akzenter opgezielt.

Gläichzäiteg geet d'Statsschold par rapport zu eiser Wirtschaftsleeschtung erof. Dës Regierung bréngt et also an duebeler Hisiicht fäerdeg, d'Zukunft vun de Generatiounen net ze hypothekéieren, mä ganz am Géigendeel duerch Investitiounen d'Zukunft ze preparéieren. Huele mer d'Beispiller vum Logement a vun der Mobilitéit, et sinn dëst ëmmerhin déi zwee Beräicher, déi eisem Land oft Suerge maachen. Hei muss ee leider soen, dass an de leschte Joerzéngte geschlof gouf. D'Land a säi Räichtum goufe wuel geréiert, mä et huet u ganz ville Visioune gefeelt, wéi ee mam permanente Wuesstum ëmgoe soll, deen eise wirtschaftlechen Erfolleg nun awer emol mat sech bréngt.

Dee leschte Sonndeg gouf den éischten Etappenerfolleg agelaut, dat hu mer och schonn e puermol haut héieren, op engem laange Wee, fir eis Mobilitéitsproblemer an de Gréff ze kréien. An neen, den Tram eleng wäert dës Problemer ganz sécher net léisen. Dofir huet sech dës Regierung och fir d'Zukunft ambitiéis Ziler a Saachen Transportinfrastrukture gesat, déi sech och an dësem Budget erëmspigelen. Ouni an den Detail wëllen ze goen, denken ech hei zum Beispill un den Ausbau vun der A3 op dräi Spuren an d'Verlängerung vum Tram, déi jo alle béid muer wäerten debattéiert ginn.

Och am Logement deet sech mat dëser Regierung ganz vill. Nodeems de fréiere Premierminister Juncker de Logementsproblem als e perséinlechen Echec erkläert hat, mécht dës Regierung ënnert dem Logementsminister Hansen konstant Fortschrëtter. Selbstverständlech ass de Logementsproblem net an enger Legislatur ze léisen.

(Brouhaha)

An awer sinn d'Erfolleger, déi de Marc Hansen a seng Equipp virzeweisen hunn, bemierkenswäert. Iwwert d'Steierreform si wichteg Incentivë geschafe ginn, déi derfir suerge wäerten, dass méi jonk Famillje sech en Eegenheem leeschte kënnen. Déi Leit, déi zu Lëtzebuerg lounen, kréie mam virdru beschwate Wunngeld ënnert d'Äerm gegraff. A Saachen erschwëngleche Wunnraum sinn och de Fonds du logement an d'SNHBM op engem gudde Wee, wou se e reellen Impakt op de Wunnmarché wäerten hunn. Ech denken zum Beispill un d'Projets d'envergure an un d'Projeten, déi op den Industriefrichen zu Diddeleng, Woltz, Péiteng, Bieles, Ollem oder och an der Stad realiséiert ginn. Eleng op den alen Industriesitte wäerte ronn 1.500 Wunnunitéite kënne geschafe ginn.

Här President, loosst mech zum Schluss och nach e puer Wierder zum Sport soen, dee, wéi Der wësst, mir ganz besonnesch um Häerz läit an dee ganz oft ze wéineg Stellewäert ageraumt kritt.

De Budget fir de Sport geet fir dat nächst Joer am Milliouneberäich an d'Luucht. Dat ass eng éischt Etappevictoire. Mä mir sinn nach net op de Champs-Élysées ukomm, fir et an der Sportlersprooch auszedrécken.

Am Sport läit en immenst Potenzial fir eist Land, dat et als Politik gëllt ze férderen. Virun allem déi Kleng profitéieren immens vun enger aktiver Beweegungserzéiung, déi si an hirem oft scho ganz stressegen Alldag aktuell leider net genuch erliewen. Wann ech weider finanziell Ënnerstëtzung fir de Sport fuerderen, denken ech net nëmmen un d'Elittesportler, mä virun allem un déi Dausende Leit, Kanner, Jugendlecher a manner Jonker, déi Sport als hiren Hobby ugesinn, egal obeleng an hirer Fräizäit oder an engem vun de villen engagéierte Sportsveräiner hei am Land. A genau déi musse mir weider ënnerstëtzen.

Weiderféierend Professionalitéit an de Federatiounen, och op administrativem Plang, muss d'Zil si fir déi nächst Joren. Hei ass de Stat gefuerdert. All Euro, dee mir via de Sport an d'Gesellschaft investéieren, ass e Gewënn, dee sech duebel an dräifach am Liewen ausbezilt.

Une voix.- Très bien!

M. Claude Lamberty *(DP).-* Haut, wéi gesot, sti mir mat enger wichteger Etappevictoire do an dësem Domän dank dëser Regierung.

D'CSV hat gesot, dës Regierung wier eng „Defizitregierung". Ech soen: Dës Regierung ass eng Zukunftsregierung! A mam Budget 2018 ass Lëtzebuerg exzellent fir d'Zukunft opgestallt. Merci.

M. Mars Di Bartolomeo, *Président.-* Merci. Mir sinn domat um Enn vun eiser allgemenger Debatt zum Budget an zu der pluriannueller Finanzplanung ukomm. Ech géif fir den Owend d'Sëtzung ofschléissen.

Rendez-vous ass muer de Moien um néng Auer, fir fir d'Éischt mat der Äntwert vum Här Finanzminister unzefänken. Duerno diskutéiere mer iwwert d'Konte vun 2016 ier mer iwwert déi zwee respektiv dräi Projeten ofstëmmen. An da fuere mer mat eisem normale Programm riichtduerch weider. Mir maachen eng Paus iwwer Mëtteg an da fuere mer bis zum Enn vun eisem Ordre du jour.

Ech soe Merci fir déi grouss Disziplinn. Kommt gutt heem a bis muer!

(Fin de la séance publique à 18.25 heures)